

TAMPEREEN YLIOPISTO

Aapo Laakso

MAASEUDUN TULEVAISUUDEN LUKIJOIDEN
MAAILMANKUVA VERKKOUUTISTEN KOMMENTEISSA

Journalistiikan pro gradu -tutkielma

Toukokuu 2018

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viestintätieteiden tiedekunta

LAAKSO, AAPO: Maaseudun Tulevaisuuden lukijoiden maailmankuva verkkouutisten kommentteissa.

Pro gradu -tutkielma, 77 sivua, 5 liitesivua

Journalistiikka

Toukokuu 2018

Pro gradu -tutkielmassa tutkitaan sanomalehti *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden maailmankuvaa. Tutkielman aineisto koostuu viidenkymmenen *Maaseudun Tulevaisuuden* vuonna 2017 verkkosivuillaan julkaiseman jutun lukijakommenteista. Jutut ovat uutisia, kolumneja ja mielipidekirjoituksia. Juttujen julkaisun ajankohta sijoittuu aikavälille 1.1.–15.10.2017. Yhteensä kommentteja on aineistossa 3520 kappaletta.

Tutkielman teoreettisena pohjana toimii diskurssianalyysi, jota sovelletaan uutiskommenttien sisällön analyysissä. Tutkimuskysymyksiä on kaksi: “Millaisia diskursseja *Maaseudun Tulevaisuuden* verkkouutisten kommentteissa esiintyy?”, ja “Millainen maailmankuva palstoilta paljastuu, kun kommentointia katsoo laajempänä kokonaisuutena?”

Aineistosta löytyy kolme diskurssia, jotka on nimetty Työ ennen kaikkea -diskurssiksi, Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssiksi sekä Puhdas ja rehti Suomi -diskurssiksi. Analyysin mukaan *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijat rakentavat maailmankuvaansa paljon erilaisten binääristen jaotteluiden kautta. Näihin jaotteluihin kuuluu muun muassa jako maalaisiin ja kaupunkilaisiin sekä Suomeen ja muihin EU-maihin. Työnteko menee lukijoiden maailmankuvassa monien muiden asioiden edelle. Maatiloilla jako miesten ja naisten töihin on edelleen olemassa, mutta muutoksen merkkejä on havaittavissa. Maailmankuvaan kuuluu myös näkemys siitä, että Suomea johdetaan kaupungeista käsin ja maaseutu on jäänyt päätöksenteosta sivuun. Suomalaisen päättäjien uskotaan pyrkivän miellyttämään EU:ta. Lukijoiden maailmankuvassa tärkeässä osassa on suomalainen ruoka, jota pidetään puhtaana ja laadukkaana. Suurten kansainvälisten elintarvikeyhtiöiden tuottamaan, pitkälle prosessoituun tai yleisemmin vain ulkomaiseen ruokaan suhtaudutaan lukijakunnassa epäilevästi. Euroopan unionissa kaikkien jäsenmaiden toivottaisiin noudattavan samoja sääntöjä.

Asiasanat: uutiskommentit, verkkouutisointi, lukijakommentit, maaseutu, viljelijät, maailmankuva

1. Johdanto	3
1.1. Maaseudun lyhyt historia ja maaseutuajattelu	4
1.2. Maaseudun Tulevaisuus lehtenä	11
1.3. Uutiskommenttien tutkimus	13
2. Tutkimuskysymykset ja käsitteistö	19
2.1. Tutkimuskysymykset	19
2.2. Käsitteistö	20
2.2.1. Maaseudun määrittelyn tavat	20
2.2.2. Maailmankuva ja -katsomus	22
3. Metodi ja aineisto	23
3.1. Diskurssianalyysi	24
3.2. Metodi ja etenemisen logiikka	26
3.3. Kommenttien aiheet	30
3.3.1. Ruokaan liittyvät kommentit	31
3.3.2. Eläimiin liittyvät kommentit	32
Tuotantoeläimet	33
Metsästys	34
Pedot	34
3.3.3. Työhön liittyvät kommentit	35
3.3.4. Ulkopuolisiin liittyvät kommentit	36
3.3.5. Uteliaat, tarkkaavaiset ja valistavat kommentit	37
3.3.6. Byrokratiaan ja Euroopan unioniin liittyvät kommentit	38
4. Analyysi	39
4.1. "Uusavuttomia on jo muutenkin liikaa" – Työ ennen kaikkea -diskurssi	40
4.2. "Konttoririottia ja hipsteriräppääjiä" – Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssi	49
4.3. "Tuhansien kieltojen ja direktiivien maa" – Puhdas ja rehti Suomi -diskurssi	59
4.4. Maailmankuva kommentteissa	66
5. Loppuarvio	71
Lähteet	73
Kirjalliset lähteet	73
Muut viittaukset	75
Alaviitteet	76
Liite: Aineiston artikkelit	78

1. Johdanto

Kesäksi 2016 lähdin töihin sanomalehti *Maaseudun Tulevaisuuteen*. Lehti ei ollut minulle entuudestaan kovinkaan tuttu. Töiden alettua aloin kiinnittää huomiota siihen, kuinka paljon lehti ylipäättään poikkei suomalaisista maakuntalehdistä, joissa olin ollut aiemmin töissä, ja muista seuraamistani medioista. *Maaseudun Tulevaisuuden* vakiouutisaiheet piirsivät kuvaa maailmasta, joka ei juurikaan näkynyt muiden suomalaisten päälehtien sivuilla. Päivästä toiseen lehdessä uutisoitiin muun muassa lomittamisesta, torjunta-ainekeskustelusta EU:ssa, syrjäseutujen yrittäjistä ja metsänhoidosta.

Ennen pitkää päädyin lukemaan lehden verkkojuttujen lukijakommentteja. Verkkouutisten kommentointi on minulle jo entuudestaan perin tuttu kenttä, sillä opintojeni ohella työskentelin kolme vuotta uutiskommenttimoderaattorina Alma Median maakuntalehdille. Tuona aikana tein julkaisu- tai julkaisemattajättämispäätöksen noin 0,3 miljoonalle mielipiteelle. *Maaseudun Tulevaisuuden* uutisten kommenttikentissä keskustelu oli osin samaa epäasiattomuuksien ja solvausten virtaa kuin muissakin lehdissä, mutta mukaan mahtui myös paljon kiinnostavia väittelyitä, valistusta ja kokemusperäistä asiantuntijuutta. Kommenttikentän mielipiteistä vaikutti välittyvän hajanainen kuva siitä todellisuudesta, jossa lukijat elävät.

Välillä kommentteja lukiessa tuntui, että en ihan ymmärtänyt kommenttien logiikkaa ja kommentoijien asenteita. Ymmärtämättömyyden kokemuksessa oli paljon samaa kuin tunteessa, joka oli kulkenut mukanani ison osan elämästäni. Kun olin alle 10-vuotias, muutin perheeni mukana maalle, jossa asuin yli vuosikymmenen. Vaikka lapsena uuteen ympäristöön sopeutui nopeasti, olen vielä vuosia kaupunkiin muuttamisen jälkeen jäänyt miettimään sitä, miksi en koskaan ole identifioitunut maalaiseksi. Vaikka minulle on vuosien saatossa kertynyt osaamista ja tietämystä asioista, jotka kuuluvat ehdottomasti maalaisuuden piiriin, kuten peltotöistä ja erätaidoista sekä kaikenlaisesta rakentamisesta ja korjaamisesta. Siitä huolimatta olen tuntenut itseni jollakin tapaa ulkopuoliseksi “varsinaisten maalaisten” maailmasta. Olen järkeillyt, että koska en ole syntyperäinen maalainen, ei minua siksi ole varhaislapsuudesta asti juurrutettu hankalasti määriteltävissä olevaan “maalaisuuteen”. Maailmankuvani on ehkä erilainen kuin maalaisilla.

Tutkielman aihe ei kuitenkaan kumpua ainoastaan itsetutkiskeluun liittyvistä lähtökohdista. Työskennellessäni *Maaseudun Tulevaisuudessa* pyrittiin kehittämään lehden verkkopuolta

entistä paremmaksi. Lehti oli hypännyt mukaan aktiiviseen verkkotyöntekoon melko myöhään verrattuna muihin suomalaisiin sanomalehtiin. Minulle jäi vaikutelma, että toimintaa kehitettiin hyvässä hengessä ja työntekijöitä kannustaen, ei tulostavoitteilla kiristäen. Onnistumisista intoiltiin yhdessä: Kun kesätoimittajien jutut keräsivät hyvin lukijoita, tarjosi talo koko toimitukselle kuohuviinit.

Jo vuosia ennen tutkielman tekoon ryhtymistäni olin tuskailut sitä, kuinka kaikki tutkielmaan käytetty energia tuntui valuvan hukkaan, jos valmista työtä ei edes lukisi kuin muutama ihminen omalta laitokselta. Aloin graduseminaarin lähestyessä keväällä 2017 pohtia mahdollisuutta, että tekisin opinnäytetyön, joka paitsi toisi minulle maisterin paperit, myös saattaisi jossain määrin hyödyttää *Maaseudun Tulevaisuutta*. Vaikka lukijakunnan mielenliikkeet ovat toimitukselle varmasti suurilta osin itsestään selviä, voi maailmankuvan hahmottamisesta olla apua, kun lehteä kehitetään kohti parempaa verkkojulkaisua. Koin myös, että tällaisen tarkoituksen ottaminen työlle toisi minulle lisää motivaatiota tutkielman parissa työskentelyyn. Yhteydenpito toimituksen kanssa tutkielman tiimoilta loi ainakin itselleni vaikutelman, että edes jotakuta muuta kuin graduohjaajaa kiinnostaa, millainen lopputulos tästä prosessista syntyy.

Työ on omistettu Saarelle, joka loppuun asti jaksoi olla kiinnostunut tutkielman edistymisestä.

1.1. Maaseudun lyhyt historia ja maaseutuajattelu

Jotta voidaan analysoida *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden ajatuksia, täytyy ymmärtää, mistä suomalainen "maaseutuajattelu" rakentuu. Yksi parhaita tapoja päästä kiinni suomalaisen maaseudun ymmärtämiseen on Tuomas Kuhmosen ja Hannu Niittykankaan kirjoittama *Maaseudun tulevaisuus – Ajattelun käsikirja*. Nimestään huolimatta kirja ei kerro *Maaseudun Tulevaisuus* -lehdestä, vaan maaseudun tulevaisuudesta sanan varsinaisessa merkityksessä. Kirja lähtee liikkeelle lyhyellä johdannolla suomalaisen maaseudun lähihistoriasta. Olen ottanut saman lähtökohdan tähän tutkielmaan. Nostan esiin muutamia maaseudun historian murroskohtia, jotka miellän hyödyllisiksi varsinaisen analyysin kannalta. Kuhmosen ja Niittykankaan historiankirjoituksen varjopaikkoja olen täydentänyt myös muulla tutkimuksella.

Suomalaisen maaseudun lähihistorian voi laskea alkaneeksi jatkosodan loputtua. Sotien jälkeen Suomea kohtasi suuri mullistus, kun yli 400 000 Neuvostoliitolle menetetystä Karjalasta lähtenyttä siirtolaista piti asuttaa maan uusien rajojen sisäpuolelle. Suomeen syntyi valtavasti pientiloja, kun karjalaiset asettuivat aloilleen. Sotienjälkeisen ajan maaseudun ilmapiiriä on kuvattu yhteisölliseksi ja työteliääksi (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 21). Valtio tuki asutuksen levittäytymistä syrjäseuduille, koska sillä tavalla saatiin myös työvoimaa Itä- ja Pohjois-Suomen tukkisavotoille, joilla puolestaan oli oma roolinsa sotakorvausten maksamisessa. Aikaa sotien lopusta 1960-luvun alkuun on kutsuttu jälleenrakennuksen ajan ohella kansalais- tai kansallisvaltion luomisen aikakaudeksi (Kainulainen 2003, 23).

Sotien jälkeen työvoimavoittoinen ja omavarainen maaseutu eli agraarimaaseutu kukoisti vielä hetken, kunnes työvoiman tarve sekä maa- että metsätaloudessa alkoi vähentyä koneellistumisen myötä 1950-luvun lopulta alkaen. Perinteinen kyläyhteisö alkoi kadota, kun joutaviksi jääneet käsiparit muuttivat töiden perässä taajamiin muun muassa tehdastyön perässä. Toisaalta maaseudun ammatit erikoistuivat jo tuolloin, esimerkiksi metsurit ja viljelijät muodostuivat omiksi ammattiryhmiksi (Kainulainen ja Niemelä 1999, 14). Kun hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen, eli käytännössä peruskoululain, kansanterveyslain ja päivähoitolain myötä yhä enemmän palveluita tuli saataville myös syrjäisemmillä seuduilla, alkoivat kuntakeskukset kehittyä ja erottua ympäröivästä maaseudusta (Kainulainen 2003, 23). Maaseudun ikärakenne vinoutui jo 1950–1960 -luvuilla nuorison muuttaessa pois. Agraarimaaseutu oli käytännössä kadonnut jo 1970-luvulla (Kainulainen ja Niemelä 1999, 14–16).

Jo ennen sodanjälkeistä agraarimaaseudun kukoistuskautta nousua ja hiipumista oli maaseudulle alkanut hivuttautua toinen suuri muutos. Suomessa säädettiin osuustoimintalaki jo vuonna 1901 ja sen myötä osuuskuntatoiminta alkoi levitä muun muassa osuuskassojen ja osuuskauppojen sekä suoraan maatalouteen liittyvien osuuskuntien kuten osuusmeijereiden myötä. Osuustoiminnalla oli vaikutusta maaseudun tuotantotapoihin ja se oli osaltaan muuttamassa maanviljelyä ammattimaisempaan suuntaan, pois agraarisesta omavaraistuotannosta. Toiminta tehosti maataloutta, koska maanviljelijän ei enää tarvinnut toimia yksittäisenä toimijana vapailla markkinoilla, vaan viljelijä sai keskittyä ainoastaan pääelinkeinoonsa. Osuuskunta tarjosi viljelijän tuotteille varman ostajan ja logistiikan. Samaan aikaan osuustoiminnalla oli myös keskeinen rooli suomalaisen maanviljelyn kehittämisessä, sillä toiminnan kautta maaseudulle syntyi

verkosto, jonka avulla tieto, sivistys ja liiketoimintamahdollisuudet levisivät koko maahan. Kuhmosen ja Niittykankaan mukaan Suomen hajallaan asuneiden maanviljelijöiden ponnistelut eivät olisi ilman osuusliikettä tuottaneet omavaraisuutta kummoisempaa tulosta. Vastapainona osuusliike vaati riittävän suuria tuotantomääriä ja siten yksipuolisempaan tuotantoon keskittymistä. Tietoa levittävään osuustoimintaverkoston pystyi liittymään vain “vakiopistokkeilla”, eli mukauttamalla toimintansa osuusliikkeen vaatimaan formaattiin. Siksi 1970-luvun alkuun mennessä suomalainen maanviljelys oli muuttunut tyystin ammattimaiseksi toiminnaksi: viljelijöistä oli tullut tuottajia. (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 23–25.)

Osuustoiminta osaltaan edesauttoi kehitystä, jonka myötä maataloudesta tuli yhä suurempaan tuotantoon kannustavaa ja sitä kautta kannattavaa liiketoimintaa. Riemu ei kuitenkaan kestänyt loputtomiin, sillä 1980-luvulla suomalainen maataloustuotannon kasvu saavutti lakipisteensä. Koska maatilojen tuotannon omavaraisuus oli heikentynyt, tuli viljelijöistä riippuvaisia muista yhteiskunnan osista. Koneistumisen myötä työvoiman tarve laski ja työssäkäynti kotitalan ulkopuolella lisääntyi. Huippuunsa viritetty maatalous oli tehokasta, mutta sen kehitykselle ei ollut enää loogista suuntaa. Koneiden ja maatalouden tuotteiden hinnat alkoivat erkaantua muusta Euroopasta. Maatalouden voitot valuivat konekauppiaiden ja pankkien sekä maataloilta sukupolvenvaihdosten myötä pois muuttavien sisarusten taskuihin. Kaikki halusivat oman osansa rahasammosta (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 38). Samanaikaisesti maataloilta ajaututtiin ylituotantoon, josta oli hankala päästä eroon. Valtion tuella ylituotantoa dumpattiin Neuvostoliittoon, mutta muuten keinot olivat vähissä. Kuhmonen ja Niittykangas kuvaavat 1980-luvulle ajoittuvaa aikakautta “suuren neuvottomuuden ajaksi” (emt., 27).

Tämän tutkielman kannalta on kiinnostavaa tutkia, millä tavalla kommentoijat muistelevat näitä aikakausia. Onko menneisyys nostalgisoitu lähes tunnistamattomaan kuosiin?

Suomalaiseen vanhojen muisteluun kuuluu olennaisesti Kekkonen ajasta puhuminen ja maaseudun kehitysvaiheissa sillä on omanlaisensa merkitys. Kuhmonen ja Niittykangas näkevät suomalaisen aluepolitiikan juuret vuonna 1952 julkaistussa Urho Kaleva Kekkonen pamfletissa *Onko maallamme malltia vaurastua?* Kekkonen aluepolitiikalla tarkoitus oli tasata maantieteellisesti laajan Suomen eri osien kehitystä siten, että kasvavan talouden hyödyt ulottuisivat koko maahan. Kekkonen aloitteli toimintaa jo pääministerikaudellaan esimerkiksi rakennuttamalla Kainuun harvaan asutuille seuduille “kekkosteitä” parantamaan

syrjäkylien välisiä kulkuyhteyksiä (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 28–29; Kainulainen 2003, 29). Ensimmäiset aluepolitiikkaa ohjaavat lait tulivat voimaan 1966. Ensimmäisen vaiheen kekkoshenkisellä aluepolitiikalla pyrittiin viemään teollisuus raaka-aineiden luo. Sen aikakausi kesti vuodesta 1966 vuoteen 1975. Toisen vaiheen aluepolitiikka oli suunnittelun vaihe vuodesta 1975 vuoteen 1988, jolloin politiikan tavoitteena oli edistää hyvinvointia sosiaalipolitiikan kautta. Hyvinvointipalvelut ulotettiin koko maahan. Tuolta ajalta on peräisin myös muun muassa maakuntiin ulottuva yliopistoverkosto (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 28–30).

Vuodesta 1989 alkanutta kolmatta vaihetta kutsutaan Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntamaantieteen professori Perttu Vartiaisen luomassa jaottelussa ohjelmaperustaiseksi aluekehittämiseksi. Sen ytimessä on alueiden eli tässä tapauksessa maaseudun kehittäminen innovaatioiden kautta (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 30). Kuhmonen ja Niittykangas toteavatkin, että “ maaseudulle innovaatio on vielä käsitteenä vieras, vaikka toimintana se on ollut tuttua jo vuosisatojen ajan” (emt., 34). Tutkielman kannalta on kiinnostavaa tehdä havaintoja siitä, miten innovatiivisuutta eli kekseliäisyyttä käsitellään. Onko esimerkiksi luomuviljely innovaatio?

Viimeisin luku suomalaisen maaseudun ja maanviljelyn lähihistoriassa alkaa Euroopan unionin jäsenyydestä. Suomi liittyi unionin jäseneksi vuonna 1995, mutta käytännön vaikutukset jäsenyydestä alkoivat jo muutamaa vuotta aiemmin. Suomi haki EU:n jäsenyyttä vuonna 1992 ja jäsenyydestä oli odotettavissa maataloustuotteista tuottajille maksettavien hintojen romahtaminen. Maatiloilla investointeja jätettiin tekemättä, koska toiminnan pelättiin jäävän kannattamattomaksi. Kuhmosen ja Niittykankaan mukaan heti EU-jäsenyyden jälkeen Suomeen syntyi nopeasti muun muassa EU-hankkeiden, kansallisten aluekehityshankkeiden sekä erilaisten ohjelmien muodostama hallinnollinen sekasotku, josta maallikko pääsee vain vaivoin perille ja joka aiheuttaa viljelijöille runsaasti töitä. Kirjoittajien mukaan lisääntynyt byrokratia on vaikuttanut myös siihen, millaisessa valossa viranomaiset nähdään maaseudulla: “Maallinen esivalta näyttäytyy maaseudulle säätelijänä ja hallinnoijana, määräysten vartijana – – Leppoisa kyläpoliisi on kadonnut – tilalle on tullut satelliittivalvonta ja paikalle yllättäen pölähtävä tukitarkastaja”, he toteavat (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 40–41).

Tutkielman kannalta EU-jäsenyyteen liittyvät asenteet ovat yksi kiinnostavimmista näkökulmista. Jo ennen tutkielman tekoon ryhtymistäni olin tutustunut *Maaseudun*

Tulevaisuuden uutiskommentteihin, joissa Euroopan unionista muodostui kuva likimain ylimpänä maallisen pahuuden keskittymänä. Unionia käsittelevää kommentointia oli paljon myös tutkielman aineistossa, ja siksi olen tutkielman kautta päässyt perehtymään tähän ajatusmaailmaan runsaiden esimerkkien kanssa. Toinen kiinnostava näkökulma on myös maaseudun ja esivallan suhde, mikä saa analyysissä niin ikään paljon tilaa.

Kuhmosen ja Niittykankaan käsikirjassa on osuvasti nimetty kappale *Tyhjyys*. Se kertoo maaseudun autoitumisesta ja maaseutuväestön vanhenemisestä. Kappaleessa todetaan ja kuvioin selitetään, kuinka maaseudun nuoriso muuttaa opintojen ja töiden perässä kaupunkiin, ja jää sinne. Monet palaavat takaisin vasta eläkeiässä, useimmat eivät ollenkaan. Väestöpohja ohenee ja kapenee ja se on myrkyä maaseutukuntien huoltosuhteelle (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 45). Kappaleessa todetaan lakonisesti mutta paljon puhuvasti, että maaseudun olemassa olevat fyysiset rakenteet kantavat vielä 10–20 vuotta. Toisin sanoen sen verran on aikaa keksiä ratkaisu maaseudun autoitumiselle. Kirjoitushetkellä Kuhmosen ja Niittykankaan ennustuksesta on kulunut jo 10 vuotta, joten maaseudun autoituminen on tänä päivänä yhä ajankohtaisempi teema. Esimerkiksi syrjäkylien viimeisistä asukkaista kertova Jenni Räinen ja Vesa Rannan reportaasikirja *Reunalla* nousi vuoden 2017 Tieto-Finlandia -palkintoehdokkaaksi. “Omillaan saa tulla toimeen yhä suurempi joukko suomalaisia, sillä kuntaliitosten ja palveluiden keskittämisen myötä reuna-alueiden määrä kasvaa jatkuvasti”, toteaa Jenni Räinen kirjan kappaleessa *Hyvinvointivaltio muutti kaupunkiin* (Räinen ja Ranta 2017, 122). Kaupungin ja maaseudun eriarvoisuus muodostui myös tässä tutkielmassa yhdeksi analyysin pääteemaksi.

Nykypäivään tullessa yksi pahiten maaseudun tyhjenemisestä kärsineistä Suomen kolkista on Kainuun maakunta, jossa asukasluku on ollut yhtäjaksoisesti laskussa 1980-luvun puolivälistä asti¹. Oikeastaan muuttotappio alkoi jo aiemmin, sillä maakunta saavutti väestöhuippunsa 1960-luvun lopulla, eli samoihin aikoihin kun agraarimaaseutu alkoi väistyä muuallakin Suomessa. Sotkamon väkiluku kääntyi kuitenkin muutamaksi vuodeksi vielä nousuun rajantakaisen Kostamuksen rakennushankkeiden aikana 1970- ja 1980-luvun vaihteessa (Kainulainen 2003, 30). Kostamuksen tuoma lohtu oli hetkellinen. Kainuun väestö on nykypäivään tullessa vähentynyt jopa 1990-luvun lopussa tehtyjä huonoimman kehityksen ennusteita nopeammin (Kainulainen ja Niemelä 1999, 30).

¹ Tilastokeskus: Väestö kielen mukaan sekä ulkomaan kansalaisten määrä ja maapinta-ala alueittain 1980–2016.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_011.px

Jari Kainulainen on tutkinut Sotkamoaa keskittyen sen asukkaiden identiteettiin ja elämänlaatuun (Kainulainen 2003) sekä laajemmin kainuulaisten tulevaisuuden näkymiä ja selviytymiskeinoja yhdessä Pauli Niemelän kanssa (Kainulainen ja Niemelä 1999). Vaikka Kainuuta koskevia tutkimustietoja ei voi yleistää koko maata koskeviksi, antavat ne suuntaa maaseudun asukkaiden arvoista. Kainuu on hyvin maaseutuvaltainen maakunta (Helminen et al. 2014, 51) ja esimerkiksi Sotkamon talouden kulmakiviin ovat lukeutuneet metsätalous ja oma osuusmeijeri (Kainulainen 2003, 103). Siksi kainuulaiset toimivat tässä esimerkkinä siitä, millaisia arvoja maaseudun ihmiset voivat edustaa.

Kainulaisen ja Niemelän arvotutkimuksessa kainuulaiset nostavat tärkeimmäksi yksittäiseksi arvoksi terveyden. Toisena tulee perheen turvallisuus. Kolmanneksi tärkeimmät arvot ovat rehellisyys, maailmanrauha ja työ. Myös perhe-elämää ja uskollisuutta pidetään erityisen tärkeinä arvoina. Tutkimuksen vanhimpiin vastaajasukupolviin eli noin 35–50 -vuotiaisiin kuuluvat arvostivat työtä suhteessa eniten, nuoret taas vähiten. Hieman yllättäen naisvastaajat antoivat työlle arvoa jopa miehiä enemmän. (Kainulainen ja Niemelä 1999; 74, 115).

Kainulaisen ja Niemelän tutkimus on jo lähes 20 vuotta vanha, eikä tätä tuoreempaa tutkimusta maaseudun asukkaiden asenteista työtä kohtaan ole. Hieman samaa asiaa käsittelee kuitenkin Niskan, Vesalan ja Vesalan tutkimus suomalaisten maaseudun yrittäjien arvomaailmasta. Kyselytutkimuksen tulosten mukaan maaseudun yrittäjille tärkeimpiä arvoja ovat itsenäisyys työnteossa, työnteon kannattavuus sekä taloudellinen riippumattomuus. Myös työntekijöiden hyvinvointia ja maaseudun elävänä pitämistä pidettiin omassa liiketoiminnassa tärkeinä arvoina. Taloudellisen voiton tavoittelua, perhetraditioita, vanhempien työn jatkamista tai yhteisen hyvän tuottamista kansakunnalle ei nähty oman yrityksen kannalta oleellisina seikkoina (Niska, Vesala ja Vesala 2016; 588, 590–592).

Kainulaisen ja Niemelän tutkimuksen vastaajat uskoivat hyvien arvojen leviävän selvästi eniten koulusta ja kotikasvatuksesta, mutta noin puolet vastaajista piti myös joukkotiedotusvälineitä, kotikunnan kulttuuri- ja liikuntatoimea, kunnan nuorisotoimea ja työyhteisöä myönteisten arvojen edistäjinä ja ylläpitäjinä. Myös kylätoiminta sekä kunnallinen sosiaali- ja terveystoimi sekä erilainen seuratoiminta sai tunnustusta. Paikallisen identiteetin osalta on kiinnostavaa, että vastaajista kolme neljästä koki yhteenkuuluvuuden tunnetta nykyiseen kotikuntaansa ja lähes yhtä moni laajemmin kainuulaisuuteen. 67 prosenttia vastaajista uskoi oman kunnan päätöksentekijöiden vaikutusmahdollisuuksiin paikkakunnan

olojen parantamisessa, mutta vähemmän kuin puolet vastaajista näki millään muulla taholla juurikaan vaikutusta (Kainulainen ja Niemelä 1999, 75–78). Tämän tutkielman kannalta erityisesti viimeinen havainto on kiinnostava. Mitä tahoja kommentoijat pitivät vastuullisina asemastaan, kuka voi vaikuttaa maaseudun asioihin? Ainakin Kainulaisen ja Niemelän otoksen perusteella uskoa muuhun kuin paikallisen tason päätöksentekoon ei juurikaan ole ja vaaleissa äänestämistä pidetään ylipäätään ainoana merkittävänä vaikutusmahdollisuutena. Tutkimuksen vastaajista 21 prosenttia koki syrjäytymistä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta (Kainulainen ja Niemelä 1999, 79–80).

Kainuulaiset suhtautuivat tulevaisuuteen melko kahtiajakoisesti. Todennäköisimmin tulevaisuudessa hämmöittävinä skenaarioina vastaajat pitivät joko vaihtoehtoa, jossa teknologia ja monikansalliset suuryritykset hallitsevat maailmaa, tai vaihtoehtoa, jossa maailmassa vallitsee laaja kansainvälinen yhteistyö ja luottamus (Kainulainen ja Niemelä 1999; 41, 82). Molemmat vaihtoehdot saivat lähes yhtä paljon kannatusta, mikä viittaa siihen, että huonoista vaikutusmahdollisuuksista huolimatta tulevaisuutta ei nähty aivan yhtä synkkänä kuin nykyisyyttä. On otettava huomioon, että tutkimuksen tekoaikana Suomi oli vasta liittynyt Euroopan unioniin, mikä saattaa selittää kahtiajakoisia näkemyksiä. Tämä näkyy myös tutkimukseen liitetyissä avovastauksissa (Kainulainen ja Niemelä 1999, 82–83). Sotkamolaisvastaajat kokivat EU:hun liittymisen enimmäkseen negatiivisena asiana (Kainulainen 2003, 102).

Maaseudun arvoihin liitetään perinteisesti luonnon läheisyys ja sen arvostaminen. Tutkimus tukee tätä käsitystä, sillä kainuulaiset kokivat puhtaan luonnon sitä tärkeämpänä asiana itselleen, mitä maaseutumaisemmassa kunnassa he asuivat. Luonnosta nautittiin niin paljon, että moni ei halunnut vaihtaa paikkakuntaa edes paremman toimeentulon perässä (Kainulainen ja Niemelä 1999, 131). Myös Niskan, Vesalan ja Vesalan tutkimat maaseudun yrittäjät arvostivat luontoa. Luonnon kunnioittamisen nosti liiketoimintansa kannalta tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi yli 70 prosenttia vastaajista (Niska, Vesala ja Vesala 2016, 586).

Globalisaatio ei ole väistänyt edes suomalaista maaseutua. Kuhmonen ja Niittykangas toteavat, että pärjätäkseen globaalissa markkinataloudessa suomalaisten maatalojen on parannettava kilpailukykyään entisestään, koska alkutuotannon tuotteiden halpeneminen jatkuu luultavasti edelleen. Voittajia maatalouden globaalissa kehityksessä ovat maat, joissa suotuisa ilmasto takaa paremmat sadot, luonnon ja eläinten asemasta ei juuri välitetä ja ihmisten ansiotaso on matala (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 48). Globalisaatio ei

kuitenkaan ole näin synkkä ilmiö. Kolikon kääntöpuolelta löytyy mahdollisuuksia. Internet ja paikallistasoa laaja-alaisempi verkostoituminen levittävät tietoa muun muassa liiketoimintamalleista ja voivat avata uusia liiketoiminnan muotoja, kuten pienyritysten omaa vientiä (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 49). Tietotekniikka vaikuttaa yhä enemmän myös maatilojen tuotantoon. Lypsyrobotit ovat jo arkipäivää sadoilla suomalaistiloilla ja myös työkoneissa kehityssuunta on kohti automaatiohjauksella toimivia laitteita. Kuhmonen ja Niittykangas toteavat tätä kirjoittaessa jo kymmenen vuotta vanhassa teoksessaan, että tuotantotoimintaa harjoittavat maatilayritykset ovat teknologian käytön eturintamassa (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 55).

1.2. Maaseudun Tulevaisuus lehtenä

Maaseudun Tulevaisuus on vuonna 1916 perustettu sanomalehti. Sitä kustantaa Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n omistama Viestilehdet Oy. Painettu lehti ilmestyy kolmesti viikossa, ja sen levikki on 75 857 (Levikintarkastus 2016). Lehti mainostaa itseään monesti Suomen toiseksi luetuimpana valtakunnallisena lehtenä, sillä valtakunnallisista tilattavista sanomalehdistä sitä luetumpi on ainoastaan *Helsingin Sanomat*. Jos maakuntalehdet lasketaan mukaan, kiilaavat *HS:n* ja *MT:n* väliin Pirkanmaan *Aamulehti* sekä Varsinais-Suomen *Turun Sanomat*.

Lehti on puoluepoliittisesti sitoutumaton, mutta toimii MTK ry:n äänenkannattajana. Lisäksi lehti kertoo Facebook-sivullaan olevansa maaseudun uutislehti². Lehden verkkosivuilla todetaan, että *Maaseudun Tulevaisuus* on maaseudun elinkeinoihin, kulttuuriin ja harrastuksiin keskittyvä erikoissanomalehti. Lehdellä on suomalaisessa mediakentässä poikkeava linja, sillä se monesti ottaa avoimesti kantaa puolustaessaan maaseudun intressejä (Teräväinen 2016, 190–191). Lehden tehtäväksi on määritelty maaseudun ja sen elinkeinojen puolustaminen sekä maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. *Maaseudun Tulevaisuus* on ottanut asiakseen myös tukea koko maan asuttuna pitämistä sekä edistää suomalaista biotaloutta. Lehti on maa- ja metsätaloustuottajien pää-äänenkannattaja (Teräväinen 2016, 198).

² Maaseudun Tulevaisuuden Facebook-sivun tiedot.
https://www.facebook.com/pg/MaaseudunTulevaisuus/about/?ref=page_interna

Paperilehden lukijakunnasta 61 prosenttia on miehiä ja yli puolet lukijoista on vanhempia kuin 55-vuotiaita³. Vuonna 2016 *Maaseudun Tulevaisuus* oli *Markkinointi & Mainonta* -lehden ja Taloustutkimuksen teettämän kyselyn mukaan Suomen toiseksi arvostetuin sanomalehtibrändi⁴.

Lehden asemaa maaseudulla valottaa Kunnallisalan kehittämissäätiön 18–75-vuotiaille suomalaisille tekemä kyselytutkimus⁵. Vuonna 2017 toteutetun tutkimuksen vastaajista 44 prosenttia arvioi lehden uutisoinnin luotettavaksi. Joka neljäs vastaaja ei osannut vastata kysymykseen ja 21 prosenttia ei pitänyt lehden uutisointia luotettavana tai epäluotettavana. Tämän voi tulkita kertovan siitä, että lehti ei ole kauttaaltaan kovin laajasti tunnettu. Väite saa tukea siitä, että eniten lehden uutisointiin luottavat maaseudun ja pienempien taajamien asukkaat sekä maaseutupuolue keskustan kannattajat. Eniten epätietoisuutta lehden uutisoinnin luotettavuudesta ilmeni pääkaupunkiseudulla sekä laajemmin Uudellamaalla asuvien vastaajien keskuudessa, joista 35 prosenttia ei osannut muodostaa mielipidettä.

Maaseudun Tulevaisuuden sähköinen verkkolehti perustettiin vuonna 1999, näköislehti on ollut verkossa vuodesta 2005. Verkkolehteä ei aluksi lähdetty kehittämään aktiivisesti, vaan yleistä alan kehitystä seurailtiin varovaisesti aina 2010-luvulle asti (Teräväinen 2016, 171). Verkkolehti ja sähköinen arkisto tulivat lukijoiden käyttöön vasta vuonna 2011 (Teräväinen 2016, 197). Todelliseen internet-ajan työntekoon lehdessä siirryttiin vuonna 2015 päätoimittajana aloittaneen Mikael Pentikäisen aikana. Vuoden 2016 alkupuoliskolle tultaessa verkkolehden vakiintunut kävijämäärä oli noussut 100 000 kävijään (Teräväinen 2016, 198). Saman vuoden maaliskuussa päätoimittajana aloitti Jouni Kemppainen, jonka johdolla verkkotoiminnan kehitystä on jatkettu. Kävijämäärä on jatkanut kasvuaan. Vuoden 2018 kuuden ensimmäisen viikon käyttäjakeskiarvo oli 184 626 käyttäjää viikossa. Verkkolehden käyttäjät ovat merkittävästi nuorempia kuin paperilehden tilaajat. Täysi-ikäisistä lukijoista noin neljäsosa on 25–35 -vuotiaita, ja toinen samanmoinen osuus 35–44 -vuotiaita. Myös useampi kuin joka kymmenes lukija on 18–24 -vuotias. Toisin sanoen yli 60 prosenttia verkkolehden lukijoista on alle 45-vuotiaita⁶.

³ Maaseudun tulevaisuuden mediatiedot.

http://mediamyynti.maaseuduntulevaisuus.fi/wp-content/uploads/2017/08/MT_Mediatiedot_2017_tulos_tukseen_1.8.2017.pdf

⁴ Markkinointi & Mainonta 12.12.2016.

<https://www.marmai.fi/uutiset/maaseudun-tulevaisuuden-brandi-kasvatti-arvostustaan-6604950>

⁵ Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimus medioiden luotettavuudesta.

https://kaks.fi/wp-content/uploads/2018/01/tiedote_kansalaiset-yle-stt-ja-mtv3-luotetuimmat- uutisoijat-sosiaaliseen-mediaan-ei-luoteta.pdf

⁶ Maaseudun Tulevaisuuden Google Analytics -data. Ei saatavilla julkisesti.

Maaseudun Tulevaisuuden verkkouutisissa on ollut tammikuusta 2017 alkaen käytössä kommentointimahdollisuus, joka on yhdistetty Facebookiin. Uutisten alle lehden verkkosivuilla kirjoitetut kommentit näkyvät myös uutisten Facebook-jaoissa *Maaseudun Tulevaisuuden* Facebook-sivulla ja toisin päin. Kommentointi on auki toimituksen työaikoina. Työaikana julkaistuista kommentteista siivotaan asiattomuudet pois jälkimoderointina. Muulloin lähetetyt kommentit menevät jonoon, joka esimoderoidaan ja julkaistaan verkkotoimittajan palatessa töihin⁷. Kommenttien kirjoittamiseen vaaditaan Facebook-tunnukset. Facebookin käyttöehtojen mukaan käyttäjien pitäisi käyttää palvelussa oikeaa nimeään⁸, mutta käytäntö on osoittanut, ettei asiaa valvota kovin hanakasti. Muiden käyttäjien kirjoittamille kommentteille voi osoittaa myös kannatustaan ”tykkäämällä” niistä. Merkittävä osa verkkolehden lukijaliikenteestä tulee lehden Facebook-sivun kautta, jossa jo Facebookin teknisten ominaisuuksien vuoksi on mahdollista kommentoida verkkotoimittajien sinne jakamia uutisia. Facebookin kommenttipalstan lisääminen myös verkkolehden sivulle näyttäyty tälle jossain määrin luonnollisena jatkumona.

Käytän tutkielmassa termiä ”Maaseudun Tulevaisuuden lukijat”, kun tarkoitan lehden verkkouutisia kommentoineita Facebook-käyttäjiä.

1.3. Uutiskommenttien tutkimus

Kuten muutakin sosiaalista mediaa, on uutiskommenteja tutkittu viestinnän tutkimuksen piirissä viime vuosina ahkerasti etenkin ulkomailla. Suomalaisella tutkimuskentällä on toistaiseksi ollut hiljaisempaa ja verkkokeskustelujen arvoa on jopa väheksytty (Kangaspunta 2016, 24). Väheksyntä saattaa juontaa juurensa verkon keskustelumahdollisuuksiin aikanaan kohdistuneista suurista odotuksista, jotka myöhemmin osoittautuivat ylimitoitetuiksi. Nykypäivään mennessä lienee kaikille internetissä käyneille selvää, että verkosta ei toiveista huolimatta kehittynyt oppikirjanmukaista habermasilaisen julkisen keskustelun säännöillä pelaavaa demokratian alttaria (Kangaspunta 2016, 25–26; Ruiz et al. 2011, 467).

⁷ Maaseudun Tulevaisuus 25.1.2017.

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/facebook-keskustelu-k%C3%A4ynniss%C3%A4-4-my%C3%B6s-mt-n-verkkosivuilla-1.176401>

⁸ Facebookin ohje- ja tukikeskus: Nimet Facebookissa.

https://www.facebook.com/help/112146705538576?helpref=faq_content

Tähän kappaleeseen olen koonnut suppeahkon kattauksen viime vuosina julkaistuja tutkimuksia verkkouutisten kommentoinnista. Olen lisännyt mukaan huomioita siitä, miten tutkimusten tulokset suhteutuvat *Maaseudun Tulevaisuuteen*. Varsinkin diskurssianalyysiä käytävissä tutkimuksissa verkkouutisten kommentteja on lähestytty monesti erilaisten ongelmien lähtökohdasta, mikä poikkeaa oman tutkielmani lähtökohdasta. Kaikki tutkimukset eivät suoraan auta vastaamaan tämän tutkielman kysymyksiin, mutta ne auttavat lukijaa ymmärtämään verkkouutisten kommentointia ja sen luonnetta laajempänä ilmiönä.

Slovenialaiset Karmen Erjavec ja Melita Poler Kovačič ovat tutkineet kriittisen diskurssianalyysin keinoin sitä, kuinka uutisten kommenttipalstoja käytetään hyökkäyksissä toimittajia vastaan Slovenian suosituimmissa verkkomedioissa. Kommenttikentässä kyseenalaistettiin toimittajien mielenterveyttä ja ihmisarvoa, esitettiin balkanilaisittain värikkäitä etnisiä solvauksia sekä vihjailuja toimittajien taloudellisista ja poliittisista kytköksistä. Tutkimuksessa selvitettiin myös toimittajien ja toimituksen johdon näkemyksiä avoimesta kommentointimahdollisuudesta. Toimittajien näkemykset jakautuivat kolmeen ryhmään. Jotkut loukkaantuivat kommentteista ja näkivät toimituksen johdon tavoittelevan kommentointimahdollisuudella ainoastaan lisää lukijoita. Toiset toimittajat niin ikään pahoittivat mielensä loukkaavista kommentteista, mutta pitivät niitä oleellisena asiana median interaktiivisuuden kannalta. Kolmas ryhmä oli lopettanut kommenttien lukemisen eikä kiinnittänyt niihin mitään huomiota. Myös heidän mukaansa toimitusten johto pelkää käyttäjämäärien laskun lisäksi myös sensuurisyytöksiä ja on osasyllinen Slovenian poliittisen keskustelun surkeaan tasoon. Toimitusten johto puolestaan puolusti interaktiivisuutta ja yleisön osallistamista, mutta tuomitsi hyökkäävät kommentit. Osa toimitusten johdosta kiisti kommenttien kuuluvan journalistisen vastuun piiriin, toisten mielestä asia oli päinvastoin. Kolmas vastaajaryhmä puolestaan myönsi, että taloudellinen hyöty ja klikkien kalastelu on ainoa syy, jonka vuoksi aggressiivisia kommentteja sallitaan uutissivustoilla. Tekijät mainitsevat tutkimuksen keskeisimmäksi johtopäätökseksi sen, että toimitusten johto hyväksikäyttää yleisön osallistumisen ideaa. Todellisuudessa kommentointimahdollisuus on olemassa vain kävijämäärien eli taloudellisten voittojen maksimoimiseksi. (Erjavec ja Kovačič 2013, 59–66.)

Ehkä eniten Erjavecin ja Kovačičin tutkimuksessa huomio kiinnittyi interaktiivisuuteen. Kommenttipalsta on, ainakin teoriassa, kaksisuuntainen viestintäkanava. Lukija lukee artikkelin ja voi lähettää näkemyksensä siitä takaisin toimitukseen. *Maaseudun Tulevaisuudessa* tähän mahdollisuuteen on tartuttu myös sisällöntuotannossa. Toisinaan

vilkkainta keskustelua herättäneistä artikkeleista tehdään "tätä mieltä lukijat ovat"-tyyppisiä jatkojuttuja.

Etnisyyden ja rasismien ilmenemistä internetissä on tutkittu varsinkin Yhdysvalloissa todella laajasti. Matthew W. Hughey sekä Jessie Daniels ovat tutkineet rasismia nimenomaan sanomalehtien verkkosivujen kommenttipalstoilla. Tutkimuksessa todetaan, että vuonna 2004 useat internetin mahdollisuuksista innostuneet yhdysvaltalaiset sanomalehdet avasivat kommentointimahdollisuuden uutisiinsa. Taustalla oli ajatus, että kommenttipalstat tarjoaisivat lukijoille mahdollisuuden hyviin keskusteluihin ja tiukkoihin väittelyihin uutisaiheista. Pian kommenttikentät kuitenkin täyttyivät rasistisista viesteistä ja sanomalehtien oli pakko reagoida. Tutkimuksen julkaisuhetkellä, yhdeksän vuotta myöhemmin, monet lehdet olivat jo tyystin luopuneet kommenttikentistä. Muita strategioita törkykommentoinnin siistimisessä on ollut sallia kommentointi vain joissakin uutisissa, vaatia käyttäjiltä rekisteröitymistä ennen kommentointia tai moderoida kommentteja aktiivisesti joko etu- tai jälkikäteen. Tutkimuksen tekijöiden mukaan tiukka moderointi tekee kommenttisisältöjen diskurssianalyysistä haastavaa, koska sivuille pääsevä kommenttien massa on valmiiksi "valkopestyä". (Hughey ja Daniels 2013, 335–336.)

Tutkimuksen pääsisältöä on eritellä kommentoijien käyttämiä erilaisia strategioita, joilla rasistiset ajatukset verhottiin siten, että ne läpäisivät moderaattorin seulan. Useat uutissivut näyttivät päästävän läpi rasistisia kommentteja varsinkin poliittisissa keskusteluissa. Tutkijat esittävät arveluita, että rasistisia kommentteja päästetään läpi myös siksi, että lehdet pyrkivät osoittamaan lukijoilleen olevansa poliittisesti tasapuolisia, varsinkin kun nykyaikana monet uuskonservatiivit syyttävät mediaa vasemmalle kallellaan olemisesta. Tutkimuksen yhteenvedossa esitetään kolme huolta liittyen uutiskommenttien moderointiin. Ensimmäinen on raha ja moderoinnin kustannukset. Moderointi on osin kallista käsityötä ja houkutteleva vaihtoehto on sulkea kommenttipalstat tyystin. Toinen huoli on se, että läpeensä moderoidut keskustelut voivat luoda väärän kuvan siitä, että yhteiskunta on siirtynyt "rotujenjälkeiseen" tai "värisokeaan" aikakauteen, vaikka todellisuudessa rasismi on vain vaihtanut foorumia vähemmän moderoituun ympäristöön. Kolmanneksi seikaksi tutkijat nostavat sen, että moderointi on reaktiivista. Rasistinen keskustelu yritetään kieltää ja tukahduttaa suoralta kädeltä ja vihakirjoittelijat leimataan yksittäistapauksiksi sen sijaan, että ongelmaa kohdattaisiin oikeasti. Moderointi ei tunnista rasismien olemassaoloa eikä puutu siihen, vaan piilottaa sen ja siirtää ongelman toisille julkaisualustoille. (Hughey ja Daniels 2013, 340–344.)

Maaseudun Tulevaisuudesta kerätystä kommenttiaineistosta vihakirjoittelu oli vähäistä. Tämä saattaa olla yksi ilmentymä Hugheyn ja Danielsin esittämästä “valkopesusta”, mutta asiaa on mahdotonta tietää. Aineistosta ei käy ilmi, kuinka paljon ja minkälaisia kommentteja uutisista on moderoinnissa poistettu. Aineistossa on kuitenkin yksi artikkeli, toimittajan kirjoittama kolumni otsikolla “Suvaitsevaisuus syö omat lapsensa”, jonka kommenttikentässä on useita kymmeniä kommentteja, jotka liittyvät suvaitsevaisuuteen ja maahanmuuttovastaisuuteen. Varsinaista rodullista nimittelyä kommentteissa ei juuri esiinny, vaikka yksittäisissä seulan läpäisseissä kommentteissa esimerkiksi islamia kutsutaan väkivallan ja kuoleman uskonnoksi ja toisaalla valtaosan maahanmuuttajista väitetään tulevan Suomeen sosiaaliturvan perässä. Enimmäkseen keskustelu kuitenkin pyöri sen ympärillä, onko maahanmuuttovastaisen aatemaailman vastakohtana olemassa jonkinlainen “suvaitsevaisto”. Oikeastaan keskustelun laajuus kommenttimäärällä laskettuna on hieman hämäävää, sillä valtaosan kommentteista on kirjoittanut kourallinen keskenään peistä vääntäviä kommentoijia. Tutkielmassa en ole lähtenyt laajemmin käsittelemään rasismia, sillä aineisto ei anna pohdinnalle selkänojaa.

Yksi kiinnostava puoli verkkouutiskommenteissa on se, miksi joitakin uutisia kommentoidaan ja toisia ei. Marc Ziegele, Timo Breiner ja Oliver Quiring ovat tutkineet, miksi jotkut uutiskommenttiketjut ovat luonteeltaan interaktiivisempia kuin toiset. Kommentoinnista on tullut Yhdysvalloissa todella suosittu kansanharrastus: Joka neljäs aikuinen amerikkalainen on kirjoittanut uutissivustolle kommentin ainakin kerran. Varsinkin kommenttiketjuja, joissa kommentoijat keskustelevat keskenään, on pidetty demokratian kannalta arvokkaana sisältönä, sillä ne luovat moniäänistä diskurssia yleisöä kiinnostavien puheenaiheiden ympärille (Ziegele, Breiner ja Quiring 2014, 1112). Kaksiosaisen tutkimuksen ensimmäisessä osassa Ziegele, Breiner ja Quiring erittelevät haastattelututkimuksen avulla 12 *keskustelukriteeriä* (discussion factors, vrt. uutiskriteerit, englanniksi news factors), jotka vaikuttavat siihen, miten hanakasti ihmiset kyseistä uutista kommentoivat (emt., 1118–1122). Kommentointiin vaikuttavina toissijaisina seikkoina tutkijat pitävät myös uutisen saavuttamaa näkyvyyttä ja kommentointiominaisuuden teknistä toteutusta (emt., 1112).

Tutkimuksen toisessa osassa keskustelukriteereitä testattiin kahdessa saksalaisessa verkkolehdessä. Jälkimmäinen tutkimus osoitti esimerkiksi sen, että keskustelijat vastasivat omien näkemysten kanssa ristiriidassa oleviin kommentteihin 1,7-kertaa todennäköisemmin kuin muihin kommentteihin (Ziegele, Breiner ja Quiring 2014, 1124.) Keskustelukriteereistä

tämän tutkimuksen kannalta kiinnostavimpia ovat korkea faktapitoisuus ja diskurssirakenteet. Näistä ensiksi mainitut kommentit tuovat uutiseen lisää jotain sellaista, jota toimittaja ei kerro, eli toisin sanoen kommentoijat toimivat asiantuntijaroolissa. Diskurssirakenteiden käsitteen alle on puolestaan koottu yhteen erilaisia kommentointialustan mukana tulevia seikkoja, kuten mahdollisuutta anonyymiin kommentointiin ja erilaisia käytössääntöjä ja -ohjeita, jotka ohjaavat kommentointia. Nämä seikat on erikseen jaettu keskustelualustan seurallisuuteen ja käytettävyyteen vaikuttaviin ominaisuuksiin. *Maaseudun Tulevaisuuden* kommentointipalstalla tällaisia ominaisuuksia on muun muassa tekninen toteutus, jossa kommentit ilmestyvät sekä Facebook-sivulle että lehden verkkosivulle. Kommentoinnin luonteeseen vaikuttavana teknisenä seikkana voi pitää myös uutisten Facebook-jakojen yhteydessä julkaistavia saatetekstejä, joissa lukijoita saatetaan houkuttaa kommentointiin esimerkiksi kysymällä heidän mielipidettään uutisen aiheesta.

Tai-Yee Wu ja David Atkin ovat puolestaan tutkineet uutiskommentteja niitä tehtailevien ihmisten persoonallisuuden ja motiivien kautta. Tutkimusmetodina oli 18–29 -vuotiaille yliopisto-opiskelijoille tehty kyselytutkimus. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, mitkä persoonallisuuspiirteet ja tarpeet motivoivat lukijaa kirjoittamaan kommentteja. Persoonallisuuspiirteistä ulospäinsuuntautuneisuuden oli todettu jo aiemmassa tutkimuksessa lisäävän taipumusta kirjoittaa kommentteja. (Wu ja Atkin 2017, 64–66.)

Tutkimuksen tulosten mukaan yksilön halu levittää tietoa, saada palautetta ja harjoittaa ekshibitionistista eli huomionhakuista käytöstä olivat merkittäviä ennusmerkkejä taipumuksesta osallistua verkkouutisten kommentointiin. Sovinnolliset ja narsistiset luonteenpiirteet lisäsivät niin ikään taipumusta kommentoida. Tutkimus löysi hienovaraisia eroja tavasta, jolla narsistiset yksilöt osallistuvat kommentointiin. Eroa löytyi muun muassa siinä, ilmeneekö narsismi enemmän ylemmydentuntuna vai ekshibitionistisina taipumuksina. Ylemmydentuntoa kokevat osallistuivat keskusteluihin enemmän ajantappona, kun taas ekshibitionistit kokivat itsensä tärkeiksi tuputtaessaan omia mielipiteitään muille. Uutiskommenttipalstat toimivat narsisteille egosentristen taipumusten toteuttamisen areenana. (Wu ja Atkin 2017, 74.)

Narsistien lisäksi keskusteluihin osallistuivat paljon myös sovinnoillisin luonteenpiirtein varustetut yksilöt. Tällaisten ihmisten luonteeseen kuuluvat muun muassa lempeys ja avuliaisuus, ja heidän osallistumisensa kommentointiin johtui enemmän pyrkimyksestä

levittää hyödyllistä tietoa muille ihmisille ja kutsua heitä esittämään mielipiteitään. Tutkimus antoi myös tukea näkemykselle, jonka mukaan umpimieliset ihmiset voivat osallistua uutiskomentointiin siitä syystä, että nettimaailmassa he eivät joudu käymään mielipiteitään todellista keskustelua. Tutkimuksessa todettiin myös, että ihmisten motivaatiot uutisten kommentointiin omilla sosiaalisen median kanavissaan ovat henkilökohtaisempia ja liittyvät enemmän sosiaalisen verkoston ylläpitoon kuin syyt, jotka saavat osallistumaan keskusteluun uutisten julkisissa kommenttikentissä. (Wu ja Atkin 2017, 75.)

Lindsey Conlin ja Chris Roberts ovat lähestyneet uutiskommentteja siitä näkökulmasta, mitä lukijoiden päästäminen kertomaan mielipiteitään tekee uutisten uskottavuudelle.

Tutkimuksen tulos on sen verran tyly, että se on nostettu artikkelin otsikoksi *Presence of online reader comments lowers news site credibility*, eli lukijakommenttien olemassaolo vähentää uutissivuston uskottavuutta. Tutkimuksessa todetaan, että erityisesti pienehköt mediat ovat vaikeuksissa tasapainotellessaan kommentoinnin sallimisen ja rajoittamisen kanssa.

Laadukas kommentointi tuo uutisen lukijalle lisäarvoa, mutta vaatii esimerkiksi aktiivista moderointia. Tässäkin tutkimuksessa todetaan, että oikean nimen vaatiminen kommentoijilta helpottaa keskustelun pysymistä asiallisissa puitteissa, mutta toisaalta se voi karkottaa lähes 40 prosenttia kommentoijista (Conlin ja Roberts 2016, 367–368). Tutkimuksessa mainitaan myös, että esimerkiksi *Maaseudun Tulevaisuuden* käyttämän Facebookin kommentointilisäosan käyttö saattaa suitsia keskustelua asiallisempaan suuntaan, koska oman nimen ja omien sosiaalisen median tunnusten käytöllä on todennäköisesti epäsosiaalista käytöstä rajoittavia vaikutuksia (Conlin ja Roberts 2016, 367). Moderoinnin tai kommentoinnin toteutustavalla ei kuitenkaan havaittu tutkimuksessa olevan vaikutusta siihen, kuinka uskottavana uutisia pidettiin, vaan kaikenlaisen lukijakommentoinnin läsnäolon uutissivustolla katsottiin alentavan uutisten uskottavuutta. Säännöllisesti uutisia kommentoivat ihmiset pitivät myös uutisten uskottavuutta heikompana kuin harvemmin kommentoivat (Conlin ja Roberts 2016, 373). Tutkimuksen loppukaneetissa todetaan vielä, että pieni mutta äänekäs vähemmistö dominoi uutisten kommenttikenttiä, joissa he levittävät hyökkäävää ja vihaista sanomaa. Samalla he tekevät myyräntyötä uutismedian uskottavuudelle suuren yleisön silmissä (Conlin ja Roberts 2016, 374).

Vaikka uutisten kommentointimahdollisuus tuo toimitukselle lisätyötä ja jopa heikentää yleisön luottamusta mediaan, on kommenttien läsnäoloa perusteltu sen demokratiaa ylläpitävällä luonteella. Medialle on perinteisesti säilytetty yhteiskuntafilosofinen rooli toimia neljäntenä valtiomahtina, demokraattisen vallan kolmijaon oikeudenmukaisuuden vartijana. Carlos Ruiz, David Domingo, Josep Lluís Micó, Javier Díaz-Noci, Koldo Meso ja Pere Masip ovat tehneet demokratian ja uutiskommentoinnin suhteesta suurtutkimuksen. Tutkimus käsitti 15 000 uutiskommenttia viidestä erimaalaisesta laatulehdeksi mielletystä sanomalehdestä. Tutkimuksen lähtökohta on, että uutisten kommenttikentät ovat nykypäivän vastine 1800-luvun kahviloille demokraattisen keskustelun tapahtumapaikkana. Keskustelun laadun mittapuuksi tutkijat ovat ottaneet Jürgen Habermasin diskurssietiikan säännöt (Ruiz et al. 2011, 467). Yksi tutkimuksen kiinnostavista tuloksista on, että vain 11,2 prosenttia kaikista kommenteista oli keskustelua, jossa yksi kommentoija otti kantaa toisen esittämään argumenttiin (Ruiz et al. 2011, 478).

Keskustelun laatu vaihteli suuresti eri lehtien välillä. Tutkijat kutsuvat The New York Timesin ja Guardianin kommentointia keskusteluyhteisöiksi, kun taas El Paísin, Le Monden ja Repubblicaan kommenttipalstat ovat homogeenisiä yhteisöjä. Homogeenisellä tutkijat tarkoittavat tässä yhteydessä sitä, että kommenttipalstat ovat täynnä pääasiassa samanmielisiä kommentteja, joiden kirjoittajat ilmestyvät paikalle jättämään kommenttinsa ja poistuvat, eivätkä osallistu keskusteluun muiden kommentoijien kanssa. Tutkijat kuvaavat kommentoinnin olevan kuin "keskustelua kuurojen kanssa", jossa kaikki puhuvat, mutta kukaan ei vastaa. Tutkimuksen mukaan se, muodostavatko verkkouutisten kommentoijat keskusteluyhteisön vai homogeenisen yhteisön, ei ole kytköksissä sivustojen moderointikäytäntöihin (Ruiz et al. 2011, 481–483).

Keskusteluyhteisöt–homogeeniset yhteisöt -jaottelussa *Maaseudun Tulevaisuus* kuuluu enemmän ensimmäiseen luokkaan. Vaikka osassa tämän tutkielman aineistoa kommenttipalsta vaikutti paikalta, johon lukuisat ihmiset käyvät jättämässä oman mielipiteensä ja poistuvat paikalta, oli palstoilta löydettävissä lukuisia esimerkkejä pitkistä keskusteluketjuista, joissa lukijat vastailivat toistensa viesteihin ja haastoivat sekä täydensivät toistensa näkemyksiä, eli vaihtoivat ajatuksia ja siten kävivät vuorovaikutteista keskustelua. En ole ottanut keskustelun terminmäärittelyksi Habermasin diskurssietiikkaa tai muutakaan tieteellistä määrittelyä, vaan puhun keskustelusta silloin, kun uutisen kommenttikentässä lukijat vastailevat toistensa kommentteihin.

2. Tutkimuskysymykset ja käsitteistö

2.1. Tutkimuskysymykset

Tutkielma pyrkii löytämään aineistosta vastauksen kahteen tutkimuskysymykseen:

- Millaisia diskursseja Maaseudun Tulevaisuuden verkkouutisten kommentteissa esiintyy?
- Millainen maailmankuva palstoilta paljastuu, kun kommentointia katsoo laajempänä kokonaisuutena?

2.2. Käsitteistö

Tutkielman kannalta keskeisiä ja siten pitkällisemmän määrittelyn arvoisia käsitteitä on kaksi kappaletta. Toinen on jo otsikossa mainittu maailmankuva ja toinen on maaseudun käsite. Maaseudun käsitteen määrittely saattaa ensiksi tuntua itsestäänselvyyksien selittelyltä, mutta todellisuudessa käsitteen sisällöstä ei ole kattavaa yksimielisyyttä ja sitä käytetään eri yhteyksissä eri merkityksessä. Koska *Maaseudun Tulevaisuus* on maaseudun ja maaseudun elinkeinojen äänenkannattaja ja pääosa sen lukijakunnasta tulee maaseudulta, on aiheellista yrittää hieman avata, mitä maaseudusta puhuttaessa oikeastaan tarkoitetaan.

2.2.1. Maaseudun määrittelyn tavat

Euroopan unioniin liittymisen kynnyksellä suomalaisten viljelijöiden keskuudessa liikkui paljon uhkakuvia siitä, mitä unionin jäsenyys tuo tullessaan. Pelkoja liittyi muun muassa siihen, että kotimaisen maatalouden kannattavuus romahtaa ja tulevaisuudessa Suomessa syödään vain ulkomaista ruokaa. Tunnettu protestislogan kuului ”Maaseutua ei voi tuoda”. Typerryttävä iskulause pitää sisällään ajatuksen siitä, että jos suomalainen ruoantuotanto halpatuonnin myötä loppuu, loppuu myös nykymuotoisen maaseudun olemassaolo. Toisin sanoen lause perustaa suomalaisen maaseudun olemassaolon ruoantuotannon varaan: maaseutu on ensisijaisesti viljelys- ja laidunmaata. Suomessa maaseutu hahmotetaan monesti juuri toimijoiden kautta. Yhteiskunnallisessa keskustelussa maaseutu on maataloja,

maaseutuyrityksiä, miten kuten pärjääviä maaseutukuntia ja erilaisia maalaisyhteisöjä (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 73).

Maaseudulle on muitakin selityksiä, joiden käyttöyhteydet vaihtelevat. Jari Kainulaisen mukaan maaseudun käsite tarkoitti alun perin kaikkea sitä aluetta, joka ei ole kaupunkia (Kainulainen ja Niemelä 1999, 19). Tilastollisesti ilmiselvin maaseutua määrittävä tekijä on puolestaan harva asutus. Esimerkiksi Tilastokeskus jakaa Suomen maaseutumaisiin, taajaan asuttuihin ja kaupunkimaisiin kuntiin. Määritelmän mukaan kunta on maaseutumainen, kun sen väestöstä alle 60 prosenttia asuu taajamissa ja suurimmassa kuntakeskuksessa asuu alle 15 000 asukasta. Lisäksi maaseutumaisiksi lasketaan kunnat, joiden asukkaista 60–90 prosenttia asuu taajamissa, mutta suurimmassa asutuskeskuksessa asuu alle 4000 ihmistä. Vuonna 2015 Suomen 317 kunnasta 196 oli maaseutumaisia⁹. Näin ollen maantieteellisesti merkittävä osa Suomesta on tilastollisesti maaseutua.

Tuomas Kuhmonen ja Hannu Niittykangas korostavat, että nykyaikaisen aluerakennemallin mukaan maaseutu ei ole homogeenista, eli jakoa ei voida tehdä vain maaseutuun ja maaseudun ulkopuoliseen alueeseen. Kaupunkien lisäksi Suomesta löytyy kaupunkien lähimaaseutua, niin sanottua ydinmaaseutua sekä harvaan asuttua maaseutua. Näistä ydinmaaseutuun kuuluu valtaosa Etelä- ja Keski-Pohjanmaasta. Harvaan asuttua maaseutua puolestaan on Pohjois-, Itä- ja Keski-Suomessa. Ydinmaaseutu on aluetta, jossa sijaitsee määrällisesti suurin osa maataloudesta. Kaupunkien läheisellä maaseudulla pääasiassa asutaan ja töissä käydään kaupungissa. (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 61–62.)

Pelkkä asutustiheyteen, väkimäärään ja sijaintiin perustuva jaottelu ei kuitenkaan kerro koko totuutta maaseudusta. Kaupungin ja maaseudun välille voi tehdä eroa myös esimerkiksi elämäntavan perusteella. Maatalousvetoista haja-asutusaluetta löytyy jopa Tampereen kaupungin alueelta. Maaseutu onkin ehkä enemmän kokoelma tietynlaisia mielikuvia kuin tilastoitava määre. Tamperelaisen kaupunkibussilinjan varrella oleva punamullalla maalattu hevostila on varmasti monen mielestä enemmän maaseutua kuin Kainuun Paltamossa golfkentän kupeessa sijaitseva rivitalonpätkä.

⁹ Tilastokeskus (2015) Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot. Helsinki: Käsikirjoja 28, sivu 24.
https://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yksk28_201500_2015_13520_net.pdf

Maaseutu on mielikuvia ja suomalaisille se on usein urbaanin elämän vastakohtana toimiva idylli. Maaseutu on itsessään vahva brändi ja on sinällään kiinnostavaa, ettei idyllin määrittely tule vain ulkopuolelta. Tutkimusten mukaan maaseutuidyllin olemassaoloon uskovat myös maalaiset itse. Maaseutu nähdään vastakohtana kaupungille: se on kiinni paitsi luonnossa, myös menneisyydessä. Mielikuvissa maaseutu näyttäytyy menneen ajan yhteisöllisyyden, pysähtyneisyyden ja myös suvaitsemattoman ahdasmielisyyden tyysijana. Nämä mielikuvat ovat tiukassa ja ne ovat selvinneet läpi suomalaisen yhteiskunnan suurten mullistusten (Alasuutari ja Alasuutari 2011, 8-9, 14-15). Itse asiassa maalaisiin liitetty piirre sivistymättöminä ”juntteina” on peräisin jo 1800-luvulta, jolloin ruotsinkielinen sivistyneistö rakensi suomalaista kansallisuusaatetta. Tuolloin suomenkielinen ja maalla asuva enemmistöväestö määriteltiin lukeneiden ja yläluokkaisten toimesta puhtaasti sivistymättömyytensä kautta, mikä loi maalaisista kuvan puolivilleinä metsäläisinä, jotka kaipasivat itseään viisaampia johtajia (Alasuutari ja Alasuutari 2011, 36).

Yksi maaseutuun liittyvä tärkeä kysymys on se, kuka päättää maaseudun asioista. Kuhmonen ja Niittykangas toteavat: ”Maaseudun muodostaa hajallaan oleva joukko monenkirjavia toimijoita, ihmisiä ja organisaatioita. Maaseudulla ei ole yhtä päättävää elintä tai sen asioita hallinnoivaa organisaatiota. Maaseutu ei ole neuvotteluosapuoli. – – maaseutualueella ei ole maaseudunhallitusta, maaseudunvaltuustoa, maaseudunteatteria, maaseudun suunnitteluvirastoa eikä omaa maaseudun yliopistoa. Maaseutu on kaikkien, mutta ei kenenkään asia. Niinpä maaseudun asioita on tapana käsitellä yhdessä ja yleisesti, kun taas kaupungit kykenevät hoitamaan omat asiansa itse, yksityisesti” (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 16).

Nähdäkseni tähän saumaan astuu *Maaseudun Tulevaisuus* lehtenä. Se on äänenkannattaja ainakin osalle maalaisista ja yrittää pitää esillä maantieteellisesti hajallaan olevien ja elämäntavoiltaan toisistaan paljonkin poikkeavien ihmisten asiaa. Puhun tutkielmassa toisinaan maalaisista, kun täsmällisempi nimitys olisi *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijat. Tässä mielessä on syytä muistaa, että maaseudulla varsinkin sen laveammassa merkityksessä elää paljonkin ihmisiä, jotka eivät kuulu lehden vaikutuspiiriin.

2.2.2. Maailmankuva ja -katsomus

Toinen määrittelemistä kaipaava käsite on maailmankuva. Maaseutu-käsitteen tapaan se ei ole termi yksiselitteisimmästä päästä. Maailmankuvan kanssa suunnilleen samaa tarkoittavia rinnakkaistermejä ovat muun muassa maailmankatsomus, elämäkatsomus, ideologia, todellisuuskäsitys ja niin edelleen. Joissakin määrittelytavoissa näiden termien välille on rakennettu hierarkioita, jolloin ne eivät ole täysin synonyymejä toisilleen. Yksinkertaisin (ja samalla myös suppein) määritelmä maailmankuvulle on se, että maailmankuva on maailmaa koskevan tieteellisen tiedon kokonaisuus. Esimerkiksi Kaarle Nordenstrengin käyttämässä selityksessä maailmankuva muodostaa yhdessä ”ideologisen aineksen”, eli arvojen ja normien kanssa maailmankatsomuksen. Tällaisessa ajattelussa maailmankuva on jonkinlainen pysyvä, kulloinkin käynnissä olevaan historialliseen ajanjaksoon sidottu palanen, joka täydentyy yksilöllisemmillä ominaisuuksilla. Filosofian tohtori Markku Envallin mukaan myöskään maailmankatsomus ei ole ristiriidaton termi, sillä esimerkiksi sosiaalisten ryhmien tai yhteiskuntaluokkien maailmankatsomuksesta puhuttaessa voi olla luontevampaa puhua ideologiasta. Pohdinnan pyörytykseen voisi ajautua myös sellaisista seikoista, missä määrin kulttuurin käsite oikeastaan vastaa maailmankuvan käsitystä ja millaista metaforista taakkaa maailmankuvan termi kantaa mukanaan. (Envall, Knuutila ja Manninen 1989, 113–116.)

Se, missä tarkoituksessa tässä tutkielmassa käytän maailmankuvan termiä, lienee joiltain osin lähellä sitä, mitä historian tutkimuksen annalistien koulukunta on kutsunut mentaliteetiksi (ks. Envall, Knuutila ja Manninen 1989, 65–72). En ole kuitenkaan halunnut ripustautua itselleni vieraan tieteenalan terminologiaan. Sen sijaan käytän tutkielmassa maailmankuvaa melko laajassa merkityksessä. Maailmankuva on määritelty eri ajattelijoiden toimesta niin monilla eri tavoilla, että en tee termille väkivaltaa, jos määrittelen sen laveasti kulttuuriin, historian ja ympäröivän yhteiskunnan yhteisvaikutuksesta syntyväksi tavaksi hahmottaa todellisuutta. Lasken maailmankuvaan kuuluvaksi niin oikeustajun, työmoraalin ja suhteen luontoon kuin yksilön syvälliset uskomukset ja kokemukset omasta paikastaan ja tarkoituksestaan. Nähdäkseni tällainen maailmankuvan määrittely on oikeutettu ja tutkielman tarkoitusta palveleva yhteenveto lukuisista eri tieteenalojen ajattelijoiden esittämistä pohdintoista (Envall, Knuutila ja Manninen 1989; 113-127, 165-170).

3. Metodi ja aineisto

Tutkielman aineisto koostuu viidestäkymmenestä *Maaseudun Tulevaisuuden* artikkelista ja niiden keräämistä lukijoiden uutiskommenteista, jotka on julkaistu aikavälillä 26.1.

1.1.2017–15.10.2017. Aineisto on valittu 15.10.2017 tulostetun luetuimpien artikkeleiden listan mukaisesti siten, että joukosta on jätetty pois artikkelit, joissa ei ole ollenkaan kommentteja. Pois on jätetty myös lehden aprillipilajuttu, jonka sisältöä oli muutettu jälkikäteen. Aineistoa ei ole rajattu tiettyyn artikkelikategoriaan, vaan mukana on uutisia, kolumneja, vieraskolumnin nimellä kulkevia mielipidekirjoituksia, videojuttuja ja pari toimituksen tekemää humoristista verkkotestiä lukijoille. Kommenttien määrä yksittäisissä artikkeleissa vaihtelee 2:n ja 352:n välillä. Yhteensä aineistossa on kommentteja 3520 kappaletta.

Otin aineiston valintaperusteeksi luetuimpien juttujen listan kolmesta syystä. Ensiksikin aineisto on näin selkeästi rajattavissa ja luetuimmat jutut ovat keränneet myös runsaasti kommentteja. Toiseksi juttujen valinta pitkäköltä aikaväliltä lukukertojen perusteella tuottaa aineistoon toivottua satunnaisuutta ja karsii pois rajatumman aikavälin otantaan vaikuttavia sesonkivaihteluita. Kolmas syy on se, että luetuimmat jutut ovat luettuja jostain syystä. Monesti nämä syyt ovat tunteita herättäviä, mikä saa ihmiset kommenttikenttään vuodattamaan riemua, paheksuntaa, turhautumista tai ihmetystä. Tämän ajatusketjun seurauksena olen lähtenyt olettamasta, että paljon luetut jutut ovat yleensä myös tunteita herättäviä ja siksi niiden kommentteista on vähemmän luettuja juttuja helpommin löydettävissä merkityksiä ja asenteita.

Aineiston käsittelyn menetelmäksi olen soveltanut diskurssianalyysiä. Journalistiikan ja viestinnän tutkimuksen parissa laajasti käytössä olevista tutkimusmenetelmistä diskurssianalyysi on soveltuvin keino antamaan vastauksia niihin kysymyksiin, joihin tutkielmassa yritän löytää vastausta. Sosiaaliseen konstruktionismiin nojaava diskurssianalyysi sisältää oletuksen siitä, että merkitykset syntyvät ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa (Juppi 2004, 16–17). Tutkielman tarkoitus on etsiä maailmankuvaksi hahmottuvia ja sosiaalisesti rakentuvia merkityksiä ihmisten välisen kommentoinnin joukosta, joten menetelmä sopii tarkoitukseen erityisen hyvin.

Verkkouutisten kommentit ovat verrattain uusi tutkimuskohde. Siksi, kuten aiempaa tutkimusta käsittelevästä kappaleestani käy ilmi, on kommentoinnin kimppuun käyty erilaisten tutkimusmenetelmien avulla. Veera Kangaspunta on tehnyt menetelmäkokeilun siitä, voiko puhutun keskustelun analysoimiseen kehitettyä keskusteluanalyysin menetelmää soveltaa uutiskommenttien analysoinnissa. Tutkimus selvittää, voidaanko uutiskommentointia pitää julkisen keskustelun muotona ja julkison toimintana (Kangaspunta

2016, 24). Kangaspunta löytää analysoimastaan kommenttiaineistosta keskusteluanalyysin mukaisia keskustelun rakenteita. Yli kaksi kommenttia pitkien vuoropuheluiden määrä jää kuitenkin pieneksi ja pidemmissäkin ketjuissa on monesti vain kaksi väittelijää väänkäämässä pikkutarkoista aiheista (Kangaspunta 2016; 44, 46). Keskusteluanalyysin vaiheet toivat menetelmäkokeilussa esiin ennemminkin uutisen ja kommenttien välistä kuin kommenttien ja kommenttoijien keskinäistä suhdetta. (Kangaspunta 2016, 44). Kangaspunta toteaa, että keskusteluanalyysin keinoin kommenttien sisällön merkitystä ei pysty avaamaan, ja hänen mukaansa tässä tehtävässä apuun tarvittaisiinkin esimerkiksi diskurssianalyysiä (Kangaspunta 2016, 45).

3.1. Diskurssianalyysi

Tässä tutkielmassa käytän diskurssin termiä samassa merkityksessä kuin Arja Jokinen, Kirsi Juhila ja Eero Suoninen ovat sitä menetelmäoppaassa *Diskurssianalyysi* kuvailleet. Diskurssin synonyyminä voisi heidän mukaansa käyttää tulkintarepertuaarin termiä, mutta kirjoittajat toteavat diskurssi-termin sopivan paremmin ilmiöiden historiallisuutta ja valtasuhteita selvittävään tutkimukseen, jollaiseksi tämän tutkielman voi luokitella. Diskurssi on sosiaalisissa käytännöissä muodostuva merkityssuhteiden järjestelmä, joka rakentaa sosiaalista eli jaettua ja ihmisten välisessä kanssakäymisessä muotonsa saavaa todellisuutta. Diskurssit syntyvät erotteluista ja vertailuista, joita esiintyy kielenkäytössä. Osa diskursiivisen kielenkäytön tunnistamista on tunnistaa kielenkäytön konteksti. Esimerkiksi urheilufanit puhuvat keskenään suosikkilajistaan varmasti paljon vivahteikkaammalla ja tarkemmin merkityksiä erottelevalla rekisterillä kuin puhuessaan sellaisen ihmisen kanssa, joka ei lajista ymmärrä mitään. Diskursiiviselta kannalta ajateltuna puhe kantaa mukanaan myös lajihistoriaa, puhujien kokemuksia ja faniuden tuomia ennakoasenteita. Tietyn pelaajan fani voi tiedostamattaankin selittää asioita idolinsa kannalta parhain päin ja pelaajien keskinäisistä voimasuhteista välittyy erilainen kuva riippuen siitä, kenen kannattajia on äänessä. Kontekstin tuntemuksella on merkitystä myös keskustelun osapuolille, sillä jos kuulija ei tiedä kuuntelevansa fanin puhetta, ei hän välttämättä osaa suodattaa kuulemaansa tietynlaisen suodattimen läpi. (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016; 25–32, 34–35.)

Samalla tavalla voi ajatella *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden tuovan kommenttikenttään mukanaan merkityksiä omasta elämästään, arvomaailmastaan ja esimerkiksi elinpiiristään, joka puolestaan kytkeytyy osaksi maaseudun historiaa. Tällaisten asioiden kautta tekstiin muodostuu diskursseja, jotka voivat olla rinnakkaisia tai kilpailla keskenään. Tähän

tutkielmaan olen valinnut diskurssien hierarkkisen jaottelun. Diskurssit saavat muotonsa ja rajauksen tutkijan tekemästä tulkinnasta, mikä tarkoittaa sitä, että diskurssit ovat aina jossain määrin myös tutkijan luomia. Ne eivät itsessään ole tutkinnan kohde, vaan ne toimivat ainoastaan apuvälineenä analysoidessa tekstiä. Jokisen, Juhilan ja Suonisen näkemyksen mukaan analyysin lopputulos tähtää sen selvittämiseen, miten diskurssit “aktualisoituvat erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä”, eli muokkaavat todellisuutta siinä mielessä kuin todellisuus konstruktionistisessa tutkimusperinteessä ymmärretään (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 34–35; Juppi 2004, 145–165).

Diskurssianalyysiä käyttäviä tutkimuksia yhdistää saussurelainen käsitys kielen ja todellisuuden suhteesta. Käsitteen mukaan kieli on ei-heijastava tapa esittää todellisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että kieli ei suoranaisesti kuvasta (eli heijasta) todellisuutta, vaan rakentaa siitä merkityksillä ladatun uudenlaisen kuvan (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 27–28, 32). Kärjistäen voisi sanoa, että diskurssianalyysiä tekevälle totuus ja valhe ovat yhtä arvokkaita, sillä sosiaalisen todellisuuden kannalta on jossain määrin yhdentekevää, perustuuko se objektiivisille totuuksille. Siksi tätäkään tutkielmaa ei pidä lukea kuvauksena siinä todellisuudesta, jossa *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijat elävät, vaan pikemminkin kuvauksena siitä, millaisessa todellisuudessa he *uskovat, toivovat, luulevat, haluavat, pelkäävät tai väittävät* elävänsä.

Menetelmänä diskurssianalyysi on kuin valtava työkalupakki, jonka jokaiselle välineelle ei milloinkaan tule samanaikaista tarvetta. Esimerkiksi erillisten diskurssien rajoja ei voida pitää kiveen hakattuina, vaan rajat vedetään kulloisenkin aineiston mukaan (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 64). Joissain tapauksissa jakoavain kelpaa jokaisen mutterin ja pultin avaamiseen, toisinaan on syytä käyttää kiinto-, lenkki-, räikkälentki-, hylsy- ja piippuavaimia, jotta työssä saavutetaan toivottu lopputulos. Jokisen, Juhilan ja Suonisen menetelmäoppaassa tuodaankin useaan otteeseen esiin, kuinka menetelmän eri osa-alueiden painotukset on muovattava kulloisenkin tutkimusongelman ja -asetelman mukaisesti (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016; 23, 76), eli käytännössä diskurssianalyysin keinojen valikoimasta räätälöidään kulloiseenkin käyttötarkoitukseen sopiva metodi. Olen noudattanut *Diskurssianalyysin* kirjoittajien ohjetta, ja olen räätälöinyt tutkielmaa varten omanlaisen metodin.

3.2. Metodi ja etenemisen logiikka

Koska diskurssianalyysi on käypä menetelmä erityisesti etsiessä vastauksia erilaisiin maailmankuvaa sekä asenteita koskeviin kysymyksiin ja se taipuu hyvin myös verkkoaineistojen tutkimiseen, pidän sitä sopivana menetelmänä tähän tutkielmaan. Diskurssianalyysi tekstianalyysin muotona on ikään kuin sokea sille, mistä analysoitava teksti on lähtöisin. Verkkokeskustelu tekstinä ei diskurssianalyysin kontekstissa poikkea muista teksteistä (Laaksonen, Matikainen ja Tikka 2013, 208).

Tutkielman toteutuksessa ja erityisesti analyysin etenemislogiikassa nojaan jossain määrin Pirita Jupin väitöskirjassaan *Keitä me olemme – mitä me haluamme?* (2004) esittelemään ja käyttämään diskurssianalyysiin pohjautuvaan metodiin. Olen kuitenkin tehnyt Jupin metodista yhteiskuntatieteellisen diskurssianalyysin hengessä poikkeamia, sikäli kuin työni aineisto ja tutkimuskysymykset poikkeavat Jupin väitöskirjasta. Jupin metodi on ryhdikkäästi toteutetun laadullisen analyysin osalta sovellettavissa pääpiirteissään myös tässä tutkielmassa.

Juppi antaa tutkimuksessaan runsaasti tilaa myös sisällön määrälliselle erittelylle. Myös verkon ja sosiaalisen menetelmän tutkimukseen paneutuvassa menetelmäoppaassa *Otteita verkosta* (Laaksonen, Matikainen ja Tikka 2013, 205) kehoitetaan verkkokeskustelujen laadullisen analyysin ohella pohtimaan, voiko tutkimusta tehdessä jotenkin hyödyntää verkkopalvelujen tarjoamia määrällisiä tietoja sisällöstä. Harkinnan jälkeen olen päättänyt jättämään määrällisen luokittelun tyystin pois tästä tutkielmasta, koska en ole kokenut sen olevan tutkielman laajuuden mielessä pitäen tarkoituksenmukaista. Pyrin keskittymään tekstin sisältämiin merkityksiin yksittäisiä sanoja ja niiden esiintymistiheyttä syvemmällä tasolla. Merkittävä ero Jupin metodiin verratessa on myös se, että siinä missä Juppi on tutkinut eräänlaista ulkoa sisäänpäin tulevaa liikettä eli sitä, miten media määrittelee ja käsittelee eläinoikeusliikettä (Juppi 2004, 137), on omassa tutkielmassani fokus siinä, miten Maaseudun Tulevaisuuden lukijat määrittelevät omaa maailmaansa.

Yksi omaa tutkielmaani ja Jupin väitöskirjaa oleellisilta osin yhdistävä tekijä on se, että molemmat pyrkivät selvittämään, millaiset diskurssit nousevat aineistossa hegemoniseen asemaan eli hegemonisoituvat. Diskurssien hegemonisoitumisesta puhutaan silloin, kun yksi tapa jäsentää todellisuutta nousee muiden samaa asiaa käsittelevien tapojen yläpuolelle ja syrjäyttää ne (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 88). Toisin sanoen hegemonisoituminen liittyy eri diskurssien välisiin valtasuhteisiin (Juppi 2004, 18). Jos keskustelu pyritään tietoisesti rajaamaan siten, että se pyörii tietyn kyseenalaistamattoman näkökulman

ympärillä, puhutaan naturalisoimisesta. Silloin yksi diskurssi nostetaan hegemoniseen asemaan ikään kuin itsestäänselväksi luonnonlaiksi (Jokinen, Juhila ja Suoninen, 89–90). Esimerkkiä tällaisesta vallankäytöstä voi etsiä esimerkiksi talouspolitiikasta. Kun tietty valta-asemassa oleva ryhmä puhuu, että budjettiin on tehtävä leikkauksia, jotta valtion talous saadaan tasapainoon, aletaan monesti puhua siitä, kuinka paljon ja mistä on leikattava. Leikkauspuhe saavuttaa hegemonisen aseman, jossa leikkaukset näyttävät itsestäänselvytenä. Keskustelussa on tämän jälkeen enää vaikea nostaa esiin kysymystä siitä, onko leikkaaminen tässä taloustilanteessa edes järkevin vaihtoehto.

Aineistoa läpikäydessäni olen keskittynyt hegemonisuuteen erityisesti siltä kannalta, kuinka moniäänistä keskustelua jonkin tietyn aiheen ympärillä käydään. Jos keskustelussa enemmistö kommentteista edustaa samaa diskurssia, onko löydettävissä myös tätä valtakurssia haastavia näkemyksiä? Erityisen tärkeä kysymys on, miten tällaisiin poikkipuolisiin mielipiteisiin suhtaudutaan. Sivutetaanko ne vaihkaa vai käykö kommentoijien määränemmistö joukolla yhden erimielisen kimppuun?

Tutkielmaa tehdessäni olen havainnut, että raja hegemonisen diskurssin ja homogeenisen keskustelun välillä on useimmiten veteen piirretty viiva. Uutisten kommentointi saattaa olla usein hyvinkin homogeenista eli tasalaatuista ja samansisältöistä. Yksittäisen kommenttiketjun sisältöön saattavat vaikuttaa monet asiat, kuten uutisen arvolataukset. Tietystä näkökulmasta kirjoitettu juttu saattaa kaventaa myös kommenttikentän keskustelun jutun näkökulman kautta käytäväksi. Siksi hegemonisten aineiden löytäminen edellyttää aineistolta leveyttä ja analyysiltä päällekkäisyyksiä sisältävien aineiston osien ristiinluentaa.

Olen pyrkinyt analyysissä yhdistelemään erilaisia aineistossa esiintyviä teemoja melko laajoiksi diskursseiksi, jotka muodostavat keskenään ikään kuin ei-päällekkäisiä maailmankatsomuksen tasoja. Näin ollen varsinaiset diskurssit eivät ole keskenään vastakkainaseteltavissa asemissa, koska ne operoivat eri tasoilla. Koska diskurssit ovat laajoja, puhun hegemonisten diskurssien sijaan diskurssien hegemonisista ja ei-hegemonisista ulottuvuuksista. Ulottuvuuksilla tarkoitan diskurssien sisältä löytyviä pienempiä osa-alueita, jotka saattavat sisältää hegemonisia ominaisuuksia. Nähdäkseni tämä jaottelu ei ole ongelmallinen, sillä se liittyy oikeastaan vain diskurssien rajaamiseen tutkielmassa. Päädyin laajaan rajaukseen, eli pieneen määrään diskursseja, koska se tutkimuskysymyksiin vastaamisen kannalta perusteltua. Metodologista selkärankaa tälle päätökselle voi löytää myös Jokisen ja Juhilan hegemonisten diskurssien löytämiseen

pyrkivästä valta-analyysiä käsittelevästä kappaleesta. Siinä kirjoittajat toteavat, että valta-analyysille ominaisiin painotuksiin kuuluu sekä kiinnostuneisuus diskurssien välisistä *että sisäisistä* valtasuhteista (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016; 76, 85–87).

Tutkielmalle asettamani tavoite on löytää aineistosta diskursseja ja yrittää määritellä, sisältävätkö ne hegemonisia ulottuvuuksia. Diskurssien sisällön perusteella pyrin hahmottamaan, millainen on kommenttiketjuissa vallitseva maailmankuva: Millaisia ajatusmalleja ja asenteita keskustelussa toistetaan itsestäänselvinä ja toisaalta millaiset näkemykset loistavat poissaolollaan. Koska diskurssianalyyseissä on mukana hegemonisten rakenteiden etsimisen myötä myös vallan elementti, voi metodia kutsua myös kriittiseksi diskurssianalyyseksi.

Diskurssianalyyseihin ehkä olennaisin ja samalla hankalimmin määriteltävä osa on itse diskurssien löytäminen, joten haluan avata, miten olen sen omalta osaltani suorittanut. Itse menetelmähän ei tarjoa selkeää käsikirjoitusta sille, miten diskurssit aineistosta tulisi löytää. Tiettyjä suuntaa antavia ohjeita on kuitenkin olemassa. Potterin ja Wetherellin suosittama tapa työn aloittamiselle on etsiä aineistosta eroja ja yhtäläisyyksiä. Ian Parker on puolestaan antanut 7-kohtaisen listan, jossa esitetyjä asioita tarkkailemalla diskurssien tunnistaminen voi olla helpompaa (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 61). Henkilökohtaisesti uskon, että diskurssien tunnistaminen vaatii ohjeita ja listoja enemmän tietynlaista ajattelutapaa, joka puolestaan edellyttää sekä tutkimusperinteen tuntemusta, että oman aineiston riittävän toisteista ja eri tasoilla tapahtuvaa läpilukua. Varsinkin hegemonisia sisältöjä erittelevää diskurssianalyysiä tehdessä on tärkeää ymmärtää tutkimuskohteeseen liittyvien kontekstien, kuten kulttuurin ja ideologisten ristiriitojen tuntemusta. Kontekstien tuntemuksen myötä irrallisia ja yksinään vähämerkityksiä tekstin osia voi lukea osaksi suurempaa kokonaisuutta (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016; 50, 80–81, 149–150).

Aineiston läpikäynnissä olen noudattanut pääpiirteissään Jupin (2004, 138) esittelemää luennan tapaa osin tietoisesti ja osin myös siten, että luenta vain on käytännön syistä ajautunut samansuuntaisiin uomiin, jolloin olen vasta jälkikäteen huomannut noudattaneeni samanlaisia työvaiheita kuin Juppi. Aloitin aineiston perkauksen tulostamalla kaikki 50 luetuinta artikkelia kommentteineen, mikä hahmotti aineiston kokoa myös käytännössä. Viisikymmentä artikkelia on noin puoli muovikassillista paperia. Aineiston läpikäynti eteni kierroksittain. Ensimmäinen kierros toteutui jo materiaalia tulostaessa, kun jokaisen artikkelin kohdalla silmäilin sekä artikkelitekstin että kommenttiketjun läpi. Toisella kierroksella luin

artikkelit ja kommentit tarkasti yksi kerrallaan ja merkitsin kynällä marginaaleihin tiivistelmiä kommenttien sisältämistä johtoajatuksista. Ensimmäisiä hahmotelmia mahdollisista diskursseista pystyin tekemään jo puolivälissä ensimmäistä lukukertaa, sillä merkityksiä esiintyi paikoin todella tiheästi. Luonnollisesti aineiston loppua kohti edetessäni havaintoja alkoi kertyä yhä enemmän, sillä joitakin ajatuksia oli sivuuttanut aineiston alkupäässä yksittäisinä mielipiteinä, mutta aineiston loppupäässä jo hahmotti niiden toistuvan useasti eri yhteyksissä. Kolmannen lukukerran myötä marginaalihavainnot lisääntyivät ja alkoivat saada yhdenmukaisempia kattokäsitteitä ja täsmennyksiä. Seuraavaksi siirryin aineiston vähemmän järjestelmälliseen käsittelyyn, jossa pyrin rajaamaan muistiinpanojen perusteella erilaisia diskurssin raakileita ja etsimään niille täsmällisempää sisältöä tietyistä artikkeleista, joissa kyseiseen diskurssiin luettavaa keskustelua oli määrällisesti paljon tai kommentointi oli muuten asiapitoista tai nasevaa.

Lopulta aineistosta alkoi hahmottua jokseenkin selkeärajaisia loogisia kokonaisuuksia. Aluksi osa kokonaisuuksista oli todella spesifejä ja käytännöllisellä tasolla olevia, eivätkä ne siten täyttäneet diskurssin kriteerejä, vaan olivat ehkä enemmän sellaista “analyysin raakamateriaalia”, josta Jokinen, Juhila ja Suoninen (2016, 35) kirjoittavat. Lopulliset diskurssit rakentuivat varsinaisessa analyysivaiheessa, kun aloin lähdekirjallisuuteen tukeutuen karsimaan ja yhdistelemään näitä osasia. Lopulta päädyin rajaukseen, jossa selkeästi erillisten diskurssien määräksi muodostui kolme kappaletta. Diskurssien määrä on ehkä vähäisempi kuin aluksi odotin, mutta toisaalta niiden selvärajaisuus ja jossain määrin hierarkkinen keskinäinen suhde on helpottanut tutkielman varsinaista tavoitetta, eli maailmankuvan analysointia.

3.3. Kommenttien aiheet

Tässä kappaleessa esittelen aineistoa tarkemmin. Pyrin luonnehtimaan kommenttien sisältöä ja niissä esiintyviä ajatuksia sekä kommentteissa esiintyvien eri näkökulmien keskinäisiä voimasuhteita. Selvyyden vuoksi olen luokitellut aineistosta löytyvät teemat alaotsikoiden alle. Jako ei noudata vielä varsinaista diskurssijakoa, vaan toimii sille pohjana ja perehdyttää lukijan niihin keskustelun pääkohtiin, joiden pohjalta teen diskurssianalyysiä.

Olen yrittänyt pitää esimerkkikommenttien määrän tässä maltillisena, sillä niitä on riittämiin myös analyysikappaleessa. Kuten monissa muissakin lehdissä (ks. Ruiz et al. 2011, 478), leimaa *Maaseudun Tulevaisuudessa* monien uutisten kommentointia se, että useat

kirjoittajat toistelevat samoja tai lähes samoja näkemyksiä. En silti ole valikoinut kaikkia esimerkkikommentteja siten, että ne kuvaisivat keskustelun yleistä päälinjaa, vaan mukana on vasta-argumentteja ja kommentteja, jotka kuvaavat jotakin tiettyä keskusteluhaaraa, jonka auki selittäminen vaatisi huomattavan määrän rivejä. Kommenttien kieliasu on alkuperäinen kaikkine virheineen. En ole lisännyt erikseen jokaiseen kommenttiin sic erat scriptum -merkintää. Osaa kommentteista on myös lyhennetty. Jos olen siteerannut kommentista kokonaista lausetta, en ole tehnyt siitä erikseen lyhennysmerkintää. Olen tehnyt lainaukset käyttäen harkintaa siinä, että kommentti ei lyhentäessä menetä alkuperäistä kontekstiaan.

Kommenttien sisältöä eritellessä olen pitänyt mielessä ajatuksen edustavuudesta. Koska tutkielma ei sisällä kommenttien kvantitatiivista käsittelyä, on ollut yksin minun vastuullani, että aineistossa esiintyvät keskustelujen eri osapuolten voimasuhteet otetaan huomioon todellisuutta vastaavasti ja niistä tehtävät yleistyksen perustuvat faktoihin.

Teemojen jaottelu alaotsikoiden alle on tehty lähinnä kannalta, mitä asioita kommentit suoranaisesti käsittelevät. Esimerkiksi kappaleet Uteliaat, tarkkaavaiset ja valistavat kommentit tai Eläimiin liittyvät kommentit eivät voisi analyysiosiossa muodostaa omia diskurssejaan, sillä ne ovat pelkästään aihepohjaisia luokkia, jotka eivät sisällä yhtenevää puheen tapaa tai johtoajatusta. Jako on kuitenkin tehty pitäen mielessä analyysikappaleessa toteutuvan kahteen vaiheeseen jaetun diskurssianalyysin ensimmäistä vaihetta, jossa kommentteista etsitään varsinaiset diskurssit. Kommenttiketjuista olen eritellyt jo pintaa syvempiä keskustelun linjoja ja asenteita. Näin ollen tätä kappaletta voi lukea eräänlaisena diskurssien erittelyn raakakierroksena.

3.3.1. Ruokaan liittyvät kommentit

Koska *Maaseudun Tulevaisuus* käsittelee pääasiassa maatalouteen liittyviä asioita, on ymmärrettävää, että todella suuri osa lukijoiden kommenttipalstalla käymistä keskusteluista liittyy nimenomaisesti ruokaan. Onhan pääosa maataloudesta on suoraan kytköksissä ruoan tuotantoon. Varsinkin suomalaisen ruuan puhtaudesta puhutaan paljon. Keskusteluissa esitetään jonkinlaisena itsestäänselvyytenä, että suomalainen ruoka on puhdasta. Tätä näkemystä ei juuri koskaan haasteta. Puhtauden käsitettä ei myöskään määritellä kovin tarkasti, sillä sitä ei suoraan liitetä esimerkiksi luomutuotantoon tai korkeaan hygieniatasoon.

Joissakin kommenteissa tehdään rajanvetoa käsitellyn ruuan ja maatilojen tuotteiden välille, vaikka ensin mainittu olisikin tehty suomalaisista raaka-aineista. Näkemys on, että laadukkaat ja puhtaat raaka-aineet jollakin tavalla pilataan, kun ne kulkevat tehtaan läpi ja ilmestyvät kauppaan jalostetussa muodossa. Siitä, mikä on se jalostuksen aste, jossa ruoka menee “pilalle”, ei suoraan puhuta.

Yksi kiinnostava ruokakeskustelun osa-alue löytyy uutisen “Maitotilallisen hillitön Facebook-video lyö nettihuhun läskiksi: ‘Näin se maito värjätään maatilalla”” alta. Video on vastine “verkkokeskusteluissa” levinneeseen huhuun, jonka mukaan meijerissä käsitelty maito värjättäisiin valkoiseksi ennen kauppoihin toimittamista. Yksilöidympää lähdettä väitteelle ei esitetä uutisessa eikä kommenteissa. Useissa kommenteissa käytetään rasvattomasta maidosta vanhahtavaa maatalouslangitermiä *kurrimaito*. Kurri tarkoittaa kuorittua maitoa, meijeriteollisuuden sivutuotetta, jota ennen käytettiin lähinnä karjan valkuaisrehuna. Ihmisravinnosta puhuttaessa termiä voi pitää halventavana. Tässä voi nähdä yhden rajan siitä, missä menee jalostusasteen raja, jonka jälkeen ruoka ei ole enää “puhdasta”: Rasvaton maito ei ole oikeaa maitoa, koska siitä on teollisella prosessilla poistettu rasva.

Eräs ruokaan liittyvä keskusteluhaara on myös skeptinen suhtautuminen ravintosuosituksiin. Uutisessa “Professori kummastelee ravitsemuskeskustelua. ‘Kuin olisi palattu keskiajalle”” ravitsemustieteen professori Mikael Fogelholm ihmettelee sitä, kuinka suuri osa ihmisistä on alkanut kyseenalaistaa virallisia ravitsemussuosituksia ja luottaa sen sijaan joko itseensä tai vaihtoehtoihin asiantuntijoihin. Kommenteissa esiintyy runsaasti sellaisia mielipiteitä, joissa viralliset ravitsemussuositukset leimataan jonkinlaiseksi propagandaksi ja epäillään tutkijoiden olevan joko suoraan tai välillisesti teollisesti valmistettuja elintarvikkeita tuottavien kansainvälisten ruokafirmojen talutusnuorassa. Kommenteissa painotetaan myös suositusten noudattamisen sijaan kohtuutta, monipuolisuutta, luonnollisuutta ja ylipäättään omia kokemuksia ja arkijärkeä. Kommentoijat nostavat esiin sen, että edeltävät sukupolvetkin ovat pärjänneet “perusruoalla”, johon eri kommenttien sisältöä yhdistelemällä on luettavissa kuuluvaksi ainakin viljatuotteet, peruna ja liha. Vihannesten syömistä ei juuri korosteta, margariinia paheksutaan. “Liha on aina lihaa. Nuita mössöjä saa syldä kuka tykkää. Minä en niihin koske pitkällä tikullakaan”, tiivistää yksi kommentoija kasviproteiineja käsittelevän uutisen kommenteissa.

Jos suomalainen ruoka on puhdasta, on ulkomaalainen ruoka kommenttien perusteella vähintäänkin epäilyttävää. Kommentoijat nostavat esiin muun muassa se, kuinka ulkomailla lihan kasvatuksessa käytetään antibiootteja ja ruokaa sekä valmistetaan että säilytetään epähygieenisillä tavoilla. Usein ulkomaisen ruoantuotannon yhteydessä mainitaan Etelä-Eurooppa ja maista erityisesti Espanja ja Italia. Myös Ranska mainitaan, mutta suurista Euroopan maista esimerkiksi Saksan tai Iso-Britannian elintarvikehygieniaa ei kyseenalaisteta. Kommenteissa Etelä-Eurooppa esitetään johdonmukaisesti jossain määrin saastaisena ja vastenmielisenä paikkana, jossa ruoan turvallisuuteen ei kiinnitetä huomiota. Etelä-Euroopan maihin liittyy myös toinen kommentoinnin haara, joka on tiiviisti kytköksissä edellä mainittuun, sillä Etelä-Eurooppaa kohtaan liittyy vahvoja asenteita myös byrokratiaa ja oikeudenmukaisuutta käsittelevissä keskusteluissa. Niistä lisää kappaleessa Byrokratiaan ja Euroopan unioniin liittyvät kommentit.

3.3.2. Eläimiin liittyvät kommentit

Eläimet ovat yksi merkittävä puheenaihe. Ovathan tuotantoeläimet ja myös lemmikit sekä villieläimet kiinteä osa suomalaista maaseutua. Eläimistä kirjoitetaan varsin moniäänisesti ja keskustelusta on erotettavista selvästi erilaisia puheen tapoja sen mukaan, onko kyseessä keskustelu esimerkiksi villieläimistä tai tuotantoeläimistä. Olen jaotellut erilaisista eläimistä puhumisen selkeyden nimissä omiin pieniin alakappaleisiinsa.

Tuotantoeläimet

Ei voida sanoa, että tuotantoeläimiä pidettäisiin kommenteissa yksinomaan tuotannon yksikköinä, vaan mukana on myös humanistisia näkemyksiä eläinten oikeasta kohtelusta. Tuotantoeläinten kohtelusta ei aineistossa ole yksittäistä, muita huomattavasti suuremmaksi paisunutta keskustelua, mutta keskustelun moniäänisyys tulee esiin useissa eri artikkeleissa esiintyvistä yksittäisistä kommenteista ja lyhyistä keskusteluista.

Eläinten oikea kohtelu nousee keskusteluun esimerkiksi uutisessa saudiarabialaisesta jättimeijeristä, joka on otsikoitu "Saudi-Arabian aavikon tilalta lähtee maitoauto 40 minuutin välein". Kommentoijat surkuttelevat lehmien asemaa meijerissä, vaikka jutussa ei eläinten oloja mitenkään yksityiskohtaisesti käsitellä. Tästä välittyy asenne siitä, että iso laitos on

välttämättä eläimelle huonompi vaihtoehto. Navettaa kutsutaan myös lääväksi ja sitä ihmetellään, miten laitokseen saadaan vettä ja millainen ruljanssi liittyy rehun ja lannan kuljetukseen. “Kamalaa teollisuutta. Tuntevilla olennoilla”, toteaa eräs kommentoija. Toinen kommentoija puolestaan kyselee “miten on käden hellä kosketus”. Kommentti sisältää ajatuksen siitä, että ihmisen kosketus on eläimen hyvinvoinnille tärkeää.

Yksi kommentoija kutsuu laitosta eläinten keskitysleiriksi ja kyselee eläinten lajin mukaisten käyttäytymismahdollisuuksien perään. Kommentoijalle kuitenkin huomautetaan, että eläinten kohtelu ei voi olla huonoa, sillä ilman asianmukaista hoitoa eivät lehmät pääsisi jutussa ilmoitettuun poikimakertaan. Poikimakerta tarkoittaa, kuinka monta kertaa lehmä keskimäärin elämänsä aikana synnyttää. Lajinmukaisen käytöksen perään kyselevälle vastataan myös, että lehmä ei tarvitse ihmistä lajikäyttäytymiseen. Toinen kommentoija puolestaan kertoo nähneensä dokumenttielokuvan samasta tai vastaavasta navetasta. Dokumentissa näkemensä asioiden perusteella hän kehuu navetan järjestelyjä. Tuotanto on tehokkaaksi optimoitua, mikä kommentin mukaan on myös eläimelle hyvä, kun eläinlääkäreitä on jatkuvasti paikalla “koko rykmentti” ja lehmiä lypsetään neljä kertaa päivässä, joka on “ihan optimi eläimen kannalta”.

Metsästys

Metsästys on osa maaseudun perinteitä ja siitä kirjoitetaan monessa yhteydessä. Ehkä äänekkäin osa metsästyskeskustelua liittyy metsästyksen ja riistan luontoyhteyteen. Monesti toistetun näkemyksen mukaan metsästäminen on luonnonmukaista ja luonnollista toimintaa. Näkökulman juuret voi nähdä ajattelutavassa, jossa ihminen ottaa itse luonnosta ruokansa. Riistaeläimet elävät tuotantoeläimistä poiketen vapaana, kunnes kohtaavat luontaiseen ravinnontarpeeseensa metsästävän vahvemman lajin edustajan, tässä tapauksessa ihmisen. Eläin menettää henkensä, mutta vapaana metsässä se on elänyt jo vapaan elämän, joka nyt vain tulee luonnolliseen päätökseensä. Hieman samalla tavalla puhutaan myös itselle syötäväksi kasvatetuista eläimistä: Pihakanat ja lampaat elävät tehotuotettuja lajitovereitaan vapaampina, eli parempaa elämää.

Keskustelu riistasta ja metsästyksestä painottuu hyvin suuresti ruoan hankintaan. Se on myös sisällöltään pitkälti linjassa sen kanssa, mitä ylempänä kirjoitan ruokakommenteissa

esiintyvistä puhtaan suomalaisen ruuan eetoksesta. Riista ja itse kasvatetut eläimet ovat monien kommentoijien mielestä puhdasta ruokaa, sitä kaikkein luomuinta luomua.

Pedot

Petoeläimistä aineistossa nousivat esiin erityisesti karhu ja susi. Näistä kahdesta kommentoijien asenteet karhuja kohtaan olivat jossain määrin myötämielisempiä ja keskustelu oli vähemmän kärkevää. Esimerkiksi uutisessa, joka käsitteli metsäkoneenkuljettajan talviunilta herättämää karhua, oli muutama kommentoija asettanut itsensä karhun asemaan ja miettinyt, miltä moinen kohtelu itsestä tuntuisi. Karhu herättää myös kunnioitusta, mutta ei varsinaista pelkoa. Yhden kommentoijan mukaan metsäkonekuski voi koneellaan "hieraista karhun hengiltä sekunneissa". Kommenttia ei voi kuitenkaan lukea suoranaiseksi kehotukseksi tappaa eläin, vaan toteamukseksi, että metsäkoneenkuljettaja tuskin oli laitteensa ohjaamossa kovin akuutissa hengenvaarassa.

Susia käsittelevät kommentit ovat sisällöltään huomattavasti leppoisaa karhujutustelua polarisoituneempaa. Susiakin inhimillistetään, mutta silloin sävy on toinen. Inhimillistämistä harjoittavat lähinnä negatiivisesti susista kirjoittavat kommentoijat. He liittävät susiin sellaisia luonteenpiirteitä, joita yleensä käytetään vain ihmisistä puhuttaessa, kuten pahuuden ja julmuuden. Sudet ovat huvikseen koko lammasmaun tappavia petoja, joiden joukossa on myös häiriöyksilöitä. Susikanta on kasvanut ylisuureksi ja susia on väärissä paikoissa ja ne haittaavat tuotantoeläinten pitoa. Sudet selvästi herättävät tunteita ja jotkut kommentoijat yltyvät jopa makaaberin yksityiskohtaisiin kuvailuihin susien hirmutöistä. Kaatolupien määrää halutaan kasvattaa. Sudet nähdään ongelmana, jolle päättäjien pitäisi tehdä jotain, mutta päättäjät ovat haluttomia puuttumaan asiaan. Susia pidetään myös haittana ihmisten harjoittamalle metsästykselle muun muassa siten, että ne ovat vaaraksi metsästyskoirille.

Keskustelun toinen puoli ovat susia puolustavat kommentoijat. Yleisimmin susia puolustetaan korostamalla, että ne kuuluvat Suomen luontoon. Myös ihmisen asema nostetaan esiin: Onko ihmisellä oikeus tappaa eläimet, jotka aiheuttavat haittaa elinkeinolle, vai pitäisikö asian kanssa vain elää? Ihmisiä myös kehoitetaan pitämään parempaa huolta eläimistään. "Koira pidetään sisällä jos se on perheenjäsen. Vai laittavatko maalaiset lapsetkin narun päähän yöksi pihalle?" kysyy yksi kommentoija. Susien puolesta puhuvat myös korostavat sitä, että susi on eläin, eikä sillä ole inhimillisiä piirteitä, kuten hyvyttä tai

pahuutta. Siksi se ei myöskään tapa eläimiä ajankulukseen, koska eläimet eivät tee asioita huvikseen.

Susikeskusteluissa näkyy se, miten kommentoijat arvottavat eri eläimiä. Petojen tappamista eläimistä maksettavia korvauksia pidetään vain nimellisinä summina, jotka eivät aina korvaa todellista menetystä. Samalla hukkaan koetaan menevän “vuosikymmenten jalostustyö”. Esiin nostetaan myös se, että suden tappama tuotantoeläin ei enää tuota. Pedot uhkaavat paitsi lemmikkien, lasten ja tuotantoeläinten elämää, myös elinkeinoa.

3.3.3. Työhön liittyvät kommentit

Jos ruoasta ja eläimistä, niin työnteostakin puhutaan todella runsaasti. Monet kommentoijat pitävät maataloustyön työmäärää suurena. Kommenteissa käytetään ilmaisuja, kuten “aina töissä” ja “työssään kiinni ympäri vuorokauden”. Työmäärää tunnutaan pidettävän kunnia-asiana, eikä sitä niinkään valitella. Toisinaan kommenteissa esiintyy vihjailuja siitä, että jotkut maanviljelijät eivät tekisi paljoa töitä, vaan peltoja pidettäisiin esimerkiksi vähätöisessä heinäviljelyssä maataloustukieurojen vuoksi. Tällaiset kommentit kuitenkin ammutaan nopeasti alas esimerkiksi toteamalla, että kuvaillun kaltainen toiminta ei ole “oikeaa” maanviljelyä. Yleisesti työmäärän vähättelyä ei katsota hyvällä.

Työteliäisyys on maalaisiin liitetty ominaisuus. Uutinen “Massikkamies ajelee traktorilla kouluun – 16 000 alaikäisellä ajolupa” kertoo kokkolalaispojasta, joka on ostanut oman traktorin. Poika ei asu maatilalla. Uutisen kommenttiketjussa on yksi kommentti, jonka mukaan nuoriso huviajelee tukirahoilla ostetuilla uusilla traktoreilla samalla kun viljelijät valittavat surkeaa toimeentuloaan. Kommentti on saanut runsaasti vastauksia, joissa toistuu kaksi asennetta: Työntekoon pitää olla kunnon työvehkeet ja ainakin maatalojen lapset harrastavat huviajelua vain työsesongin ulkopuolella, koska sesonkiaikaan ovat koko ajan töissä. Kommenttien mukaan työnteko traktorilla myös opettaa vastuullisuutta: mopoautoilijoita pidetään samanikäisiä traktorikuskeja merkittävästi huonompina kuljettajina.

Eräs alalaji työhön liittyvästä kommentoinnista löytyy uutisesta “Miten selvitä, kun kumppani ei puintikaudella puhu eikä pussaa – Tässä avuksi 10 vinkkiä”. Brittiläisestä Farmer’s Guardian -lehestä tehdyssä käännösuutisessa neuvotaan, miten kotiin jäävän puolison tulisi toimia peltotöissä huhkivan kumppaninsa kanssa.

Uutinen on herättänyt kommentoijissa laajan ihmettelyn siitä, onko olemassa puolisoita, jotka jäävät kotiin puintikaudella. Monissa kommenteissa painotetaan, että pariskunnan molemmat osapuolet osallistuvat yhtäläisesti töihin. Kommentteja uutisessa on 116 kappaletta, joista ainoastaan yhdessä kommentoija kertoo viettävänsä vapaa-aikaa silloin, kun puoliso on peltotöissä. Suuri osa kommentoijista on sitä mieltä, että molempien on osallistuttava töihin.

Yleisesti kommenteissa toistuva asenne on, että parisuhde antaa tilaa työnteolle. Vain yksi kommentoija suhtautuu selvän kielteisesti tähän asenteeseen. Maatilan työnteko on kaiken muun edelle menevä arvo ja kovimman työrupeaman ajaksi ihmissuhteet saavat väistyä. Puolison poissaoloon suhtaudutaan humoristisesti. Muutamassa kommentissa todetaan suoraan, että jos näitä realiteetteja ei ymmärrä, on väärä ihminen viljelijän puolisoiksi.

3.3.4. Ulkopuolisiin liittyvät kommentit

Kommenteissa on löydettävissä selvää jaottelua “meihin” ja “muihin”. Tällainen kommentointi nousee esiin erityisesti uutisissa, joissa maatalouteen liittyvistä asioista on päästetty ääneen joku muu kuin viljelijä tai maanviljelykseen suorassa kytköksessä oleva tahon. Tällaisissa tapauksissa kommentoijat kyseenalaistavat tahon tietämyksen. Maalaisten asioista puhuttaessa tietämystä ei oleteta olevan muilla kuin maaseudulla itse asuvilla.

Erityisiä intohimoja kommentoijilla on pääkaupunkiseutua ja erityisesti Helsinkiä ja helsinkiläisiä kohtaan. Helsinki esiintyy kommenteissa paikoin erittäin dystooppisena paikkana: Siellä on ahdasta ja ahdistavaa, ihmiset joutuvat asumaan ylihintaisissa asunnossa ja oikeasti kaikki haluavat sieltä pois. Todisteeksi nostetaan viikonloppuisin pääkaupunkiseudulta pois päin virtaavat autojonot. Jotkut pääkaupunkiseudulla asuvat kommentoijat vahvistavat tätä näkemystä kertomalla, että asuvat siellä ainoastaan siksi, että töitä ei muualta löydy. Helsinkiläisten vieraantuminen luonnosta esiintyy kirjoituksissa usein. Helsinkiläisiä pidetään jossain määrin tyhminä ihmisinä, joiden mielestä maito tulee kaupasta ja sähkö seinästä. Helsinkiläiset ovat “oikeita kaupunkilaisia”, joille maaseutu on vieras paikka.

Myös erilaiset aktivistit ovat ryhmä, joka saa kommentoijilta osansa. Esimerkiksi valtavan kokoista saudiarabialaista maitotilaa käsittelevä juttu on kerännyt ivaavia kommentteja, joissa ihmetellään sitä, miksi Suomessa eläinten oikeuksia puolustavat aktivistit eivät lähde ajamaan asiaansa Saudi-Arabiaan. Aktivisteja syytellään muutenkin esimerkiksi ilkeillä tekoina, joiden tekijöitä ei ole saatu tunnistettua. Toistuva näkemys on, että aktivistit ovat elämän realiteeteista vieraantuneita, mahdollisesti kaupunkilaisia, häiriköitä, viherpiipertäjiä ja tekevät toiminnallaan vain hallaa itselleen ja asialleen. Aktivistien toiminta nähdään lähinnä rikkomisena ja rettelöintinä, eikä sen uskota todellisuudessa edistävän aktivistien tavoittelemaa kehitystä.

3.3.5. Uteliaat, tarkkaavaiset ja valistavat kommentit

Yksi suurehko, mutta myös melko hajanainen osa kommenteista käsittelee erilaisia vinkkejä ja perinteitä sekä luontoa ja mennyttä aikaa. Olen erottanut nämä keskusteluisällöt omaksi alakappaleekseen erityisesti siitä syystä, että ne poikkeavat sävyiltään selvästi muusta tässä luvussa eritellystä keskustelusta. Jos keskustelu esimerkiksi eläimistä, työstä tai byrokratiasta on hyvin kiivasta ja kantaa ottavia, on keskustelu esimerkiksi suopayrtin käytöstä aivan virkistävä tuulahdus.

Uutinen otsikolla "Tiesitkö tästä luonnonmukaisesta 'pesuaineesta'? Puhdistaa kädet marjastamisen jälkeen" käsittelee juurikin suopayrtin käyttöä pesuaineena. Perinnetiedon herättely on innostanut kommentoijia. Iso osa kommentoijista on löytänyt paikalle ilmoittamaan, että suopayrtti kukkii paraikaa heidän asuinpaikallaan. Moni myös tietää kertoa, että osassa Suomea suopayrtti on tunnettu ylioppilaan tai ylioppilasneilikan nimellä. Muutamissa kommentoijissa kukka herättää muistoja lapsuudenkodin pihamaalta.

Kukintailmoituksiakin suurempi määrä kommenteista on erilaisten vinkkien kyselyä ja jakamista. Uutisessa kerrotusta marjaisten käsien puhdistamisvinkistä kiitellään ja lisäksi esitetään muitakin käyttötarkoituksia ja muita luonnonmukaisia puhdistuskeinoja. Osa vinkkikeskustelusta on selvästi kansanperinteellistä sorttia. Esimerkiksi yksi kommentoija muistelee kuulleensa, että sota-aikana suopayrtistä tehtiin korvikesaippuaa, toinen taas tietää, että museoiden hauraita tekstiileitä pestään kyseisestä kasvista tehdyllä aineella.

Perinnepuhetta käytetään myös latautuneen keskustelun seassa osana argumentaatiota. Useissa saunapalvin kieltämistä käsittelevän uutisen kommentteissa todetaan, että palvaamisella on Suomessa pitkät perinteet. Se, että jotakin on tehty täällä “kautta historian”, on otettu argumentiksi perinteen säilyttämisen puolesta. “Onko tarkoitus, että perinteet kielletään lailla?” kysyy eräs lukija samassa keskustelussa. Palvausta myös pidetään kommentteissa ikivanhana ja leimallisesti suomalaisena ruoanvalmistusmenetelmänä, täydellisenä puhtaan suomalaisen tuotannon keulakuvana.

3.3.6. Byrokratiaan ja Euroopan unioniin liittyvät kommentit

Euroopan unioni on yksi eniten kommentointia herättävistä aiheista. Kommenteissa unionista välitty kuva kaukana “siellä jossain” toimivasta tahosta, jossa ei ole erityistä ymmärrystä Suomen alueellisista erityispiirteistä. Myös suomalaiset virkamiehet saavat osansa. Suomi EU:n talutusnuorassa ja virkamiehet nöyristelevät unionia. Vastan ei sanota, vaikka siihen olisi tilaisuus ja aihetta. Mielikuva Suomesta EU:n mallioppilaana elää vahvana.

Yksi usein toistuva ja erityisen tiheään myös rivien välissä esiintyvä näkemys kiinnitti huomioni. Kommentoijat jaksavat usein mainita, että maataloustuet ovat alennusta ruuan hinnassa ja ilman tukia ruoka olisi poskettoman kallista. Tämä näkemys esitetään paitsi irtonaisena huomiona, myös vasta-argumenttina tukien suuruutta ihmetteleville kommentoijille. Ainakaan henkilökohtaisesti en ole törmännyt tällaiseen argumentaatioon muualla kuin maataloustuottajien keskuudessa.

Toista on muualla. Kuten Ulkopuolisiin liittyvät diskurssit -kappaleessa kirjoitin, pidetään Etelä-Eurooppaa likaisena paikkana. Tämä ulottuu myös unionin byrokratiaan. Siinä missä Suomi ottaa direktiivit ja säädökset tosissaan, ei niitä ainakaan kommentoijien mielestä kaikkialla noudateta. Varsinkin Italiaa ja Espanjaa pidetään omavaltaisina keplottelijoina, jotka viis veisaavat yhteisestä lainsäädännöstä. Tätä keplottelua ei kuitenkaan katsota pelkästään pahalla, vaan ihmetellään, miksei Suomikin voi toimia näin. Etelän maat ovat ovelia ja itsenäisiä, kun eivät alistu Brysselin sanelupolitiikkaan. Tällaisia asenteita kommenteissa esiintyy usein yhdessä Etelä-Euroopan ruokahygieniaa ja yleistä siisteystasoa kyseenalaistavien pohdintojen kanssa.

Saunapalvista käydyn keskustelun kommenteissa tämä näkemys tulee selvästi esiin esimerkiksi seuraavissa kommenteissa: “Jaa-a jos hanhenmaksia kielletään eettisyyden vuoksi niin silloin Ranskassa palaisi monta autoa...” ja “Tässä asiassa suomalaisten pitää sinnikkäästi olla tottelematta EU:N byrokraatteja Menköt hoitamaan Espanjan ja Italian hygieniata ja ruokatapoja!” Oletus on, että suomalaisten etuja valvotaan unionissa huonommin kuin etelän maissa.

4. Analyysi

Tässä luvussa suoritan tutkielman varsinaisen analyysin, joka tapahtuu kahdessa osassa. Ensiksi esittelen aineistosta löytyvät kolme diskurssia ja luvun viimeisessä kappaleessa pohdin, millainen maailmankuva niistä välittyy. Merkittävään osaan analyysissä nousee diskurssien historiallisuuden esittely, sillä yksi diskurssin määrittäväksi tekijäksi laskettavissa oleva ominaisuus on historiallisuus. Jos historiakytkös sivuutetaan, jää analyysi helposti ajasta ja paikasta irralliseksi (Jokinen, Juhila ja Suoninen 2016, 62). Diskurssien esittelyn yhteydessä avaan historiallisuuden lisäksi diskursseihin liittyviä laajempia asenteita, tuntemuksia ja ajatusmalleja sekä pyrin määrittämään, miltä osin diskurssien sisältö on saavuttanut hegemonisen ulottuvuuden. Kappaleessa tuon mukaan jonkin verran sellaista lähdekirjallisuutta, jonka esittelylle ei aiemmin tutkielmassa ole ollut sijaa. Lähestyn tutkimuskysymyksiä siinä järjestyksessä kuin olen ne esittänyt.

Aineistosta erittelemieni kolmen diskurssin voi ajatella olevan keskenään hierarkkisessa suhteessa. Ensimmäinen, työtä käsittelevä diskurssi välittää kuvan siitä, miten kommentoijat hahmottavan oman paikkansa lähiympäristössään, johon kuuluvat esimerkiksi perhe ja naapurit. Toinen diskurssi käsittelee maalaisten ja kaupunkilaisten välistä jännitettä. Sen kautta määrittyy kommentoijien asema suhteessa muuhun Suomeen. Kolmas diskurssi käsittelee puolestaan Suomen globaalia asemaa ja erityisesti Euroopan unionia. Näin diskurssit muodostavat kolmiportaisen hierarkian, joka laajenee paikallistasolta lopulta koko maailman käsittävään perspektiiviin. Melko selvästä diskurssien keskinäisestä valta-asetelmasta johtuen diskurssien ei voi nähdä kilpailevan keskenään, sillä ne kohdistuvat pääosin eri tasoihin ja asioihin.

Ennen varsinaiseen analyysitekstiin siirtymistä haluaisin huomauttaa vielä, että kommentteja läpi käydessäni en järjestelmällisesti seurannut kommenttien keräämiä tykkäykset¹⁰. Analyysikappaleessa olen joidenkin kommenttien kohdalla kuitenkin pitänyt aiheellisena mainita yksittäisen kommentin saamat tykkäykset, mikäli määrä on ollut merkittävä ja kommentti on sisällöltään keskustelun kannalta oleellinen.

4.1. “Uusavuttomia on jo muutenkin liikaa” – Työ ennen kaikkea -diskurssi

Kuten kappaleessa 3.3.3. kirjoitin, on työ yksi selvästi suurimmista kommentteissa esiintyvistä teemoista. Työ-teeman ympärille olen rakentanut ensimmäisen diskurssin, joka kantaa nimeä Työ ennen kaikkea, joka kuvaa ytimekkäästi diskurssin sisältöä.

Kommentoijien näkemyksen mukaan maatilan työmäärä on valtava ja palkka on huono. Aineistossa työstä puhutaan usein siihen sävyyn, että siihen ollaan aina sidoksissa. Kommentoijat ilmaisevat, että tiloilla ollaan käytännössä aina töissä, joskus jopa ympäri vuorokauden. Omasta kokemuksesta tiedän maatilan arkeen kuuluvan erilaisia poikkeustilanteita, kuten sähkökatkoja ja lehmien poikimisia, jotka eivät katso kellonaikaa. Kommentteissa myös esimerkiksi kylvö- ja puintikauden työmääriä taivastellaan.

Nähdäkseni tähän työmäärien mainitsemiseen ei kuitenkaan liity valittamista. Töistä puhutaan kunnioittavaan sävyyn. Apuvoimia ei paikalle hätyytellä, eikä valtavankaan työtaakan alla olla ainakaan akuutisti luovuttamassa. Työhön liittyvien kommenttien seassa on myös muistelua siitä, kuinka paljon aiemmat sukupolvet ovat joutuneet leipänsä eteen raatamaan.

Sosiologi Matti Kortteinen on tehnyt suomalaisesta työstä väitöskirjan Kunnian kenttä. Kirjassa kuvaillaan suomalaista työelämää tavoilla, jotka ovat selvästi tunnistettavissa yhä, vaikka tutkielman aineisto on kerätty pääosin yli 30 vuotta sitten. Tutkimusta taustoittaessaan Kortteinen menee syvälle niihin asenteisiin, jotka ohjaavat sekä suomalaista työntekijää että hänen tapaansa jäsentää puheessa ajatuksiaan työstä. Täysin samoja asenteita on löydettävissä aineistosta. Maanviljelijä ei luovuta, koska häntä ajaa eteenpäin ylisukupolvinen eetos työnteon vapauttavasta voimasta. Työstä voidaan valittaa ja sen määrää taivastella, mutta todellisuudessa lopettaminen ei ole mielessä. Lopulta, jos vaikeuksista huolimatta edes jotain jää käteen, on työ ollut vaivan arvoista. Tämä “järjetön

¹⁰ Facebook-tykkäyksistä tarkemmin luvussa 1.2. Maaseudun Tulevaisuus lehtenä.

puskeminen” (Kortteinen 1992, 55) tuntuu kommenteissa saaneen jopa lisää pontta siitä, että edelliset sukupolvet ovat itsensä jo työn alttarille mukisematta uhranneet. Vaikka ei aina huvita, on pakko jaksaa, koska isätkin jaksoivat. Suomalaisen maanviljelyksen vahva periytyvyys on varmasti yksi jatkamiseen motivoiva tekijä. Kortteinen kutsuu tätä yksilön ja työn vastakkainasettavaa tekijää eksistentiaalisesti yksinäisyydeksi. Jokaisen on pärjättävä yksinään, sillä kukaan ei saa keneltäkään apua (Kortteinen 1992, 60–61). Jos ihminen luovuttaa ennen kuin raataa itsensä henkiveveriin tai kuoliaaksi, on hän epäonnistunut tehtävässään, sillä hän on menettänyt kunniansa, jota kukaan muu ei hänen puolestaan edes voi puolustaa. Oikea viljelijä ei yritä päästä helpommalla esimerkiksi kylvämällä viljan sijaan pellolle heinää saadakseen työmäärään nähden paremmin tukia. Tässä on nähtävissä linkki siihen vahvaan kytkökseen, joka vallitsee maanviljelyn ja ruoan välillä: Viljelijän ikaikainen tehtävä on tuottaa ruokaa, ja olisi moraalisesti väärin toimia tätä periaatetta vastaan.

Kommenteissa puhutaan työn yhteydessä usein toimeentulosta. Keskustelua leimaa sekä toimeentulon riittämättömyys, että myös kohtuullisuus. Omalla työllä pitäisi tulla toimeen, mutta varsinaisia rikastumistavoitteita kukaan ei ainakaan ääneen sano. Taloudellinen riippumattomuus ilman rikastumistavoitteita oli asia, jota myös aiemmin esittelemässäni tutkimuksessa haastatellut maaseudun yrittäjät arvostivat (Niska, Vesala ja Vesala 2016, 588). Kommenttipalstalla hyvin toimeentulevina viljelijöinä esiintyvät kommentoijat ovat poikkeuksetta keskustelussa valloillaan olevia mielipiteitä vastaan väittäviä riidanhaastajia, joiden vakavissaan olon astetta on mahdotonta lähteä arvuuttelemaan. Kortteisen mukaan suomalaisen työn kunniakäsitteeseen kuuluu, että työllä ei tavoitella mitään muuta kuin selviytymistä (Kortteinen 1992; 60, 76–77). Kortteisen aineistossa rahasta harvoin puhutaan edes rahana, ennemminkin leipänä, ja jos raha nousee esiin, ei se ainakaan ole työhön motivoiva seikka.

Artikkelin “Miten selvitä, kun kumppani ei puintikaudella puhu eikä pussaa – Tässä avuksi 10 vinkkiä” kommenttikenttään tiivistyy paljon sellaisia merkityksiä, joita olisi muuten vaikea tavoittaa. Artikkelin kommenttipalsta on varsinainen runsaudensarvi mielipiteitä, joissa yhdistyvät työn, tasa-arvon ja parisuhteen teemat. Tätä aihepiiriä käsitteleviä kommentteja ei oikeastaan muualla aineistossa esiintynyt. Syy saattaa olla se, että esimerkiksi maatilan työnjakoa tai työn ja parisuhteen välistä arvoasetelmaa pidetään niin itsestäänselvyysnä, ettei niistä puhumista pidetä tarpeellisena muutoin kuin silloin, kun asia nostetaan artikkelin tavoin suoraan pöydälle.

Kommenttikentästä käy välittömästi selväksi ainakin se, että ”kumppani” tarkoittaa tässä yhteydessä pääsääntöisesti miestä, vaikka jutussa puintitöissä olevan puolison sukupuolta ei mainita. Valtaosa kommentoijista on naisia. Kommenttien kautta piirtyy kiinnostava kuva suomalaisesta maanviljelyspariskunnasta ja heidän parisuhteensa dynamiikasta. Ihmetystä on herättänyt artikkelissa esitelty asetelma, jonka mukaan toinen puoliso olisi kotona odottamassa, kun toinen tekee tilan töitä. ”En ole vielä tavannut emäntää, joka käsi poskella istuisi tuvan ikkunan pielessä huokailemassa näinä päivinä. Siellä se painaa sapa suorana kuten muutkin pojat”, tiivistää yksi kommentoija. Kommentista on tykätty 116 kertaa, mikä on yhtä suuri luku kuin kommenttien kokonaismäärä artikkelin kommenttipalstalla. Siispä mielipide on saanut melko laajaa kannatusta. Useat naiset kirjoittavat ”hommiin mukaan menemisestä” ja ”auttamisesta”. Paljon puhutaan myös esimerkiksi ruoan valmistuksesta työtä tekeväälle puolisolle.

Töihin osallistumisen lisäksi kommentoijat pitävät työlle uhrattua läheisyyttä ja kommunikointia täysin luonnollisena osana maatilaa arkea: ”Se ny viä puuttuis jotta tuos aharistukses pitää puhua ja pussata.” Läheisyydenkaipuulle myös naureskellaan, ikään kuin se olisi turhamaisuutta. ”– – jos kaipaa romantiikkaa, niin tekee eväät ja menee yhdessä syömään viljankuivurille niitä”, toteaa eräs kommentoija ja ryydittää viestiä naisellisuutta ironisoivalla hymiösarjalla. ”Lopettakaa ny tommonen lässytys!!Sillonko tehdään töitä niin mitään kädestä ehdit pitämään. Ei olla mitään maajussille morsian ohjelmaa tekemässä”, lataa toinen kirjoittaja. Muutama kommentoija on myös huomauttanut, että puoliso on vääränlainen, jos tämä ei siedä työsesongin aikaista puhumattomuutta ja pussaamattomuutta. Ilmiö tunnistetaan kommenttipalstalla laajasti ja se tulee esiin kahdella tavalla: Ensiksi ”No siis täähän menee just näin”-sisältöisistä kommenteista ja toiseksi siitä, että kommentoijat ovat linkittäneet¹¹ kommenttiketjuun puolisoitaan ja ystäviään, joita kontekstista päätellen tilanne koskee.

Kommentoijat puhuvat paljon myös siitä, että puolison vähäinen kotona oleminen ei rajoitu vain puintikauteen. Talvella tehdään metsätöitä tai kommunikaatio ei jostain muusta syystä toimi: ”Johan tässä on hurautanut 28,5 vuotta, eikä mies edelleenkaan puhu eikä pussaa.”

¹¹ Facebookissa on mahdollista linkittää ihmisiä osaksi keskusteluita kirjoittamalla heidän nimensä kommenttikenttään, jolloin linkitetty käyttäjä saa ilmoituksen käynnissä olevasta keskustelusta.

Tällainen puhe jäsentyy osaksi suomalaista puurtamisen eetosta. Kortteinen kuvaa suomalaisen pariskunnan suhdetta epäseksuaaliseksi, työn kautta jäsentyväksi taisteluksi, joka on lähempänä työtoveruutta kuin eteläeurooppalaista macho-kulttuuria, jossa miehen tehtävä on valloittaa hyveellisyyttään varjeleva nainen. "Kysymys on ikään kuin yhteisestä taistelusta pahaa maailmaa vastaan, taistelusta, jossa toisen on määrä puskea ja toisen on määrä avustaa" (Kortteinen 1992, 76).

Poikkeuksiakin tästä kaavasta tosin löytyy ainakin siinä mielessä, että muutama naiskommentoija julistaa itse olevansa tilan pää, viljelijä. Valtaosa naisista kuitenkin asettuu kommenttiansa perusteella "avustajan" rooliin miehen toimiessa "puskijana". Kortteinen nostaa tutkimuksessaan esiin myös sen, että naisen tai äidin rooli on perinteisesti ollut pitää perhettä pystyssä sillä aikaa, kun mies tekee mitä tekee (Kortteinen 1992, 87). Kortteisen aineistossa puhuvat suuret ikäluokat, joiden lapsuudenkokemukset sijoittuvat sotienjälkeiseen aikaan, mutta jaottelu on havaittavissa tämän tutkielman aineistostakin. Nainen pitää kodin kunnossa, mies pellot.

Kommenteista tulee esiin tunnettu kehityskulku, jonka myötä erityisesti maatalojen naisten työssäkäynti oman tilan ulkopuolella on lisääntynyt merkittävästi 1980-luvulta lähtien (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 27; Jokiranta 2003, 147–148). Monet naiset kommentoivat käyvänsä muualla töissä miehen ahertaessa pellolla. Tämä työnjako ei vaikuta kuitenkaan muuttaneen kotitöiden jakoa. Tarpeen tullen nainen kyllä vierailee miehen työsaralla "auttamassa" ja pitää tätä "miesten töihin" osallistumista tasa-arvon ilmentymänä, mutta akuuteimman apukäsien tarpeen jälkeen kuitenkin palaa kotia ylläpitävään rooliinsa. Aineistossa ei esiintynyt yhtäkään kommenttia, jossa olisi suoranaisesti puhuttu kotitöiden tasa-arvoisesta jakamisesta.

Jaottelu, jossa kotityöt kuuluvat naisen harteille, on vanha ja oikeastaan kiinnostavakin. 1800- ja 1900-lukujen historiankirjoituksessa naiset on pitkälti jätetty marginaaliin. Viime vuosisadan alussa suomalaisen maaseudun historiaa kirjoitettiin kehityksen näkökulmasta. Ennen talonpoikauskulttuurin romantisointia maalaisia pidettiin kehitysvastaisina, epärationalisina ja yhteistyökyvyttöminä, ja yhtenä alikehittyneisyyden piirteinä nähtiin naisten osallistuminen ulkotöihin. Koska historioitsijoiden pyrkimys oli esittää vasta itsenäistynyt Suomi sivistyneenä paikkana, ei naisten osallistumista ankaraan työntekoon nostettu juuri esiin, vaan perhe, käsityöt ja kotiaskareet määrittelivät naiset yhtenä miehisen historiankirjoituksen sivujuonteena (Östman 2009, 20–22). Varsinkin ennen vanhaan

työnjako on ollut jyrkkä. Miesten osallistumista karjataloustöihin on pidetty jopa häpeällisenä (Jokiranta 2003, 109). Kotitöiden säilyttämistä naisväen tehtäväksi on pidetty myös keinona, jolla varsinkin nuoret naiset saadaan pysymään kotona, eli valvonnan piirissä. Tyttäreiden ”kunnollisuus” on ollut vanhan ajan maalaisyhteisössä tarkasti varjeltu asia (Olsson 2009, 37). Vaikka sotien jälkeen sukupuolten välinen tasa-arvo alkoi kehittyä ja seksuaalisuus vapautua, saapui kehitys maaseudulle hitaammin kuin muualle. Tyttöjen ja poikien eriarvoinen kasvatusta ja naisten sidonnaisuus kotitöihin jatkui myös sotien jälkeisinä vuosikymmeninä (Olsson 2009, 38–40).

Kaikuja edellä kuvaillusta sukupuolijaosta on havaittavissa vielä tässäkin tutkielmassa, vaikka nykypäivään tullessa sukupuolittunut työnjako on höllentynyt. Nykymies saa laittaa ruokaa ja lastenhoitoon osallistuminen on oikeastaan itsestään selvää (Jokiranta 2003, 109–110). Tutkielman aineistossa yksi kommentti nousee suorasukaisuudessaan koko massasta esiin hyvin poikkeavana. Siinä kommentoija kertoo ottavansa ilon irti viljelijäpuolison puurtamisen suomista ”sinkkupäivistä”. ”Tapaan kavereita, syön mitä huvittaa, luuhaan tallilla luvattoman kauan, meen Ikeaan, yms. Ihanaa kun ei tarte olla kotona tekemässä ruokaa tai muutenkaan olla kiinni aikatauluissa”. Kommentti kertoo itse asiassa paljon enemmän kuin siinä sanotaan. Vaikka talli on ilmeisesti omalla tilalla, siellä vietetään aikaa ”luvattomasti”. Arkena kavereita ei ehdi nähdä eikä ruokakaan ei ole sitä, mitä haluaisi syödä. Koko naisen arkielämästä jää kommentin kautta kuva, jossa puolison työ määrittää naisen elämän niin pitkälle, että nainen tarvitsee lomaa toisen työtä avustavasta roolistaan.

Toisaalta maaseudulle on tullut myös uusi toimija: Naisviljelijä. Yksi aineiston jutuista on otsikoltaan ”Naisviljelijä konekaupoilla: Halusi koeajaa uuden traktorin – ohjattiin ruohonleikkuriosastolle”. Jo otsikko kuvaa vanhakantaisia sukupuolirooleja. Vaikka muutoin olen jättänyt artikkelitekstit huomiotta, on tämän jutun yhteydessä aiheellista mainita, että sekä jutun kuvatekstissä että leipätekstissä mainitaan artikkelissa esiintyvän broileritilanpitäjän Suvi Rantala-Sarjeantin olevan ”yksi harvoista naisista maatalouden vaikuttajien joukossa”. Naisviljelijyys ei ole vielä kukaan arkipäivää, vaan nainen viljelijänä on sellainen harvinaisuus, että sukupuoli on katsottu aiheelliseksi nostaa lehtijutun otsikkoon.

Uutisen kommentteissa mainitaan, että vanhanaikaiset sukupuolirooliin liittyvät asenteet istuvat tiukassa. Moni naiskommentoija kertoo saaneensa vastaavanlaista kohtelua: ”Näin se vaan on..monessa muussakin asiassa”, ”Kyllä se riittää että on nainen, ei tarvitse olla

pieni eikä hiusten värilläkään ole väliä”, “Samanlaisia kokemuksia, ukot ei hievahta joka kaupassa pöytänsä takaa. Viime syksynä Lahdessa siskon kanssa kolmessa liikkeessä ei minkäänlaista eloa –”, “Kerran Farmarissa oli hyvä tarjous paalipihdeistä ja menin kiinnostuneena jututtamaan myyjää. Hän ei ottanut minua ollenkaan vakavissaan ja kylläpä siinä meinasi jäädä kyseisen yrityksen tuote ostamatta”.

Mieskommentoijat puolestaan toteavat, että asiakaspalvelijan ammattitaidossa on vikaa, jos ei huomioi kaikkia asiakkaita. Tarinoita kerrotaan muun muassa siitä, kuinka vääränlaisissa vaatteissa ei ole saanut palvelua esimerkiksi autokaupassa. Muutama mieskommentoija myös peräänkuuluttaa konekaupoilla asioivilta naisilta kovanahkaisuutta. Ei saisi loukkaantua, vaan ostoaikeensa pitäisi ilmaista selvästi. Myyjien haastamisen sijaan valtaosa syrjintäkertomuksia jakaneista naisista kertoo, että huonoa palvelua kohdatessaan he ovat päätyneet vaihtamaan kauppaa.

Naisviljelijän harvinaisuus ja isännän johtaman maatilán normatiivinen asema tiedostetaan kommentteissa myös: “Maatalouskuplassa’ eletään yhä vahvasti”, toteaa kommentoija. On kiinnostavaa huomata, että jotkut naiskommentoijat käyttävät artikkelia kommentoidessaan samanlaista asiantuntijatyylä kuin miehet monissa muissa kommenttikentissä. Teknisiä laitteita ja työvaiheita kuvaillaan yksityiskohtaisesti, erilaisten koneiden ja ajoneuvojen merkkejä ja malleja mainitaan nimeltä. Tätä voi pitää keinona, jolla legitimoidaan omaa osaamista, astutaan maskuliinisen mekaniikan alueelle. Yksi kommentoija on osuvasti sanallistanut sen väheksynnän, jota naisten tekninen osaaminen saa osakseen: “Kaikki ‘tekniset vempaimet’ on joittenkin mielestä naisille täyttä hepreea. -- joukosta löytyy aina joku moukka miesmyyjä, joka puhuu sinulle alentavasti ja suunnilleen kysyy, onko sulla miestä/isää/veljeä mukana.” Yhteys puurtamisen eetoksen perinteiseen työnjakoon on selvä. Nainen on poistunut avustavasta roolistaan ja on nyt päättävässä asemassa hieromassa kauppoja ilman miestä, eikä konemyyjä ymmärrä tilannetta.

Kehitys kohti tasa-arvoista maataloustyötä on selvästi käynnissä, mutta taustalla vaikuttavat vielä vanhan ajan oletukset naisista lypsäjinä ja kotiaskareiden hoitajina. Naisten teknistä osaamista väheksytään, vaikka kommentteista päätellen merkittävä osa maatilojen naisista osallistuu ainakin kausittaisesti tilan töihin.

Tutkielman aineistosta voi lukea, kuinka monelle kirjoittajalle työ määrittää paitsi parisuhdetta, myös muuta perhettä. Maaseudun lapsiin liitetään arvoja, kuten rehellisyys,

tunnollisuus ja hyvä käytös. Nämä arvot sisältävät vertailua: kaupunkilaisten lapset ovat jonkinlaisia, mutta maaseudun lapset ovat näitä parempia. Monesti näiden arvojen nähdään syntyvän juuri työnteon, ei pelkän asuinpaikan kautta.

Oman traktorin ostaneesta 15-vuotiaasta pojasta kertovan jutun kommentteissa työn ja kasvatuksen yhteys on selvästi läsnä. Jutun Facebook-jaon tehnyt Maaseudun Tulevaisuuden toimittaja on lisännyt jutun yhteyteen kysymyksen siitä, miksi alaikäisille traktorikuskeille sattuu vähemmän onnettomuuksia kuin mopoautoilijoille. Moni kommentoija on vastannut tähän kysymykseen. "Tapakasvatus...toisella tehhään töitä ja toisen saa isiltä...", kirjoittaa yksi kommentoija. Samaa ajatusta toistellaan useissa kommentteissa: "No mistähän syystä? Varmaan traktorilla ajavat nuoret ovat oppineet ensinnäkin ajamaan traktorillaan, kun auttavat tilan töissä. Ja toisekseenkin oppineet että sillä traktorilla saa pahaa jälkeä aikaan jos jotain sählää...", jatkaa toinen kommentoija. "Kyllä siellä tiloilla nuoret tekee tosikovaste töitä, itsekkin ajelin alaaste ikäisenä jo traktoria, hetin kun paino riitti kytkintä painamaan. Antaa poikien ja tyttöjen vaan ajella. Kyllä täällä näitä uusavuttomia on jo muutenkin liikaa.", lisää vielä kolmas.

Ajatus on jaettavissa syy-seuraus -suhteeseen. Oletus on, että heti kuin vain suinkin rahkeet riittävä, osallistuvat maatilan lapsen tilan töihin. Työnteko opettaa vastuullisuutta, tai "maalaisjärkeä", kuten yksi kommentoija asian ilmaisee, joka puolestaan tekee maatilan lapsista myös parempia kuljettajia, jotka eivät syyllisty kaahailuun ja muuhun epäkypsään liikennekäyttöön, toisin kuin mopoautoilijat.

Tämän ajattelutavan kautta työnteko maaseudulla saa toimeentulon lisäksi myös kasvatuksellisen ulottuvuuden. Työnteko tekee nuorista vastuullisia, hyväkäyttöksiä ja tekemistensä seuraukset tuntevia ihmisiä. Kommenttitiekstin sisässä on ajatus vertailusta kaupunkilaisten yhteiskunnallisesti hyödyttömiin lapsiin, jotka kaahaavat vastuuttomasti isän ostamilla törkykalliilla mopoautoilla vailla ymmärrystä siitä, mitä mikäkin maksaa. Myöhemmin analyysissä jatkan tästä maalaisten ja kaupunkilaisten eroavaisuudesta.

Työn asema maaseudun lapsuudessa tulee esiin myös Harri Jokirannan haastattelutkimuksessa maaseudun miehistä. Osallistuminen fyysisesti raskaaseen työhön jo lapsesta asti on yhteinen kokemus kaiken ikäisille maaseudun miehille. Työhön ei kuitenkaan niinkään pakotettu, vaan monet haastatellut kasvoivat jo lapsena ikään kuin kiinni työhön. Työtä opittu pitämään elinehtona jo pienestä pitäen ja paljon työtä tekeviä on

kasvettu kunnioittamaan. Työhön selviytymisen ehtona on sosiaalistuttu jo varhaisessa vaiheessa elämää (Jokiranta 2003; 101, 156).

Kuten kappaleen aluksi totesin, työ on kommenteissa erittäin keskeisessä asemassa. Diskurssianalyysiä tehdessä moni hieman kauempaakin alkanut ajatusketju, kuten kasvatus tai parisuhde, päättyi lopulta työhön. Siksi olen nostanut työn omaksi diskurssikseen. Diskurssi on nimeltään Työ ennen kaikkea. Diskurssin nimeä voi perustella sillä, että työtä ei aineistossa määritä mikään korkeampi seikka, vaan työ on itseisarvo. Se ei ole väline esimerkiksi puolison tai taloudellisen aseman saavuttamiseksi. Esimerkiksi parisuhteeseen nähden työ on etusijalla jopa niin paljon, että se toimii parisuhdetta määrittävänä tekijänä. Lapset kasvavat kunnollisiksi, koska he tekevät töitä. Lapsia ei kuitenkaan opeteta työntekoon siksi, että heistä tulisi kunnan kansalaisia, vaan seuraussuhde on nähtävissä toisin päin. Lapsista tulee vastuuntuntoisia, koska he osallistuvat työntekoon. Työntekoon osallistutaan, koska työ on itseisarvo ja ajatusketju päättyy tähän. Nähdäkseni kommenteissa työ ei myöskään ole asia, jota voisi tehdä liikaa, vaan ennemminkin omalla kohdalla liian vähäistä työntekoa pyydellään anteeksi ja muiden kohdalla sitä paheksutaan ja pidetään vilpillisenä. Joutilaana oleminen ja liian helppo elämä sen sijaan ovat paheita. "Isin ostamien mopoautojen" saaminen, ilman että niitä on työllä ansaittu, nähdään lapsen kehitystä korruptoivana seikkana. Oikeastaan ihanteellista olisi, jos työn vastineeksi ei odotettaisi mitään muuta kuin välttämätöntä elantoa (vrt. Jokiranta 2003, 101).

Työdiskurssin katson luonteeltaan kauttaaltaan hegemoniseksi: sen sisältöä ei kommenteissa juuri haasteta. Yksittäiset huomautukset asioiden tolaasta, kuten sinkkupäivistä puhuvan kommentoijan kertomus, eivät nekään haasta diskurssia ja vaadi muutosta, vaan ovat enemmän olosuhteisiin alistuneita "tällaista tämä nyt on"-henkisiä ulostuloja.

Työ ennen kaikkea -diskurssin voi määritellä koostuvan seuraavista ulottuvuuksista, joista kaikkia pidän myös hegemonisina ulottuvuuksina:

- Työtä on paljon, mutta se on tehtävä valittamatta. Työmäärän valittelu on heikkoutta.
- Lapset kasvavat vastuuntuntoisiksi ja kunnollisiksi, kun heidät opetetaan varhain tekemään työtä.
- Työ menee ihmissuhteiden edelle. Parisuhde on vapaa-ajalla hoidettava asia ja jos tähän ei sopeudu, ei ole sopiva puoliso.

- Nainenkin on pätevä viljelijäksi, mutta jos viljelijäpariskunnasta toisen on hoidettava kotia, on se naisen tehtävä. Miehet eivät välttämättä osaa kotitöitä.

Kommenttien faktapitoisuus on yksi motivaatio, joka saa ihmiset kirjoittamaan uutiskommentteja (Ziegele, Breiner ja Quiring 2014, 1112). *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoilla tuntuu olevan korkean tason asiantuntemusta monista lehden käsittelemistä asioista, ja tätä tuodaan kommenttikentissä myös avoimesti julki. Asiantuntemuksen käytön voi nähdä myös jonkinlaisena identiteettityönä osaamisen julkituomisen kautta.

Maataloustyötä ei aiemmin mielletty korkean osaamistason työksi, mutta teknologian kehittyessä viljelystä on tullut vaativa ja suurta tietomäärää edellyttävää yrittäjyyttä. Kuhmosen ja Niittykankaan mukaan suomalaisten suhtautumisessa maaseutuun on syntymässä voimakkaita jakolinjoja kaupunkilaisten ja maalaisten välille, koska yhä kasvava joukko suomalaisista on koko elämänsä kaupungissa viettäneitä ihmisiä. Maalaisten joukko puolestaan pienenee koko ajan. Maaseudun asema yhteiskunnassa muodostaa merkittävän osan tuon joukon identiteetistä (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 66–68).

Yhden selvän jakolinjan muodostaa koulutus. Maaseudun voi nähdä matalan, kaupungin taas korkean koulutustason töiden paikkana. Aineistossa esiintyvää asiantuntijuutta korostavaa puhetta voikin katsoa siitä näkökulmasta, että puheella pyritään ylläpitämään osaajaidentiteettiä ja legitimoimaan maanviljelyksen asema työnä, jota aivan kuka tahansa ei pysty tekemään. Siinä missä korkeaa koulutusta edellyttävät ammatit vaativat suurta opiskelemalla hankittavaa tietomäärää, edellyttää menestys maaseudun töissä puolestaan laajasti työn kautta sekä vertaistasolla kerättyä tietämystä. Kuhmonen ja Niittykangas kuvaavat jakoa nimillä ”osaaminen” ja ”tekeminen” (Kuhmonen ja Niittykangas, 2008, 34). Akateemiseen ”osaamiseen” verrattuna maatalan töiden ”tekemisessä” painottuu sanatasolla myös kyvykkyys ja ahkeruus, sillä kuka tahansa voi tehdä, mutta osaaminen vaatii jo jotain erityistä. Toisaalta tekijällä tai tekijämiehellä tarkoitetaan arkikielessä näppärää ihmistä, onnistujaa, joka saa muihin verrattuna paljon aikaan, eikä tuhraa aikaansa asioiden perinpohjaiseen analysointiin, kun sille ei ole tarvetta. Kärjistetyksi sanottuna maalainen on tekijä, kaupunkilainen pohdiskeleva ja vähän aikaansaava näppäjä. Tästä asetelmasta pääsemme kohti seuraavaa diskurssia.

4.2. “Konttorirottia ja hipsteriräppääjiä” – Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssi

Tässä kappaleessa käsittelen diskurssia, joka kantaa nimeä “Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset”. Diskurssin sisältämä jako maalaisten ja kaupunkilaisten välillä on kommenttikentässä yksi toistuvasti esiin nousevista teemoista. Aiemmassa, Työ ennen kaikkea -diskurssia käsittelevässä kappaleessa sivusin jo yhtä piirrettä tästä asenteesta, eli lasten kasvatusta työnteon kautta vastuullisiksi aikuisiksi. Kommentoijat vertailivat esimerkiksi sitä, miten traktorilla ajava maalaislapsi kehittyy kunnollisemmaksi kansalaiseksi kuin mopoautolla ajava kaupunkilaislapsi.

Paras aineistosta löytyvä tapa sukeltaa kaupungin ja maaseudun väliseen kuiluun on tarttua mediapersoonaa Tuomas Enbusken ajatuksia käsitteleviin artikkeleihin, joita 50 luetuimman jutun aineistosta löytyy kaksin kappalein. Molemmat artikkelit ovat keränneet myös huomattavan paljon kommentteja. Kommenttipalstoja silmäillessä käy selväksi, että Enbuske on Maaseudun Tulevaisuuden lukijakunnan keskuudessa poikkeuksellisen paljon tunteita herättävä hahmo. Enbuske on tunnettu ristiriitoja herättävistä ja äärimmäisen kärjistävästä kannanotoistaan, jotka selvästi menevät lehden lukijoiden ihon alle.

Toinen kommenttivyöryn osakseen saanut artikkeli on otsikoltaan “Tuomas Enbuske ja helsinkiläinen vihreiden varavaltuutettu saivat Twitterissä aikaan kohun hevostalouden ‘miljoonatuista’”. “Puhutaan kun ei tiedetä asiasta mitään”, “Taas yksi osoitus, ettei se Enbuske ymmärrä mistään mitään”, “Miksi tuo Enbuske ei voi olla hiljaa maaseudun asioista kun hänen mielipiteensä eivät perustu edes faktoihin”, tuskailevat kommentoijat kuin yhdestä suusta. Kommentoijat ovat selvästi närkästyneitä siitä, että Enbuske kehtaa ottaa kantaa heidän asioihinsa. “Pellekerho on taas kokoontunut”, toteaa yksi kommentoija. Sanavalinta viittaa siihen, että tällainen toiminta on toistuvaa. Enbusken lisäksi osansa kommenteissa saavat vihreät poliitikot ja heidän kannattajansa. Vihreitä pidetään todellisuudesta vieraantuneina ja tyhminä. “Tämä Kiesiläinen¹² ja Enbuske ja niiden kuvitelmissa elävät vihreät ekonomit on ylivoimaisesti Suomen suurin uhka eikä mikään terrorismi tai pakolaisporukka”, toteaa yksi kommentoija.

Antipatiat Enbuskea ja vihreitä kohtaan ovat näkyvästi läsnä ja suurimmaksi syyksi tähän voi nimetä sen, että molemmat tahot edustavat *Maaseudun Tulevaisuuden* maalaiselle

¹² Jutun otsikossa mainittu Helsingin vihreiden varavaltuutettu Mikko Kiesiläinen.

lukijakunnalle kaupunkia ja kaupunkilaisia. Vihreiden kaupunkilaisuus on myös tilastollinen tosiseikka. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa vihreät sai 8,53 prosenttia koko maan äänistä, mutta valtaosassa Suomen kuntia kannatus oli merkittävästi tätä matalampi. Pääasiassa kannatus painottui Etelä-Suomen suurimpiin kaupunkeihin sekä näiden lähikuntiin, eli kaupunkeihin ja kaupunkien työssäkäyntialueille. Isoimmat äänisaaliit puolue keräsi Helsingistä (18,8 %), Tampereelta (15 %), Jyväskylästä (13,7 %) ja Espoosta (13,4 %). Pohjoisen kaupungeissa vihreiden kannatus oli huomattavasti vähäisempää. Oulu nousi vielä 8,6 %:lla niukasti valtakunnallisen keskiarvon yläpuolelle, mutta esimerkiksi Kajaanissa kannatus oli 6,1 % ja Rovaniemellä vain 4 %¹³.

Muualta tulleita ei haluta päästää määräälemään sitä, miten maalaisten pitää maaseudulla elää. Vihreä on synonyymi kaupunkilaiselle, jonka yhteys maaseutuun on eksotisoitunut mahdollisesti sukupolvia jatkuneen kaupungissa asumisen myötä. Kuten kappaleessa 2.2. kirjoitin, maaseutua ei mielletä neuvotteluosapuoleksi. Siksi politiikka tulee maaseudulle monesti ulkoa päin, kaupunkikeskuksista. Maalaiset voivat ainoastaan toivoa, että politiikan tekijöillä on ymmärrystä maaseudun asioista. Usko siihen, että poliitikot ylipäättään haluaisivat kehittää maaseutua parempaan suuntaan, on vähäistä (Kainulainen ja Niemelä 1999, 79).

Jos kaupunkilaisten maalaisiin liittämä ominaisuus on "junttius" (Alasuutari ja Alasuutari 2011, 36), paljastuu aineistosta myös vastakkainen näkemys. Maalaiskommentoijat pitävät vastavuoroisesti kaupunkilaisia yksinkertaisina. On ainoastaan tyhmää asua kalliissa ja ahtaassa kaupungissa ja kärsiä melusta, saasteista ja sosiaalisista ongelmista. Tämä ympäristö on kommentoijien näkemyksen mukaan katkeroittanut kaupunkilaiset, jotka nyt purkavat omaa pahaa oloaan maaseudun kurjistamispyrkimyksiin. Kärkkäästi maaseudun asioissa neuvoja jakeleva Tuomas Enbuske nähdään tällaisen kaupunkilaisen arkkityyppinä: Ylimielisenä päsmärinä, jolta puuttuu käytännön kokemuksen kautta hankittu ymmärrys eli "maalaisjärki".

"Eikö voitaisi mieluummin ajatella että tehdään maaseudusta alue johon sijoitetaan ooppera, valtion virastoja, tehokas infrarakuuri, toimiva joukkoliikenne ja muuta mukavaa, ihan kuten nyt jaetaan kaikkea kivaa kaupunkikeskuksille. Niistä voitaisiin sitten tehdä elämymatkoja kaupunkien narkkareita katsomaan ja kokemaan RAY:n ylläpitämien, eläkeläisten

¹³ Tilastokeskus: Vaalikartta-aineisto kunnittain - Eduskuntavaalit 2015.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaa_evaa_evaa_kar_2015/km_ku_fi.px

kansoittamat peliluolat. Ja voihan joku huutaa auton sivuikkunaan tarjouksen, nopeasta penetraatiosta huonolla suomenkielellä. Tosiasiassa, voiko muuta ulostuloa odottaa kaverilta joka on elättänyt itsensä pask...n puhumisella ja jonka kokemus maaseudusta on luultavasti junan ikkunasta vilahtanut maisema.”

Edellä olevassa kommentissa esiintyy myös toinen toistuvasti kommenteissa esiintyvä näkemys, jonka mukaan kaupunkien hyvinvointi on rakennettu maaseutua sorsimalla. Maaseutua pidetään ikään kuin tuotannon paikkana, joka elättää kaupunkia. Tässä useissa kommenteissa hieman eri muodossa esiintyvässä ajatusmallissa voi nähdä yhteneväisyyden Kuhmosen ja Niittykankaan (2008, 34) esittämään “osaamisen” ja “tekemisen” jaotteluun. Pelkkä kaupunkilainen osaaminen ei maata pyöritä, vaan siihen tarvitaan konkreettista, maalaista tekemistä. “Ei mikään valtio elä kaupungeista! Kyllä kaikki asiat ovat maaseudulla, vai mistä luulet asioiden tulevan? Konttorirootalta tai hipsteriräppäjältä?” Toisessa artikkelissa toinen kommentoija toistaa lähes saman asian toisin sanoin: “Vesi tulee Päijänteestä, sähkö Imatran koskesta, kivihiili Puolasta. Mitä omaa niillä on? Jätevesi.”

Kaupunki on lukijoille luonnoton ympäristö. Luonnoton siinä mielessä, että kaupungin asukkaita pidetään luonnosta vieraantuneina. Kiinnostava yksityiskohta on, että lähes poikkeuksetta maaseutu-kaupunki -jaottelu onkin maaseutu-Helsinki -jaottelua. Muita kaupungeja ei mainita nimeltä negatiivisessa valossa juuri lainkaan. Kommenteissa on paljon helsinkikeskeisen ajattelun kritisointia. Pääkaupunkiseudun asukkaiden ei uskota näkevän Suomea Kehä III:n takana. Tähän liittyvä aspekti on näkemys maaseudun tahallisuudesta kurjistamisesta, joka sekin toistuu aineistossa lukemattomia kertoja. Kurjistamisen päämääränä nähdään se, että ihmisten on lopulta pakko muuttaa Helsinkiin: “Pakolla viedään kaikki elinmahdollisuudet maaseudulta. Palvelut, työpaikat, tiet jätetään hoitamatta jne.... Pääkaupunkiseudulla on ahdasta ja on myös työttömyyttä, asunnottomuutta ja paljon niitä, jotka haluaisivat asua ja elää maalla ja tehdä myös töitä kotiseudullaan....”, kirjoittaa yksi kommentoija. “Näkeehän sen kun viikonloppu tulee. Kaikki ulosmenotiet ovat tukossa maalle pakenevia helsinkiläisiä. Sieltä sitten laitellaan somepäivityksiä, kun on niin mukavaa olla maalla. Kunnes taas arki alkaa ja maalla asumisen kadehtiminen saa taas arvostelemaan kaikkea luonnon käyttöä ja ihmisiä, jotka asuvat keskellä sitä ihanuutta, josta juuri sai pienen maistiaisen”, havainnoi toinen.

Tällainen asenne kaupunkilaisia ja erityisesti helsinkiläisiä kohtaan on jo todella vanhaa perua. Erkki Teräväisen (2016, 261) toimittamasta *Maaseudun Tulevaisuuden*

100-vuotishistoriikista löytyy katkelma pakinoitsija Maikki Laitisen pakinasta vuodelta 1937. Nimimerkkiä Marjatta käyttävä Laitinen kirjoittaa:

“Ei tämä ole oikeitten ihmisten asuinpaikka, tämä Helsinki, valitteli minulle viime sunnuntaina eräs keski-ikäinen mieshenkilö. Pois tekisi mieli, mutta ei ole vielä toistaiseksi mihin mennä joukkoineen, ja täällä on edes jonkinlainen leipäpuu.”

Näkemyksen “kaupunkiin pakotetuista ihmisistä” taustalla on helppo nähdä ajatus siitä, että maaseutu edustaa kaikkia sellaisia asioita, jotka kaupungissa ovat huonosti. Vaikka kaupungissa on töitä, on sen vastapainona maaseudulla tilaa, vapautta, omaa rauhaa ja mielekästä tekemistä. Tähän ajatusmaailmaan pääsee käsiksi esimerkiksi kahden helsinkiläisistä maallemuuttajista kertovan jutun kautta. Muuttajia toivotellaan tervetulleiksi, kehuaan rohkeudesta muuttaa maalle ja kehoitetaan unohtamaan “kaupunkilaiset” ajatukset, kuten muiden mielipiteistä välittäminen.

Erityisen tärkeänä maaseudun etuna pidetään luontoa ja sen rauhaa. “Kyllä maalla on mukavaa’ Luonto on ihmisen paras paikka ja eläimet. – – Välillä 12 vuotta kaupungissa, ei ollut minun paikka”. “Tää olis haave, sillä aikaa pyrin mahdollisimman suureen omavaraisuuteen”, toteaa yksi kommentoija pientilan ostaneesta helsinkiläisestä kertovan jutun kommentteissa. Omavaraisuus, luonnossa liikkuminen, vapaus infrastruktuurista ja lähellä tuotettu ruoka luovat lukijoiden mielissä jonkinlaisen “juurevan” maayhteyden.

Vielä syvempää ulottuvuutta tälle “maalla on mukavaa”-mentaliteetille löysin petouutisoinnin kommentteista. Vaikka luonto on itseisarvollisesti lukijoille tärkeä, on luonto myös paikka, jossa maalaisten elinkeinojen harjoittaminen tapahtuu.

Elinkeinon ja luonnon suhteen pohtiminen vie yhteen kommentoinnin alahaaraan, joka on petoeläimiä käsittelevä kommentointi. Varsinaisesti petoeläimiä käsitteleviä uutisia aineistosta löytyy kolme kappaletta, joista kaksi käsittelee sutta ja yksi karhua. Kuten kappaleen 3.3.2. petoja käsittelevässä kohdassa mainitsin, suhtautuvat kommentoijat pääsääntöisesti säyseämmin karhuihin kuin susiin. “Susi ei syö hirveä, jos kissoja ja koiria on tarjolla”, “Koiralla metsästäminen alkaa olla aika vaikeaa susien takia ja susien takia pitäisi nyt aidata maaseutu, että tuotantoeläimiä voisi turvallisesti laiduntaa” ja “– – kehotan kaikkia kauniisti ajattelevia katsomaan suden syömäksi joutuneita mettäkoiria, ja kuvittelemaan oman 6v. Jessen/Jessican siihen tilalle”, kirjoittavat kommentoijat.

Osa kommentoijista pitää päällisin puolin tarkasteltuna sutta uhkana tuotantoeläimille ja lemmikeille. Syvempi pohdinta mahdollistaa kuitenkin tulkinnan, jonka mukaan susi itse asiassa uhkaa maalaista elämäntapaa, johon kuuluu muun muassa lasten vapaa liikkuminen ja eläinten laiduntaminen. Vaikka luonto on maaseudun asukkaille tärkeä asia, ei tämä elämäntapa ole niinkään luonnossa luonnon ehdoilla elämistä, vaan luonnon kanssa rinnakkain olemista, jossa luontoa pyritään järjestelemään paremmin elinpaikaksi sopivaksi. Tähän ajatusmalliin sopii se, että elämäntapaa uhkaavasta asiasta, tässä tapauksessa susista, on oikeutettua hankkiutua eroon. “Jos ‘suojeltu’ petoeläin käy koti- tai tuotantoeläimen kimpuun, suojelu päättyy siihen kimppuunkäyntiin!” kirjoittaa yksi kommentoija, “Oma lähtökohta on että jos näitä ilmaantuu meiän nurkille, niin käyn teurastaan koko lauman...”, jatkaa aiemmin mielikuvaharjoitusta 6-vuotiaasta lapsesta esittänyt kirjoittaja.

Kritiikkiä susien vapaasta mellastamisesta esitetään toimettomien viranomaisten suuntaan: “Voi v tätä viranomaisvellihoisujen cityvihreiden suuntaan kumartelua missä on meidän oikeat poliisit joiden tehtävä on suojella kansalaisia JA HEIDÄN ELINKEINOJAAN”, yksi kommentoija kirjoittaa. Toinen jatkaa: “Vaalassa Pelsolla ammuttiin ilmaan aseella, kun susi oli aitauksessa, mutta silti susi tuli takaisin ja tappoi lisää lampaita. Suomalainen on peloteltu niin hyväksi, että kannattaa hakea jakkara ja katsella vaan rauhassa, kun lampaat tapetaan laitumelle, voi juoda siinä samalla kahvit pullan kera. Samalla voi rupatella aluehälytyskeskuksen neidin kanssa, että ilmoja pitelee, näin syksyllä vilpoisia. Ohimennen voi kysellä olisiko siellä 100 kilometrin päässä joutilaita poliiseja, kun täällä on akuutti tilanne päällä”, kirjoittaa kommentoija. Tähän ajatukseen tiivistyy nähdäkseni yllä esittämäni ajatusketju. Sen taustalla on ajatus omaisuuden, perheen ja karjan puolustamisesta villin luonnon tai erämaan uhkia vastaan. Ajatusketju ei pääty vaatimukseen siitä, että päättäjien pitäisi tehdä asialle jotain, vaan se päättyy omankädenoikeuteen, aseelliseen kodinpuolustukseen. Maaseutu on kaukana virkavallan asemapaikoista, kaupungeista, joissa vallitsee laki ja järjestys. Osassa kommentaasteista on selvästi nähtävissä tällaisen kaupunki-maaseutu -jaottelun pohjalle rakentuva näkemys, jossa esivallan kyvyttömyys puolustaa maaseudun asukkaita luonnon uhilta antaa heille oikeuden ja suorastaan velvollisuuden puolustaa itseään, elinkeinoaan ja omaisuuttaan oma-aloitteisesti. Lain koura alkaa heiketä, mitä kauemmas kaupungeista siirrytään.

Eri teemoja aineistosta ristiinlukemalla edellä mainitut teemat, kuten omankädenoikeuden oikeutus ja kaupunkilaisuuteen liittyvät mielikuvat alkavat löytää yhtymäkohtia. Tässä

tarkastelussa keskiöön asettuvat eläinoikeus- ja ympäristöaktivismi, jotka liittyvät melko suoraan myös maaseutuun.

Kun oma elinkeino on arvostelun alla, ovat kommentoijat todella tarkkoina. Tämä on havaittavissa esimerkiksi uutisessa “OP:n Karhinen puuttui peliin: Viljelijät suuttanut blogi poistettiin yhtiön sivuilta.” Uutisen taustalla on Osuuspankin verkkosivuilla julkaistu blogikirjoitus, jossa kirjoittaja mainosti Lihaton lokakuu -kampanjaa¹⁴. Blogikirjoitus sisälsi liioiteltuja ja liiaksi yleistettyjä väitteitä lihantuotannon ympäristövaikutuksista, minkä seurauksena useat viljelijät lähettivät asiasta palautetta MTK:lle. MTK:n Etelä-Savon toiminnanjohtaja otti yhteyttä Osuuspankkiin, joka esitti pahoittelunsa. Uutisen kommenteissa Osuuspankkia ja tekstin kirjoittajaa kohtaan esitetään kritiikkiä: “No eikös tälle bloggaajalle voisi tarjota aamupalaksi vaikkapa AIV-rehua”, ehdottaa yksi kommentoija. Kommentti on saanut ketjun eniten tykkäyksiä, 63 kappaletta. Maaseutupankkina profiloitunutta Osuuspankkia torutaan ja muutama kommentoija uhkailee tilin siirtämisellä muualle. Toinen paljon tykkäyksiä, 28 kappaletta, saanut kommentti näkee, että blogin kirjoittajaa on harhautettu: “Animalian ja OE.n¹⁵ valemedia on mennyt OP.n bloggarilta läpi, että heilahti. Herkempi saisi potkut. Ainakin faktat on saatava esille.”

Kommenttiketjuun ovat löytäneet myös blogikirjoituksen puolustajat. “On ymmärrettävää, että lihantuottajat ovat suuttuneen pankin julkaisemasta tekstistä, samoinhan muovipussien tuottajat voivat suuttua teksteistä, joissa suositellaan muovipussien käytön vähentämistä”, aloittaa yksi kommentoija pitkähkön tekstin, jossa pyrkii oikomaan *Maaseudun Tulevaisuuden* uutisessa esitettyjä virheitä. Toinen blogikirjoituksen kannalle asettuva kommentoija esittää asiantuntevalta vaikuttavaa tekstiä eläinten rehun alkuperästä. Argumentteihin ei juurikaan tartuta ja kommenttiketjussa sama kirjoittaja päätyy kysymään, onko tuotantoeläinten sulkeminen sisätiloihin talveksi eettistä. Ketju päättyy toisen kommentoijan lähettämään kuvaan ilmeisesti oman tilan lehmistä lumisateessa ja kommenttiin “Ehkä kannattaisi ottaa asioista selvää ennen kuin mitään hölmöä kirjoittaa”. Muutenkaan kommenttiketjusta ei juuri välity halukkuutta käydä dialogia näiden eri mieltä olevien kanssa.

Jyrkemmäksi aktivismiin kohdistuvat mielipiteet kärjistyvät uutisen “ESS: Kärköläläistila lopettaa ilkivallan takia: “Ilkivalta on keskittynyt aitojen hajottamiseen ja eläinten ajamiseen pois laitumilta”

¹⁴ Lihaton lokakuu on tv-sarja Docventuresissa vieraana olleen Leo Straniuksen aloitteesta vuonna 2013 alkunsa saanut kampanja, jolla kannustetaan ihmisiä kokeilemaan lihansyönnin vähentämistä tai lopettamista kuukauden ajan.

Lähde: Facebook: Docventuresin Lihaton lokakuu.

<https://www.facebook.com/events/516481648435327/>

¹⁵ Oikeutta Eläimille -järjestö.

kommenteissa. Ennen kommentteihin menoa on aiheellista mainita, että ketään epäiltyjä tekijöitä ei jutussa nimetä, eikä poliisi ole heitä saanut kiinni.

Kommenteissa päivitellään virkavallan aikaansaamattomuutta ja ehdotetaan muun muassa vapaaehtoisten vartiojoukkojen perustamista sekä isojen koirien hankkimista. Ilkivaltaan syyllistyneitä kommentoijat kutsuvat muun muassa “äidin pullanassuiksi”, “kakaroksi”, “hulluiksi”, “sairaiksi, tuhoamiseen pystyviksi ällötyksiksi”, “rikollisiksi”, “eläintenkiduttajasadisteiksi” ja terroristeiksi”. Useissa kommenteissa nimetään syylliseksi suoraan “aktivistit” tai “eläintensuojelijat” tai joku samaan viittaava johdannainen. Vielä useammassa kommentissa aktivistien syyllisyyttä implikoidaan, mutta epäiltyjä ei sanallisesti suoraan nimetä. Kaikista epäiltyjä tekijöitä nimittelevistä kommenteista aktivistikytköstä ei ole luettavissa, mutta pääosassa se on läsnä.

Aktivistien toimintaa kuvaillaan ymmärtämättömäksi. Yleinen näkemys on, että aktivistit todellisuudessa tekevät toimillaan vain haittaa eläimille. “Että onnittelut vaan heille, jos nyt voivat iloita siitä että eläimet lopulta kuitenkin lopetetaan”, kirjoittaa yksi kommentoija. Aktivistien nähdään olevan jonkinlaisessa yhteiskunnan suojeluksessa. Ketjun tykätymiin lukeutuvassa, 43 tykkäystä saaneessa kommentissa kirjoittaja vetää yhteen monta keskustelussa erillään kulkevaa lankaa: “Nykyään normaali elinkeinon harjoitus ja normaalit elämäntavat näyttävät olevan syrjittyjä, osittain kiellettyjä. Kun näitä päätöksiä tekevät punavihreät päättäjät siellä Arkadianmäellä niin eipä poliisilla ole liienmähti resursseja eikä intoakaan asioiden selvittämiseksi kun kuitenkin oikeudenistunnossa vain silitetään näitten rötöstelijöiden päätä. Seuraavissa vaaleissa eduskuntaan on valittava tosi miehiä ja tosi naisia eikä kehäkolmosen sisältä näitä turhakkeita.”

Aktivismin nähdään olevan mahdollista, koska poliisin määrärahoja on leikattu. Kommenteissa huudellaan oikeusturvan ja laillisen elinkeinon nauttiman suojan perään. Aktivisteja kutsutaan “pennuiksi” ja “kakaroksi”. Kielenkäyttö luo asetelman, jonka mukaan eläinten kasvattajat ovat aikuisia, täysivaltaisia ihmisiä ja aktivistit puolestaan lapsia, joilta puuttuu täysi ymmärrys maailman luonnollisesta järjestyksestä ja kunnioitus lakeja kohtaan. Näkemyksestä voi löytää sisäisen ristiriidan. Susikeskustelussa kommentoijat näkivät omankädenoikeuteen turvautumisen oikeutettuna, jos tilanne ei muuten ratkea, eli omaa elämänpiiriä ei saa muuten mukautettua mieleiseksi. Omankädenoikeus on niin ikään aktivistien vaikuttamiskeino: Eläinaktivistit rikkovat lakia esimerkiksi murtautumalla tuotantoeläinten tiloihin kuvaamaan, millaisissa oloissa eläimiä kasvatetaan. Toisaalta kaikki aktivismi ei ole laitonta, kuten esimerkiksi lihansyönnin vastainen kampanjointi. Myös tällaisessa kontekstissa lukijoissa herää vahva usko yhteiskunnan lailliseen oikeusjärjestykseen ja siihen, että laillisen elinkeinon harjoittaminen on hyväksyttävää, sillä jos

elinkeino todella sisältäisi esimerkiksi eläinten huonoa kohtelua, se olisi laitonta. Näin ollen myös lihansyönninvastainen kampanjointi on, jos ei laitonta, niin ainakin moraalitonta.

Usko lailliseen oikeusjärjestykseen on hämmentävää, kun ottaa huomioon, millaisia asenteita lakien säätämisestä vastuussa oleviin kohdistuu. Jos kommentoijat pitävät tavallisia helsinkiläisiä vähän yksinkertaisina, turhantärkeinä ja salaa maalaisille kateellisina, niin aivan oma lukunsa ovat suomalaiset päättäjät. Kommenttien kautta suomalaisista poliitikoista, virkamiehistä ja verottajasta piirtyy melkoinen karikatyyri, jossa päättäjät on samaan aikaan sekä autuaan tietämätön työnsä seurauksista, että liian välinpitämätön niistä piittaamaan. Päättäjää kiinnostaa lähinnä oma napa ja poliittisen lähipiirin hyvinvointi, uudelleenvalinta tai palkintovirka. Päättäjien olematon vastuuntunto aiheuttaa sen, että tehtyjä virheitä ei myönnetä, saati pyydetä anteeksi. Ja kaiken huipuksi kukaan ei voi tälle asialle mitään.

Yksi esimerkki tästä jopa raivoksi nousevasta kommentoinnista löytyy uutisesta "Verottajan ohje herättää närkästystä: Talkooväen ruoka mätkäistiin veronalaiseksi tuloksi". Lain ei uskota ulottuvan päättäjiin: "Kuis on eduskunnan edustuslounaat..hallituksesta puhumattakaan", kysyy kommentoija, "Suomessahan ns verottaja on kaiken lain yläpuolella, riippumatta siitä onko toiminnassa järkeä vai ei!!!", jatkaa toinen. Päättäjillä epäillään olevan tekemisenpuutetta, mikä johtaa "jonninjoutavien pohtimiseen" ja "näpertelyyn", jonka seurauksena tällaisia määräyksiä syntyy. Toistuva asenne on myös, että kyseinen politiikka pyrkii tahallaan viemään vapaaehtoistyöltä mielekkyyden. Kommentoijilta ei heru ymmärrystä päättäjille: "Esim. monet A-killat toimivat vapaaehtoisin voimin osittain... Kolmas sektori romahtaa vai sekö on tarkoituskin?", kirjoittaa yksi, "Vanhat perinteet yritetään tehdä vaikeiksi tai laittomiksi. Yhteisöllisyys ja naapuriapu pilataan moisilla pykälillä", jatkaa toinen, "kokoajan toinen toistaan typerämpiä sääntöjä ettei kukaan vaan missään nimessä auttais toista ja pysyis kotona ja syrjäätys ja...hohhoijaa", kommentoi kolmas. Kommenttipalstan kirjoittajien mielestä päättäjät ovat tekemisillään tuhoamassa yhden suomalaisen perusarvon, yhteisöllisyyden: "Kaikki avuliaisuus naapureita, ystäviä kohtaan siis verolle jotain kautta. Noin sammutetaan kaikki toiminnallisuus".

Kommenteissa herää myös kapinahenkeä: "Lainkuuliaisuus tulee kyllä vähenemään tämän myötä", uhkaa yksi, "Lisää vaan tämmöisiä typeriä ohjeita ja määräyksiä - kukaan ei kohta noudata enää niitä oikeasti tärkeitäkään sääntöjä", jatkaa toinen ja "arvatkoopas moniko ilimottas, en mie ainakaa, kerrottas vain että syyvään omia eväitä", uhkaa kolmas. Näissä

kommenteissa esiin nousee jälleen aiemmin käsittelemäni tematiikka omankädenoikeudesta sekä laillisesta oikeusjärjestyksestä. Yhtäältä lain rikkomiseen kannustetaan, mutta toisaalta ollaan huolissaan siitä, että päättäjät suuretta tyhmyydessä ”typerillä ohjeilla” murtavat koko oikeusjärjestyksen pohjaa, eli kansan lainkuuliaisuutta.

Yhteisöllisyyden tukahduttaminen sopii yhdeksi alajuonteeksi osana laajempaa kommenteissa esiintyvää asennetta. Maaseudun tahallinen kurjistaminen nousee toistuvasti esiin päättäjiä käsittelevissä kommenteissa. Kurjistamisella tässä tarkoitan lukijoiden näkemystä siitä, että päättäjät yrittävät tarkoituksella heikentää maaseudun palvelutasoa niin, että maalla elämisen kustannukset tai sen aiheuttama byrokratia nousevat niin ylitsepääsemättömiksi, että ihmiset lopulta muuttavat kaupunkeihin. ”Maaseutu pitää saada autioksi, ja tienhoitokuntien asiat sekaisin sotkemalla ne byrokratian viidakoihin. Ja rahastus tälläkin sektorilla lienee pääsyy!”, kommentoi yksi lukija yksityistielain muutosta käsittelevää uutista. Kommentti sanallistaa hyvin useammin hieman enemmän rivien välissä esiintyvän ajatuksen siitä, että maalaisia kuritetaan, koska heitä voi kurittaa. Ajatuksen kanssa yksiin käy Kuhmosen ja Niittykankaan (2008, 16) toteamus siitä, että maaseutu ei ole neuvotteluosapuoli. Lukijoiden voi tulkita ajattelevan, että koska maaseutu on laajaa, harvaan asuttua ja hajanaista, on päättäjien helppo maksattaa maaseudun asukkailla erilaisia asioita. Tässä ajattelutavassa päättäjä on kuin saalistaja, joka käy heikoimman kimppuun. Päättäjä ei suinkaan ajattele kansan parasta, vaan etsii jatkuvasti uusia tapoja säästää ja rahastaa siellä, missä on vähiten vastarintaa. Asenteen voi nähdä pohjautuvan vahvasti yhtäältä kansallisen tason kaupunki-maaseutu -jakoon ja toisaalta laajempaan Suomi-EU -jakoon. Jälkimmäisestä jatkan analyysin Euroopan Unionia käsittelevässä kappaleessa.

Tässä vaiheessa lukijalle lienee selvää, että maatalouteen kohdistuu paljon sääntelyä ja valvontaa (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 40–41). Tämän vuoksi viljelijöiden on ollut opeteltava käytännön maanviljelyn ohella myös paperitöitä, ja siksi kommenteissa esiintyy paljon perinteisten maatalousmielikuvien ulkopuolista asiantuntemusta. Osa kommentoijista esittää syvällisiä näkemyksiä ja torjuu syytöksiä ajantasaisella tiedolla. Yksi kommenttikentistä, joissa tällaista esiintyy, on uutisessa ”Pellonvuokraaja jätti vuokran perimättä vaikean satotilanteen vuoksi: ‘Maksatte sitten, kun on paremmat olosuhteet’”. Osa kommentoijista piikittelee viljelijöitä syyttelevillä kommenteilla, joiden mukaan viljelijällä ei ole todellisuudessa hätäpäivää: ”Hmmm kun sato mätänee peltoon niin sa EU ta korvausta...Onko tässä manomistaja narutettu...”, ”Idiotismia viljelijä saa hyvät rahat vaikka

pelkästään kylväisi eikä koskaannittäisi”, “Katokorvaukset tulevat lienee edelleen sitten joskus myöhemmin”. Jokainen katokorvauksiin viittaava kommentti on torpattu esittämällä se tosiseikka, että kyseistä korvausta ei ole vuoden 2016 jälkeen ollut olemassa¹⁶. Tällaista “byrokratia-asiantuntemusta” esiintyy kommentteissa muutenkin paljon esimerkiksi maataloustukiin liittyen. Juuri tukiin liittyikin kiinnostava asenne, johon en ole muualla törmännyt. Usein tukia puolustetaan ja perustellaan siitä näkökulmasta, että ne eivät suinkaan ole maatalouden helpottamiseksi jaettavaa rahaa, vaan kuluttajatukea, jonka avulla kaupassa myytävä ruoka on halvempaa.

Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssin rakentaminen ei ollut yhtä suoraviivaista kuin Työ ennen kaikkea diskurssin. Monet ajatukset sekoittuvat keskenään monimutkaisemmin, eikä niitä ole yhtä helppoa johtaa yhteen ajatukseen, toisin kuin työdiskurssissa. Toisin kuin työdiskurssi, Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssia ei myöskään ole mahdollista jakaa samalla tavalla osiin, joista jokainen muodostaa oman hegemonisen kokonaisuuden. Hegemonisella tarkoitan tässä sitä, että diskurssi esiintyy aineistossa kiistämättömänä, sitä vastaan ei kilvoittele toista samaa asiaa koskevaa yhtenäistä näkemystä. Hegemoninen ei tarkoita pelkästään yleisintä näkemystä, vaan siihen sisältyy myös näkemyksen saavuttama asema, jossa se on niin toistettu tai itsestään selvä, että sitä ei haasteta. Toisin kuin Työ ennen kaikkea -diskurssi, maalaisia ja kaupunkilaisia käsittelevä diskurssi ei ole kaikilta osin hegemoninen, vaan diskurssin sisällä käydään paljon enemmän keskustelua. En ole aineistoa läpikäydessäni esitellyt erikseen jokaisen ajatuksen vasta-argumentteja, mutta vaikuttaa siltä, että maalaisten, kaupunkilaisten ja päättäjien suhteista keskustelu tuo esiin myös paljon enemmän lukijakunnan valtavirran ajatuksista poikkeavia mielipiteitä. Tässä mielessä Maaseudun Tulevaisuuden kommenttipalstojen voi sanoa muodostavan ennemminkin keskusteluyhteisön kuin homogeenisen ja samanmielisen yhteisön (Ruiz et al. 2011, 481). Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssi muodostuu seuraavista osista, joista hegemonisessa asemassa olevina voi pitää kolmea:

- Kaupunkilaiset eivät tiedä maalaisten asioista mitään.
- Maaseudun kehittäminen ei kiinnosta päättäjiä.
- Maaseutu on puolustuskyvytön päättäjien mielivaltaa vastaan.

Muita diskurssin osia ei voi pitää samalla tavalla kommenttipalstan “ainoina totuuksina”, mutta ovat kuitenkin niin yleisiä ja selkeitä, että ne voi laskea kuuluvaksi diskurssiin:

¹⁶ Yleisradio 9.1.2018: Sateisin kesä miesmuistiin – vakuutusyhtiöltä ei tipu katokorvauksia. <https://yle.fi/uutiset/3-10013359>

- Laillista oikeusjärjestystä ei sovi uhmata paitsi tapauksissa, jossa se ei voi turvata elinkeinoa.
- Helsingissä asuminen johtuu joko pakosta tai tyhmyydestä.
- Kaupungit tarvitsevat maaseutua.

4.3. “Tuhansien kieltojen ja direktiivien maa” – Puhdas ja rehti Suomi -diskurssi

Viimeinen laaja kokonaisuus käsittelee *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden suhdetta asioihin, jotka syntyvät vertailulla muuhun maailmaan. Tarkastelussa keskityn muun muassa suomalaisen ruoan ominaisuuksiin sekä jatkan edellisessä kappaleessa alkanutta byrokraatiaan liittyvää pohdintaa.

Yhtenä teemana tässä kappaleessa on Euroopan unioni. Lukijat kommentoivat runsaasti unioniin liittyviä asioita, mikä on ymmärrettävää, sillä EU:lla on merkittävä rooli suomalaisessa maatalouspolitiikassa. Suomi on unionin jäsenyyden myötä sitoutunut noudattamaan sen yhteistä maatalouspolitiikkaa, johon kuuluu muun muassa se, että maataloustuista päätetään enimmäkseen unionin tasolla, ei kansallisesti. EU:n voi nähdä myös lähes maanosan kokoisena maatalousliittona, vaikka tukien osuus koko unionin budjetista onkin laskenut. Vuonna 2018 maataloustukien osuus unionin talousarviosta on noin 39 prosenttia eli 56,1 miljardia euroa. Se on hieman enemmän kuin koko Suomen valtion budjetti¹⁷.

Suomalaisista jopa 37 prosenttia toivoisi unionin puuttuvan maatalousasioihin vähemmän, kun kaikista jäsenmaista kantaan yhtyy keskimäärin 20 prosenttia kansalaisista¹⁸. Erityisesti viljelijöille EU:hun liittyminen oli erittäin kova pala, johon liittyi paljon pelkoja ja jota vastustettiin kärkevästi. Vuoden 1994 suuntaa antavassa kansanäänestyksessä

¹⁷ Euroopan unionin toiminta-alat: Maatalous.
https://europa.eu/european-union/topics/agriculture_fi

Euroopan unionin budjetti 2018.
<http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2017/11/30/2018-eu-budget-adopted/>

Valtiovarainministeriö: Valtion budjetti.
<http://vm.fi/valtion-budjetti>

¹⁸ Eurobarometri 87.1.
http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2017/2019ee/two_years_until_the_2019_european_elections_fi_fi.pdf

EU-jäsenyyttä vastusti noin 80-90 prosenttia maanviljelijöistä. Myös MTK:n liittokokous oli yksimielisesti jäsenyyttä vastaan. Nykypäivään tullessa viljelijöiden vastustus on laantunut ja MTK on todennut, että Suomen paikka on EU:ssa¹⁹. Yleisradion vuonna 2017 Taloustutkimuksella teettämän kyselyn mukaan viljelijöistä EU-eroa kannattaa kuitenkin noin 40 prosenttia, kun kaikista vastaajista eroa kannattaa 19 prosenttia²⁰.

Kommenttikentässä suhtautuminen Euroopan unioniin on penseää ja sen nähdään muun muassa vaikuttaneen valtion suvereniteettiin. Paljon keskustelua unionista ja sen lainsäädännöstä on käyty muun muassa uutisissa, jotka käsittelevät saunapalvin valmistuksessa syntyvien pah-yhdisteiden tiukentuvia raja-arvoja. 50 luetuimman artikkelin joukossa aihetta käsitteleviä juttuja on peräti kolme kappaletta.

Palvsausaiheisten uutisten kommenttikentissä Euroopan unioni tuntuu toistuvasti typistyvän jonkinlaiseksi etäiseksi ja todellisuudesta vieraantuneeksi entiteetiksi, jonka pääasiallinen tarkoitus on kieltää asioita: “Kohta ei saa varmaan luonnonpuulla saunaakaan lämmittää”, arvelee yksi kommentoija, “Millonhan Eu kieltää savumuikutkin...”, kyselee toinen. “Mitä seuraavaks”, kysyy kolmas, “Niin , eikös EU:un mielestä ‘ Meinannu ‘ Kurkutkin olla liian väärää”, muistelee eräs. Kielloilla nähdään olevan jopa kansantaloudellisia vaikutuksia: “Eikö EU lla parempaa tekemistä kuin Suomen yritysten alasajo”, “EU toimii useasti kilpailua rajoittavana liittoja”. Monien kommentoijien mielestä Suomen pitäisi erota EU:sta, jotta kielloille tulisi loppu.

Yksi palvsausaiheisista jutuista on otsikoitu “Saunassa palvattu liha kielletään syksyllä - Suomi nihkeä hakemaan poikkeusta EU:sta”. Sen kommenttipalstalla suuri osa kommentoijista kohdistaa kritiikkinsä suomalaisiin päättäjiin: “Itsenäisellä valtiolla on oma raha yksikkö, oma keskuspankki ja oma lain säädäntö. - - Onneksi sodissa ollut isoisä ei oo näkemässä miten politikat on luovuttaneet vallan keskieuropaan isoille valtioille”, “Sääntö eu sieltä ei tuu mitään muuta kuin paskalakeja ja suomen päättäjät vain kumartelevat mitä tuomosella ministeriöllä on muutakaan virkaa lopetetaan koko ministeriö”. Jutun otsikon asenne “nihkeistä” päättäjistä toistuu kommentteissa, joissa vastakkain asettuvat saunapalvi ja

¹⁹ Maaseudun Tulevaisuus 15.10.2014 “EU-äänestyksestä huomenna 20 vuotta”.
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka-ja-talous/eu-äänestyksesta-huomenna-20-vuotta-1.72635>

²⁰ Yleisradio 10.7.2017 “Vain Perussuomalaisten ja Uuden vaihtoehdon kannattajat haikailevat EU-kansanäänestyksen perään”.
<https://yle.fi/uutiset/3-9710808>

suomalainen EU-virkamies. Syytökset kohdistuisivat luultavasti muualle, ellei palvauskieltoon olisi mahdollista hakea poikkeusta. Poikkeusmahdollisuus taas kääntää kritiikin kohti niitä, joilla on mahdollisuus hakea poikkeusta. "Taas noyristellään EU:n edessä otsa ruvella!" kirjoittaa eräs kommentoija.

Jos Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssin mukaan suomalainen päättäjä on kaupunkilainen, jota eivät maaseudun asiat kiinnosta, karkaa EU-keskustelussa suomalainen päättäjä vielä pääkaupunkiseutua kauemmaksi. Kommenteista piirtyvän kuvan mukaan suomalainen päättäjä on yli-innokas noudattamaan kaikkia unionin määräyksiä. Nöyristely-sanaa käytetään kommenteissa toistuvasti ja Suomi nähdään EU:n "mallioppilaana", jossa unionin lainsäädäntöä noudatetaan kirjaimellisemmin kuin missään muussa jäsenvaltiossa: "..tuhansien kieltojen& direktiivien maa", versioi yksi kommentaattori tunnettua suomirock-kappaletta. "Suomalaiset virkamiehet taas kumartaa Brysseliin ja pyllistää omalle kansalle. Otetaan kaikki normit käyttöön "varmuuden vuoksi", toteaa yksi kommentoija. "Brysselin Borbrikoffit määrää Siilinjärven picasso etunenässä. Suomen lammasmaiset päättäjät juoksevat kuin päättömämät kanat kilpaa keksimään vielä kovempia rajoitteita", kirjoittaa kommentoija, joka rinnastaa kiinnostavasti EU:n ja sortokauden ajan venäläishallinnon.

Palviuutisten kommenteissa Euroopan unionia ei nähdä kaikkivoipana pahana, vaan ongelma ovat haluttomat suomalaiset virkamiehet. "Muut maat nauraa näille pakotteille!!" toteaa yksi kommentoija. Muut EU:n jäsenmaat eivät lukijoiden mukaan noudata läheskään kaikkia unionin määräyksiä ja siitä huolimatta voivat olla unionin jäseniä. "Nöyristelyn" nähdään johtavan omaleimaisen kulttuurin katoamiseen, sillä lukijat pitävät saunapalvia merkittävänä suomalaisena perinnetuotteena. "Jo on kumma, ettei Suomi voi enää tehdä mitään omaa juttua", toteaa yksi lukija, "Onko tarkoitus, että perinteet kielletään lailla?", jatkaa toinen.

Ajatusmalli on monimutkainen, mutta sen taustalla voi nähdä pelon siitä, että leimallisesti suomalainen perinne katoaa, kun "meidän" asioista päätetään "muualla". Alueelliset perinteet nähdään asiana, joille Euroopan unionin politiikka on sokeaa, ja toisaalta suomalaiset päättäjät ovat haluttomia perinteitä puolustamaan. Haluttomuuden taustalle ei piirry kuvaa yhdestä erityisestä syystä, vaan nöyristelyn lisäksi syyksi epäillään myös esimerkiksi tyhmyyttä, laiskuutta, maalaisjärjen puutetta, seurausten pelkoa ja pyrkimystä edetä omalla urallaan.

Vaikka pah-yhdisteiden määrää ollaan rajoittamassa syöpäriskin vuoksi, ei saunapalvia nähdä terveydelle haitallisena. "Kuinkahan moni tuohon palviin on kuollut"-tyyppisiä kommentteja on paljon. Monet kommentoijat nostavat esiin myös sen, miksi esimerkiksi tupakkaa ei ole kielletty kokonaan, vaikka se on pahempi syövän aiheuttaja. Palvi on perinneruokaa, "terveellistä, maukasta luonnonmukaisesti kypsytettyä puhdasta tuotetta". Ajatuksen kautta pääsee käsiksi suurempaan kommenteissa esiintyvään kokonaisuuteen, ruoan puhtauteen. Puhtaudesta puhutaan aineistossa runsaasti myös palvikeskustelujen ulkopuolella. Puhdasta voi pitää jonkinlaisena synonyyminä laadukkaalle.

Yksi kiinnostavimmista puhtautta käsittelevistä kommenttiketjuista on uutisessa "Päätoimittaja Rislakki tylyttää kasviproteiineja: 'Miten rankasti prosessoidusta ruuasta on tullut hyväksyttyä?'" Artikkelissa Viisi Tähteä -ruokamedian päätoimittaja ihmettelee, miksi ihmiset korvaavat ruokavaliossaan lihaa erilaisilla muilla proteiininlähteillä. Kommenteissa keskustelua käydään pääosin siitä, mitä ihmisen olisi hyvä syödä ja mikä on ympäristöystävällistä. "Prosessointia" pidetään ruuan laatua huonontavana asiana. Prosessoitu ruoka ei ole puhdasta. Keskustelua käydään myös siitä, mitä prosessointi oikeastaan tarkoittaa, mutta asiasta ei ole löydettävissä yksimielisyyttä. Kasviproteiiniuutisessa keskustelijat jakautuvat melko selvästi niihin, joiden mielestä lihan syönti on osa ihmisen luonnollista ruokavaliota ja niihin, joiden mielestä lihan tuotanto on ympäristöä kuormittavaa ja sen syöminen epäterveellistä. "Valitettavasti maailman soijasta valtaosa on jo GMO:n ja glyfosaatin saastuttamaa, eikä lisäksi todellakaan lähiruokaa meille. Karkea hiilijalanjälki", kommentoi yksi kotimaisen lihantuotannon puolustaja. "Esim. nyhtökaura on aika pitkälti samaa, mitä käytetään eläinten rehuna. Lihaa syövä syö sen siis vielä enemmän jalostettuna, kun se kulkee metaania piipustaan tupruttavan biologisen tehtaan läpi", kirjoittaa puolestaan kasvisruoan ekologisuuden kannalla oleva kommentoija.

Keskustelun keskeisenä juonena voi nähdä kommentoijien erilaisen näkökulman siinä, mikä on luonnollista. Onko ihminen sisimmässään lihansyöjä ja mitä ruoan prosessointi käytännössä tarkoittaa? Eriyisen paljon keskustelua luonnollisuudesta käydään uutisessa "Professori kummastelee ravitsemuskeskustelua: 'Kuin olisi palattu'" keskiajalle. Professori ihmettelee, miksi Suomessa nykyään kyseenalaistetaan virallisia ravitsemussuosituksia. Kommentteja juttu on kerännyt kymmenittäin. Kommenteissa esiin nousee esiin esimerkiksi se, mitä ennen on syöty. "Miten ennen elettiin, kun syötiin mitä oli saatavilla? Nämä ihmiset ovat eläneet pidempään ja jatkaneet ruokakulttuuriaan samaan malliin mitä ennenkin".

Keskustelun sisältö on samansuuntaista kuin saunapalviutisten kommenteissa, eli kommentoijat pitävät vanhaa ja pitkään jatkunutta perinnettä luonnollisena, ja luonnollista puolestaan synonyymina terveelliselle. Ravitsemussuosituksia kohtaan esitetään monenlaista epäilyä ja monet kommentoijat pitävät niitä jopa lääkeyhtiöiden ja ylikansallisten elintarvikeyritysten ohjauksessa luotuina. Sen sijaan iso osa kommentoijista uskoo, että yksilö tietää ohjeita paremmin, mikä ruoka hänelle sopii. “Kohtuudella, monipuolisesti, luonnon raaka-aineita. Se on riittävä ohje normaalin ravitsemuksen kannalta”, toteaa yksi lukija.

Puhtaan ruoan käsite on niin abstrakti, että sille on vaikea löytää kiinnekohtaa todellisuuteen. Sille ei ole aineistosta löydettävissä esimerkiksi suoraa yhteyttä luomuviljelyyn, vaan luomusta puhutaan lähes yksinomaan taloudellisesta näkökulmasta. Vaikka monissa asioissa lukijat esittävät usein kärkeviäkin näkemyksiä siitä, miten asioiden pitäisi olla, on luomusta puhuttaessa antauduttu melko näkyvästi markkinoiden armoille. “Se on vähän turha tehdä lumikolia jos kuluttaja haluaa lapioita”, toteaa yksi kommentoija havainnollistaen kuinka viljelijän on tuotettava sitä, mitä markkinat haluavat.

Puhtaus alkaa hahmottua paremmin, jos perspektiiviä siirretään hieman loitommalle pelkästä Suomesta. Uutinen “Euroopan elintarvike-turvallisuusvirasto: Suomalainen ruoka on ylivoimaisesti puhtainta” kertoo jo otsikossaan näkemyksen, jota kommentoijat toistelevat usein. Suomalainen ruoka on puhdasta. Vastavuoroisesti lukijat kohdistavat ulkomaiseen ruokaan runsaasti epäluuloja. Monet kommentit kyseenalaistavat elintarvikehygieniää. “Salmonellaa ja muuta paskaa on juuri tuotituotteissa...ja sieltä etelä-Euroopasta tuoduissa, ne viis veisaa direktiiveistä”, toteaa eräs kommentoija, “Just katsoin espanjalaista ruokaohjelmaa. Saisi EU laittaa ensin ruotuun nuo etelän maat ja vasta senjälkeen tulla huseeraamaan tänne yliisiin pohjoiseen”, jatkaa toinen. Yksi usein toistuva ihmettelyn aihe ovat esimerkiksi espanjalaiset ja italialaiset ilmakuivatut kinkut, joita kutsutaan “bakteeripesiksi” jotka roikkuvat “baaritiskin yllä tupakansavussa”. Puhe epäilyttävästä ulkomaisesta ruuasta keskittyy lähes yksinomaan eteläisiin EU-maihin ja erityisesti Espanjaan ja Italiaan. Tässä yhteydessä puhutaan toisinaan myös Kreikasta ja Ranskasta, mutta pohjoisemmista isoista EU-maista, kuten Saksasta ja Iso-Britanniasta, ei puhuta epäilyttävän ruoan kontekstissa.

On kiinnostavaa, että eteläeurooppalaista ruokaa pidetään likaisena ja epähygieenisena. Kommenteista käy ilmi, että lukijat paheksuvat sitä, ettei etelässä noudateta

hygieniasäännöksiä. He tekevät selväksi, että Suomessa niistä ei voitaisi mainituilla tavoilla luistaa. Kuitenkin sääntöjen kiertoa toisaalla ihailaan. "Olisko aika jo aika hieman toteuttaa näitä eu direktiivin määräyksiä kuten Välimeren maissa tehdään, ei aina pilkun päälle", toteaa yksi palvauksesta käytyyn keskusteluun osallistunut kommentoija. Vastaavia kommentteja esiintyy vähintään yhtä usein kuin etelän likaisuuttakin puivia kommentteja. Yhtäältä Etelä-Eurooppaa inhotaan sen epäilyttävän likaisuuden vuoksi ja toisaalta sitä taas kadahditaan siitä, kuinka ovelasti siellä osataan olla välittämättä EU:n määräyksistä. Näkemyksistä voi löytää myös suomalaisen ruoan puhtauteen ulottuvan mahdollisen ristiriidan. Jos Suomessa etelän tapaan jätettäisiin hygieniaan liittyviä säännöksiä noudattamatta, tulisiko suomalaisesta ruoasta samalla tavalla likaista kuin etelän ruoasta?

Yhtenäiseksi diskurssiksi tässä kappaleessa esitetyt asiat hahmottuvat vastakkainasettelun kautta, jossa Suomi asettuu muuta Euroopan unionia vastaan. Yksi yllättävä aineistosta nouseva havainto on se, että Euroopan ulkopuolisesta maailmasta puhutaan kommenttipalstoilla todella vähän. Oikeastaan tällaista keskustelua löytyy vain kahdesta uutisesta, joista toinen käsittelee saudiarabialaista suurnavettaa ja toinen pikaruokaketju Subwayn ruoan alkuperää. Näistä Subway-keskustelu nivoutuu osaksi laajempaa, kansainvälisiin elintarvikeyhtiöihin kohdistuvaa penseää asennetta. Saudiarabialaisen navetan kohdalla osa lukijoista puolestaan pohtii oman maatalousasiantuntijuutensa kautta laitoksen teknistä toteutusta, osa kyselee eläinten hyvinvoinnin perään ja jotkut toivovat, että suomalaiset aktivistit painuisivat Lähi-itään ajamaan asiaansa.

Puhtauden ihanne piirtyy jossain määrin maantieteellisesti ja kulttuurisesti. On pohdinnan arvoista pidetäänkö kommentteissa Etelä-Euroopan maita likaisina ja epäilyttävinä esimerkiksi siksi, että niiden saamista EU-avustuksista on uutisoitu paljon? Tai siksi, että niiden kulttuuri on taktiilimpaa ja ne ovat ilmastoltaan kuumia, jolloin ruoka pilaantuu nopeasti? Jäävätkö Saksa ja Iso-Britannia puolestaan mainitsematta, koska ne ovat kulttuurisesti lähempänä säntillisenä ja rehellisenä pidettyä Suomea? Näin puhtauden voisi hahmottaa myös tuttuuden kautta. Kotimaan mittakaavassa maaseutu on tuttu eli puhdas, kaupunki on vieras eli likainen. Euroopan unionin tasolla taas tutumpi pohjoinen on puhdas, vieraampi etelä on likainen. On myös kiinnostava huomata, että vaikka EU:ta vastustetaan kommentteissa monesti melko hanakasti, vaativat kommentoijat siitä huolimatta kaikkia jäsenmaita pelaamaan samoilla säännöillä. On mahdollista, että unioni alkaa olla kommentoijille jo niin "tuttu", että energiaa ei käytetä enää pelkästään sen vastustamiseen, vaan vaivaa nähdään myös sen eteen, että jos kerran unionista ei olla eroamassa, olisi

toivottavaa, että kaikki jäsenmaat pelaisivat samoilla säännöillä. Jos yhteiseen veneeseen on nyt väkisin jouduttu, niin kaikkien pitäisi ainakin tarttua airoihin. Näen asenteen osana vastaavanlaista ilmiötä, jota voi kutsua rationaalisen sopeutumisen mentaliteetiksi. Mentaliteetti ilmenee muualla aineistossa esimerkiksi luomuviljelyä koskevassa keskustelussa, joka pyörii pitkälti luomutuotannon taloudellisten vaikutusten kannalta. Kommenteille tyypillistä on, että luomutuotantoon ei välttämättä ole haluttu siirtyä, ei ainakaan ensimmäisten joukossa. Jossain vaiheessa tuotantoon siirtyminen alkaa olla jo niin kannattavaa, että perinteisessä viljelytavassa pitäytyminen olisi jääräpäistä ja epärationalista. Epärationalisuus tässä mielessä puolestaan on tuhmaavaa, sillä se pienentää oman työn tuottoa.

Tälle viimeiselle diskurssille olen antanut pitkähkön nimen Puhdas ja rehti Suomi. Diskurssin nimeä voisi jatkaa vielä kuvaavammaksi lisäämällä sen perään "ja likainen, ovela etelä". Nähdäkseni näihin kahteen asiaan tiivistyvät pohjimmitaan kommenttipalstoilla esiintyvät asenteet Suomesta ja valtionrajojen ulkopuolisesta maailmasta. Näkemykset terveellisestä ruokavaliosta liikkuvat paljon sen ympärillä, mikä on puhdasta ja "luonnollista". Yhdeksi diskurssin hegemoniseksi ulottuvuudeksi voi nähdä sen, että suomalainen ruoka ainakin on puhdasta. Puhtaus ei tässä tarkoituksessa riipu ruoan tuotantomenetelmistä, eli on yhdentekevää, onko ruoka esimerkiksi valmistettu ilman torjunta-aineita. Toinen diskurssin hegemoniseen asemaan nouseva asenne on, että pitkälle prosessoitu ja varsinkin suurten kansainvälisten elintarvikeyhtiöiden valmistama ruoka on epäluonnollista, eli epäterveellistä. Tarkkaa määritelmää sille, missä menee prosessoidun ja prosessoimattoman elintarvikkeen raja, ei kuitenkaan löydy. Siispä Puhdas ja rehti Suomi -diskurssin hegemoniset ulottuvuudet ovat:

- Vain suomalainen ruoka on varmuudella puhdasta ja se on puhdasta, koska se on suomalaista.
- Pienten tuottajien prosessoimaton ruoka on puhtaampaa kuin suurten tuottajien prosessoitu ruoka.

Lisäksi diskurssissa on kolme muuta ulottuvuutta, joita ei kuitenkaan voi pitää hegemonisessa asemassa olevina, vaan kommentoijat joutuvat toistuvasti puolustamaan kantaansa eri mieltä olevalle vähemmistölle:

- Suomen ja Etelä-Euroopan välinen ero on se, että suomalaiset ovat rehellisiä, eteläeurooppalaiset ovelia.

- Suomen ei pitäisi noudattaa EU:n tekemiä sääntöjä niin tarkkaan kuin nykyään, koska etelän ovelat maat eivät niitä myöskään noudata.
- Vaikka EU:sta ei ole Suomelle juuri hyötyä, on sietämätöntä, että eteläeurooppalaiset eivät pelaa yhteisillä pelisäännöillä ja siksi heidän ruokansa on likaista.

4.4. Maailmankuva kommentteissa

Edellä esittelemässäni diskurssianalyyssissä olen pyrkinyt selittämään aineistosta löytämiäni asenteita ja näkemyksiä ja muodostamaan niistä diskursseja. Tässä analyysiluvun jälkimmäisessä osassa pyrin palaamaan toisen tutkimuskysymyksen äärelle ja tekemään yhteenvetoa siitä, miten esitellyt asiat voivat nivoutua osaksi laajempaa maailmankuvaa.

Maailmankuvaa, siinä mielessä kuin termiä tässä tutkielmassa käytän, voi lähestyä tavalla, jolla yhdysvaltalainen lingvisti George Lakoff on käsitellyt poliittisia ideologioita. Lakoff on pyrkinyt selittämään sitä, miksi yhdysvaltalaisessa poliittisessä ilmastossa on asioita, jotka näyttävät konservatiiveille tavoittelemisen arvoisina, mutta liberaaleille äärimmäisen huonoina, ja toisin päin. Itse liberaaliksi tunnustautuva Lakoff muodosti pohdintaansa varten konservatiivien keskeisistä ajatuksista listan, joka sai hänet pohtimaan sitä, mitä tekemistä keskenään on esimerkiksi vapaamman tuliasepolitiikan kannattamisella ja aborttioikeuden vastustamisella ja toisaalta mikä on näiden yhteys konservatiivien ajamaan ulko- tai veropolitiikkaan. Lakoff esittää tulkinnan, jonka mukaan liberaalien ja konservatiivien arvomaailmojen erot juontavat juurensa kahteen täysin toisistaan poikkeavaan perhearvojen järjestelmään. Konservatiivien arvomaailma juontui tiukasta isäkeskeisestä perhemallista (strict father family), liberaalien puolestaan hoivaavien vanhempien mallista (nurturant parent family). Konservatiivinen perhemalli käsittää maailman vaarallisena, kilpailukeskeisenä paikkana, jossa pärjätäkseen on oltava vahva. Liberaalien mallissa taas keskiössä on vapaus ja tasa-arvo (Lakoff 2004; 4–8, 13; ks. Korhonen 2017, 20).

Tapa, jolla Lakoff hahmottaa kahtiajaon konservatiivien ja liberaalien ajattelutavoissa, on perimmiltään osa sotien jälkeen nousutta yhteiskuntatieteellistä perinnettä, jota on edustanut muun muassa kulttuuriantropologi ja myytintutkimuksen pioneeri Claude Lévi-Strauss. Lévi-Strauss tutki myyttejä binaaristen eli kahtiajakoisten erottelujen kautta (Kunelius 2003, 166–167). Tutkielman aineistosta on analysoitavissa lukuisia jaotteluita, joiden kautta lukijoiden maailmankuva alkaa hahmottua. Pääosa näistä jaotteluista liittyy siihen, millaista eroa lukijat tekevät itsensä eli “meidän” ja ulkopuolisten “muiden” välille.

Kaikista selkein jako näkyy asuinpaikan välillä. Maalaisia ja kaupunkilaisia erottaa jo maantiede. Lévi-Straussin mukaan kaikkein syvin jako on kulttuurin ja luonnon välillä, sillä kulttuurilla ihminen erottaa itsensä vaistonvaraisesta ja epätiedon vallassa toimivasta luonnosta (Kunelius 2003, 167). Maaseudun Tulevaisuuden lukijoiden kommentteissa kulttuurin ja luonnon jako näyttäytyy kuitenkin hieman eri kulmasta kuin Lévi-Strauss on sen esittänyt. Lukijoille luonto on hyvän ja arvostettavan ominaisuuden, "luonnollisuuden" lähtökohta. Luonnollinen on terveellistä, turvallista ja normaalia. Jos joissakin yhteyksissä on tavallista ajatella, että ihminen on luonnon yläpuolella operoiva toimija, niin lukijoiden ajattelussa ihminen nivoutuu osaksi luonnon kiertokulkua. Maaseudulla ihminen elää luonnosta, mutta myös luonnossa. Luontoon kuuluvat itsessään tietyt asiat, kuten petoeläimet, jotka pyrkivät kaventamaan ihmisen elinmahdollisuuksia. Siksi niitä vastaan taistelemisen on sekin luonnollista toimintaa. Koska ihminen on osa luontoa, on ihmisellä, aivan kuin kaikilla muillakin lajeilla, myös oikeus muokata elinympäristöään.

Lukijat näkevät luonnon, tai luonnollisuuden, myös eräänlaisena elämän edellytyksenä. Tämä asenne tulee ilmi kommentteista, joissa mainitaan maaseudun elättävän muuta maata. Tätä elättämistä voi ajatella paitsi konkreettisenä ruoan tuotantona, myös muilta kannoilta. Onhan esimerkiksi valtaosa suomen kaupunkien nykyisestä väestöstä kotoisin maalta. Tästä syystä lukijakunnan maailmankuvassa kaupunkien nähdään olevan ehkä jonkinlaisessa henkisessä velkasuhteessa maaseutuun.

Jos lukijakunnan maailmankuvaa pyrkii hahmottamaan Lakoffin esittämien vanhemmuusmallien pohjalta, on ehkä ensiksi syytä huomata, että Yhdysvaltain poliittinen kaksipuoluejärjestelmä suorastaan usuttaa ajattelua binääriseen malliin, kun erilaiset ajattelunhaarat voi lokeroida suoralta kädeltä joko liberaaleiksi ja tai konservatiivisiksi. Toisekseen on ehkä aiheellista ottaa askel taaksepäin vanhemmuusmalleista, sillä minulla ei ole pätevyyttä arvioida sitä, miten lapsen kasvatus vaikuttaa ajatteluun. Ilman varsinaisen vanhemmuusmallin luomistakin Lakoffin näkemys kahden erillisen ryhmän välisestä perustavanlaatuisesta ajattelutavan erosta antaa kuitenkin yhden hyvän lähtökohdan lukijakunnan maailmankuvan pohdinnassa.

Diskurssianalyyssissä esiin nousseiden seikkojen perusteella osapuolten välistä kahtiajakoa täytyy ehkä etsiä muualta kuin poliittisesta kentästä, sillä varsinaisesta puoluepolitiikasta puhutaan kommentteissa jopa hämmästyttävän vähän. Ainoa määrällisesti runsaana esiintyvä poliittisen kommentoinnin muoto on vihreiden kritisoiminen ja oikeastaan sitäkään

ei voi pitää puhtaasti poliittisena puheena. Vihreät on jo tilastojenkin valossa ensisijaisesti kaupunkilaisten puolue, joten poliittisen jaon sijaan nostaisin osapuolten väliseksi jakolinjaksi saman ideologisen maaseutu-kaupunki -jaon kuin Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssissa.

Vaikka totesin pidättäytyväni ideologioiden kytkemisestä vanhemmuuteen, nousee kommentteissa esiin yksi selkeän kasvatuksellinen seikka. Jos haluaa nimetä jonkin maaseudun kasvatuksessa erittäin tärkeään asiaan nousevan arvon, on se työn arvostus. Työ ennen kaikkea -diskurssin kautta työnteko näyttäytyy niin tärkeänä, että sille on uhrattava lähes kaikki. Työ pitää poissa pahanteosta ja tekee uutteraksi, mikä on elämässä pärjäämisen edellytys. Lopulta työstä ehkä saa palkinnoksi toimeentulon, mutta ei välttämättä. Mutta vaikka lopputulos ei olisi toivottu, voi ainakin sanoa yrittäneensä. Binäärinen jaottelu maalaisiin ja kaupunkilaisiin tulee myös ilmi työstä puhuttaessa, sillä ilman työhön osallistumista kasvatetuista kaupunkilaisten lapsista nähdään tulevan vastuuntunottomia. Aikuisten kaupunkilaisten työntekoon puolestaan kohdistuu asenne, että he eivät tee oikeaa työtä, Kuhmosen ja Niittykankaan mainitsemaa tekemistä, vaan puuhastelevat immateriaalisten ja abstraktien asioiden parissa. Tämä on kiinnostava asenne, sillä teknologisten sovellusten kanssa työskentely ja esimerkiksi automaatioiden hallinta on kasvavassa osassa maataloja jo merkittävä osa työntekoa, mikä on melko kaukana siitä ajatuksesta, että viljely olisi pelkkää konkreettista fyysistä pakertamista (Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 55).

Kun aineistosta etsii kaikkein vahvimpia kahtiajakoisia erotteluja, päätyy lopulta ruokapöytään. Puhdas ja rehti Suomi -diskurssin kautta ruokaa ja sen tuotantoa käsittelevistä kommentteista on helppo saada vaikutelma, jossa ruoka on nostettu paljon korkeammalle jalustalle kuin missä sitä on ainakaan itse tottunut näkemään. Ruoka on tärkeää ja puhumisen arvoista ja maailmankuvan osaksi se jäsenyy joko oman tuottajaroolin tai laajemman aluekäsityksen myötä, jossa maaseutu nähdään tuotannon tilana. Yksi keskeinen näkemys keskustelussa on se, että kaikki ruoka ei todellakaan ole tasa-arvoista. Ruokaa on sekä hyvää että huonoa. Tämä on kiinnostava jaottelu, joka noudattaa yhtä yhteiskuntatieteellisen rituaalitutkimuksen klassisista jaotteluista. Antropologi Mary Douglas on pohtinut kirjassa *Puhtaus ja vaara* sitä, kuinka puhtauden ja likaisuuden erottelu ja niihin liittyvät rituaalit luovat yhteistä kokemustodellisuutta. Pyhän ja profaanin, puhtaan ja likaisen jaottelua ei tarvitse tarkastella vain uskonnollisessa kontekstissa, vaan jaottelu toimii myös laajemmin yhteisöjen toimintalogiikassa (Douglas 1966, 48).

Myös *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden voi nähdä muodostavan oman yhteisönsä, jossa pyhällä ja profaanilla on roolinsa. Puhtaan ja likaisen jako näkyy lukijoiden maailmankuvassa jopa niin selvästi, että monet lukijat puhuvat suoraan siitä, kuinka suomalainen ruoka on *puhdasta*. Puhtautta ei kuitenkaan ole johdettu mistään tietyistä tuotantomenetelmistä, vaan se on ainoastaan alkuperämaahan eli omaan kotimaahan sidottua. Tässä tapauksessa ruoka ei enää kannan pelkästään puhtauden fyysisiä ominaisuuksia, kuten puhtautta taudinaiheuttajista, hyvää ravintosisältöä tai tuoreutta, vaan siitä tulee ideologinen objekti.

Kaikista kärkevimpänä puhtaan ja likaisen ruoan erottelu näkyy puheessa Euroopan unionista ja muista sen jäsenmaista. Erottelu on selkeän kulttuurinen, jossa vieraisiin Etelä-Euroopan maihin liitetään konnotaatioita epärehellisyydestä ja epähygieenisyydestä. Näiden piirteiden voi nähdä edustavan henkistä ja fyysistä likaisuutta. Vastakohtaisesti taas suomalaista viljelijää pidetään rehellisenä ja suomalaista päättäjää jopa tyhmänrehellisenä. Jälkimmäisen epäillään elävän uskossa, jossa mahdollisimman pikkutarkka ja kurinalainen sääntöjen noudattaminen tuo lopulta palkinnon hyvästä työstä. On kiinnostavaa, että kommentteista löytyy erittäin kuvaava, metonymiaksi tulkittava vertauskuva tästä kahtiajaosta. Tupakansavussa baaritiskin yllä paljaana roikkuvaan ilmakeivattuun kinkkuun tiivistyvät kaikki etelään kohdistuvat epäluulot: EU-maissa ei pitäisi saada sisällä tupakoida, saati säilyttää ruokaa tällaisissa tiloissa ilman mitään suojaa. Ilmakeivauskin on epäilyttävä valmistusmenetelmä, johon liittyy muun muassa homeita ja raa'an lihan säilyttämistä huoneenlämmössä. On väärä, että etelän maissa tällainen toiminta hyväksytään ja ilmakeivattua kinkkua pidetään jopa suurena herkkuna. Lukijoille ilmakeivattu kinkku kuvastaa kaikkea sitä, mikä EU:ssa on pielessä. Selväjärkinen, vastuuntuntoinen ja oikeasti hyvän ruoan päälle ymmärtävä näkee lumoavan eksotiikan läpi, että kyseessä on suoranaista saastaa.

Ruoan puhtauteen kohdistuvasta asenteesta voisi vetää kytköksiä myös luonnollisuusnäkökulman suuntaan ja miettiä, onko ruoka sitä puhtaampaa, mitä luonnollisemmin se on tuotettu? Lukijoiden mukaan ainakaan sillä ei ole suurta merkitystä, onko ruoka tuotettu luomutuotannon kriteerien mukaan vai ei, sillä luomuun vaikutetaan suhtauduttavan ainoastaan taloudellisesta näkökulmasta. Huomattavasti enemmän puhtaudesta puhuttaessa puhutaan lähiruoasta ja ruoan alhaisesta prosessoinnin asteesta. Laadukas ja terveellinen ruoka mielletään monesti sellaiseksi, jota isovanhempien muistellaan syöneen. Populismiin perehtynyt politiikantutkija Paul Haggart on kuvaillut

termillä “sydänmaa” (heartland) todellisuuskonstruktiota, jossa kaivataan paluuta johonkin parempaan menneeseen. Sydänmaa ei kuitenkaan ole todellinen mennyt aikakausi, vaan nostalgisoitu siten, ettei se enää kaikilta osin vastaa todellista historian kulkua. Siihen liittyy olennaisesti ajatus siitä, että asioiden nykyinen laita on merkittävästi huonompi kuin se on aiemmin ollut (Taggart 2003, 274). Kommenttipalstojen puheessa puhtaasta ruoasta on monesti aistittavissa tällaista kaipuuta menneeseen aikaan, jolloin sadosta maksettiin paremmin, maitoa ei jalostettu pilalle “kurriksi”, tiloilla kotipossut kasvoivat joulua varten ja maaseutu oli muutenkin omavaraisempaa. Lienee selvää, että tällaisessa puheessa sivuutetaan kaikki entisajan elämäntyylin ongelmat, kuten esimerkiksi huonon sadon aiheuttama pula ruoasta, huoli maidon säilymisestä ja myöhemmin ylituotannon tuomat ongelmat.

Työnteolle annettu arvo on keskeisessä osassa lukijoiden maailmankuvaa. Työ ennen kaikkea -diskurssiin liittyy esimerkiksi usko siitä, että omalla työllä pitää voida pärjätä ja omillaan pärjääminen on kunnia-asia. Esimerkiksi peltovuokria huonon sadon vuoksi anteeksi antavaa maanomistajaa kohtaan osoitetaan jonkin verran epäilystä. Vaikka taloudellinen ahdinko olisi todellinen, ei almuihin välttämättä haluta tarttua. Varsinaisia maataloustukia kohtaan asenne on kuitenkin toisenlainen. Tuet ovat järjestelmä, jonka ehdoilla oma toiminta pyörii. Viljelijät eivät tunnu mieltävän omaa toimintaansa markkinaehtoiseksi liiketoiminnaksi vaan enemmän se on toimintaa, jossa hallinto määrää tietyt säännöt, joita yritetään noudattaa, ja jos kaikki toimii kuten pitää, saa sääntöjen noudattamisesta palkkiona toimeentulon. Maataloustukia puolestaan ei nähdä myönnytyksenä viljelijälle, vaan osana järjestelyä, jossa kuluttajalle halutaan myydä halvempaa ruokaa. Jos tukia ei maksettaisi, pitäisi ruoasta pyytää kovempaa hintaa. Pidän tätä näkemystä erittäin leimallisesti juuri *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijakunnan keskuudessa ilmenevänä. Työ ennen kaikkea -diskurssi kohtaa tässä yhteydessä Puhdas ja rehti Suomi -diskurssin. Tulkitsen, että juuri tukien luonteeseen liittyvä asenne aiheuttaa ison osan Etelä-Eurooppaan kohdistuvasta antipatiasta. Eteläeurooppalaiset eivät pelaa järjestelmässä samoilla säännöillä, eikä heillä siksi pitäisi olla oikeutta järjestelmän suomaan toimeentuloon. Etelän ihmiset ovat vapaamatkustajia, jotka luistavat säännöistä minkä ehtivät, mutta poimivat silti työn hedelmät. Samaan yhteyteen kytkeytyy myös kolmas diskurssi. Sorretut maalaiset, päättävät kaupunkilaiset -diskurssin yhden hegemonisen ulottuvuuden mukaan kaupunkilaiset eivät tiedä maalaisten asioista mitään. Tämä ajattelutapa on vahvasti läsnä juuri maataloustuista puhuttaessa.

Analyysin lopuksi voisin vetää vielä kerran yhteen esiin nousseita asioita. *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijoiden maailmankuvassa oma asuinpaikka eli maaseutu näyttäytyy alueena, joka kärsii paitsi jatkuvasta eloonjäämistalustelusta, myös kaipaa täsmällisempää määrittelyä. Maaseudun kaupunkeja heikomman palveluverkoston ja lainvalvojen poissaolon voi nähdä tekevän ihmisistä itsenäisiä, mutta toisaalta toimeentulonsa uhattuna ollessa hanakasti omankädenoikeuteen turvautuvia, tai ainakin sillä uhkailevia. Pääasiassa hallinnon määräyksiä kuitenkin toteutetaan ja esivaltaa kunnioitetaan, vaikka niitä vastaan purnataan ja niiden oikeudenmukaisuutta kritisoidaan. Halu noudattaa lakia menee silti lähes kaikissa asioissa henkilökohtaisen oikeustajun edelle. Määräyksiin alistumisesta voi aistia myös sen, että maaseutu on maantieteellisesti hajallinen alue, eikä maalaisilla välttämättä ole kovin tiiviitä nimenomaisesti maaseutua edustavia verkostoja. Lukijoilla on vahva usko myös siihen, että rehellisyys on toimivan yhteiskunnan edellytys sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Luettelin käsitteistö-kappaleessa useita tapoja, joilla maaseutua voi määritellä. Aineiston valossa näyttää siltä, että *Maaseudun Tulevaisuuden* lukijat määrittelevät oman maalaisuutensa täysin samalla tavalla kuin maaseutu on Jari Kainulaisen mukaan alun perin määritelty: Kaikki, mikä ei ole maalaista on kaupunkilaista. Omaa maalaisidentiteettiä rakennetaan paljon vertailulla kaupunkilaisuuteen.

5. Loppuarvio

Metodina tutkielmaa varten osin Piritta Jupin väitöskirjan pohjalta kehittämäni diskurssianalyysivariaatio toimi siinä tarkoituksessa, jossa sen oli tarkoituskin toimia. Diskurssianalyysin teoria on melko suurpiirteistä ja vailla suurta konkretiaa, joten analyysin tekemisessä on kyse enemmänkin tietynlaisen ajattelutavan soveltamisesta kuin varsinaisesta metodin noudattamisesta. Metodin ongelmaksi muodostui lähinnä oma ajatteluni: Ensimmäisillä kerroilla aineistoa läpi käydessä tulkintani jäivät toistuvasti liian pinnalliselle tasolle. Yhdessä vaiheessa luulin jo päässeeni käsiksi varsinaisiin diskursseihin, mutta todellisuudessa olin tehnyt vasta aineiston karkean temaattisen jaottelun, josta lopulta muodostui luku 3.3. Lopulta (työn ohjaajan sinnikkäällä avustuksella) sain analyysin puserrettua sellaiselle tasolle, joka tyydyttää ainakin itseäni. Uskon, että syvällisemmällä menetelmän tuntemuksella tutkielman teko olisi saattanut lähteä paremmin käyntiin. Oman ajatteluni hitaan käynnistymisen ohella toinen metodin ongelma on sen äärimmäinen subjektiivisuus. Jo aineistoa ensimmäisiä kertoja selatessani koin ahdistusta siitä, että minun

täytyy rakentaa koko tutkielma ainoastaan oman havainnointi- ja harkintakykyni varaan. Kuka minä olen päättämään, mikä tässä on oleellista ja mikä ei? Onneksi päädyin tekemään aineiston rajauksen niin laajaksi kuin se nyt on, sillä toistuvien trendien etsiminen 50 artikkelin kommenttien joukosta oli huomattavasti helpompaa kuin se olisi ollut esimerkiksi 10 artikkelin kommentteista. Toisaalta aineisto ei nykyisessä laajuudessaan mahdollistanut juurikaan sanatasolle menevää syvää kielen analyysiä, mutta se ei välttämättä olisi edes palvellut tutkielman tarkoitusta. Lähtökohta oli kuitenkin yhteiskuntatieteellinen, ei lingvistinen. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että kvantitatiivisen analyysin tuominen mukaan tutkielmaan olisi lisännyt sen uskottavuutta, mutta toisaalta kvantitatiivisen osuuden myötä aiheutunut lisätyö olisi joko vaatinut aineiston huomattavasti suppeampaa rajausta tai moninkertaisesti enemmän aikaa, kuin minulla on nyt ollut käytettävissä. Laadullinen ja määrällinen analyysi yli 3500 uutiskommentin sisällöstä saattaisi ylittää ne rajat, joita pro gradu -tutkielman laajuuden suhteen pidetään mielekkäinä. Toinen mahdollinen tutkielman suunta olisi voinut olla maailmankuvan historiallisuuden laajempi kartoittaminen, mikä olisi edellyttänyt laajempaa maaseudun aatteellisen ja kulttuurisen historian tuntemusta. Laajempi lukemisto olisi puolestaan edellyttänyt aineiston kaventamista tai vaatinut työn valmistumiselle lisää aikaa.

Analyysissä esiin nousi kaupunkilaisen ja maalaisten välillä esiintyvä ideologinen jakolinja. Mielestäni on jopa hämmentävä löytö, että maalaiset määrittelevät itsensä niin paljon siltä pohjalta, millaisia kaupunkilaiset heidän mielestään ovat. Pelkästään *Maaseudun Tulevaisuutta* tutkimalla jakolinja jää valitettavan yksipuoliseksi. Jatkotutkimuksen paikka voisikin olla esimerkiksi siinä, että selvittäisi vuorostaan sitä, miten kaupunkilaiset määrittelevät itsensä "ei-maalaisina" ja minkälaisissa asiayhteyksissä. Uskon, että tällaista määrittelyä löytyisi, sillä Suomessa kaupungistuminen on vasta saavuttamassa pisteen, jossa maaseutuyhteys alkaa katketa (ks. Kuhmonen ja Niittykangas 2008, 66 ja Teräväinen 2016, 261–261). Toistaiseksi valtaosalla suomalaisista on juuret maaseudulla.

Huolimatta metodologisista epävarmuuksista ja muutamasta sudenkuopasta koen pystyneeni täyttämään tavoitteet, jotka tutkielmalle asetin. Aineiston käsittelyn suhteen en joutunut tekemään valtavia kompromisseja, vaikka aineiston laajuuteen hukkuminen oli alun perin ehkä suurin pelkoni.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Alasuutari, Pertti ja Alasuutari, Eero (2011) *Maaseudun merkitykset suomalaisessa julkisessa keskustelussa – Diskurssianalyttinen tarkastelu*. Sitran selvityksiä 50. Helsinki: Suomen itsenäisyyden juhlarahasto.

Conlin, Lindsey ja Roberts, Chris (2016) Presence of online reader comments lowers news site credibility. *Newspaper Research Journal* 37(4), 365–376.

Envall, Markku; Knuuttila, Seppo ja Manninen, Juha (1989) *Maailmankuva kulttuurin kokonaisuudessa*. Jyväskylä: Gummerus.

Erjavec, Karmen ja Kovačič, Melita Poler (2013) Abuse of Online Participatory Journalism in Slovenia: Offensive Comments under News Items. *Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije* 19(2), 55–73.

Helminen, Ville; Nurmio, Kimmo; Rehunen, Antti; Ristimäki, Mika; Oinonen, Kari; Tiitu, Maija; Kotavaara, Ossi; Antikainen, Harri ja Rusanen, Jarmo (2014) *Kaupunki-maaseutu -alueluokitus*. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 25/2014.

Hughey, Matthew W. ja Daniels, Jessie (2013) Racist comments at online news sites: a methodological dilemma for discourse analysis. *Media, Culture & Society* 35(3), 332–347.

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi ja Suoninen, Eero (2016) *Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.

Jokiranta, Harri (2003) *Se on miehen elämää – Maaseudulla asuvia miehiä elämäänsä kertomassa*. Tampereen yliopisto, sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Väitöskirja.

Kainulainen, Jari (2003) *Kaiken keskellä, vai kaikesta sivussa? Sukupolvien elämänlaatu ja identiteetti syrjäisessä maaseutukunnassa 2000-luvun alussa*. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 104.

Kainulainen, Jari ja Niemelä, Pauli (1999) *Kainuun väestön tulevaisuuden näkymät ja selviytymiskeinot – Tutkimus Hyrynsalmesta, Kajaanista, Puolangasta, Suomussalmesta ja vaalasta*. Kuopio: Kuopion yliopiston sosiaalitieteiden laitos.

Kangaspunta, Veera (2016) Talvivaara ja kommenteissa keskustelevat julkiset – Keskusteluanalyttinen menetelmäkokeilu verkkouutisten kommentoinnista. *Media & viestintä* 39(1), 24–54.

Korhonen, Johanna (2016) *Mikä niitä riivaa?* Helsinki: Kirjapaja.

Kortteinen, Matti (1992) *Kunnian kenttä: Suomalainen palkkatyö kulttuurisena muotona*. Helsinki: Hanki ja jää.

Kuhmonen, Tuomas ja Niittykangas, Hannu (2008) *Maaseudun tulevaisuus – Ajattelun käsikirja*. Porvoo: Maahenki: Maahenki.

Kunelius, Risto (2003) *Viestinnän vallassa – Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Laaksonen, Salla-Maaria; Matikainen, Janne ja Tikka, Minttu (2013) *Otteita verkosta – Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino.

Lakoff, George (2004) *Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate: The Essential Guide for Progressives*. Vermont, Yhdysvallat: Chelsea Green Publishing.

Niska, Miira; Vesala, Hannu T. ja Vesala, Kari Mikko (2016) The Use of Social Psychology in Rural Development? Two Readings of Rural Business Owners' Values. *Journal of Community & Applied Social Psychology* 26(6), 581–595.

Olsson, Pia (2009) Domesticated woman as an ideal – women's place in rural Finland. Teoksessa Olsson, Pia ja Ruotsala, Helena (2009) *Gendered rural spaces*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 33–50.

Ruiz, Carlos; Domingo, David; Micó, Josep Lluís; Díaz-Noci, Javier; Meso, Koldo ja Masip, Pere (2011) Public Sphere 2.0? The Democratic Qualities of Citizen Debates in Online Newspapers. *The International Journals of Press/Politics* 16(4), 463–487.

Taggart, Paul (2004) Populism and representative politics in contemporary Europe. *Journal of Political Ideologies* 9(3), 269–288.

Wu, Tai-Yee ja Atkin, David (2017) Online News Discussions: Exploring the Role of User Personality and Motivations for Posting Comments on News. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 94(1), 61–80.

Ziegele, Marc; Breiner, Timo ja Quiring, Oliver (2014) What Creates Interactivity in Online News Discussions? An Exploratory Analysis of Discussion Factors in User Comments on News Items. *Journal of Communication* 64(6), 1111–1138.

Östman, Ann-Catrin (2009) Land and agrarian masculinity - space and gender in Finnish Cultural History 1933–1936. Teoksessa Olsson, Pia ja Ruotsala, Helena (2009) *Gendered rural spaces*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 18–32.

Muut viittaukset

Räinä, Jenni ja Ranta, Vesa (2017) *Reunalla – Tarinoita Suomen tyhjeneviltä sivukyliltä*. Helsinki: Like Kustannus.

Teräväinen, Erkki (2016) *Maaseudun Tulevaisuus – 100 vuotta Suomen äänen kannattaja*. Porvoo: Maahenki.

Alaviitteet

Eurobarometri 87.1 2017.

http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2017/2019ee/two_years_until_the_2019_european_elections_fi_fi.pdf [Viitattu 26.4.2018.]

Euroopan unionin budjetti 2018.

<http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2017/11/30/2018-eu-budget-adopted/> [Viitattu 26.4.2018.]

Euroopan unionin toiminta-alat: Maatalous.

https://europa.eu/european-union/topics/agriculture_fi [Viitattu 26.4.2018.]

Facebook: Docventuresin Lihaton lokakuu.

<https://www.facebook.com/events/516481648435327/> [Viitattu 26.4.2018.]

Facebook: Nimet Facebookissa.

https://www.facebook.com/help/112146705538576?helpref=faq_content [Viitattu 26.4.2018.]

Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimus medioiden luotettavuudesta.

https://kaks.fi/wp-content/uploads/2018/01/tiedote_kansalaiset-yle-stt-ja-mtv3-luotetuimmat-uutisoijat-sosiaaliseen-mediaan-ei-luoteta.pdf [Viitattu 26.4.2018.]

Levikintarkastus 2016.

<http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2017/06/Levikkitilasto-2016.pdf> [Viitattu 26.4.2018.]

Maaseudun Tulevaisuuden Facebook-sivu.

https://www.facebook.com/pg/MaaseudunTulevaisuus/about/?ref=page_internal [Viitattu 26.4.2018.]

Maaseudun Tulevaisuuden mediatiedot.

http://mediamyynti.maaseuduntulevaisuus.fi/wp-content/uploads/2017/08/MT_Mediatiedot_2017_tulostukseen_1.8.2017.pdf [Viitattu 26.4.2018.]

Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivut.

<http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/asiakaspalvelu/tuotteet-ja-palvelut> [Viitattu 26.4.2018.]

Maaseudun Tulevaisuus 15.10.2014 "EU-äänestyksestä huomenna 20 vuotta".

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka-ja-talous/eu-äänestyksesta-huomenna-20-vuotta-1.72635> [Viitattu 26.4.2018.]

Maaseudun Tulevaisuus 25.1.2017 "Facebook-keskustelu käynnissä myös MT:n verkkosivuilla".

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/facebook-keskustelu-k%C3%A4ynniss%C3%A4-my%C3%B6s-mt-n-verkkosivuilla-1.176401> [Viitattu 26.4.2018.]

Markkinointi & Mainonta 12.12.2016.

<https://www.marmai.fi/uutiset/maaseudun-tulevaisuuden-brandi-kasvatti-arvostustaan-6604950> [Viitattu 26.4.2018.]

Tilastokeskus (2015) *Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot*. Helsinki: Käsikirjoja 28.

https://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yksk28_201500_2015_13520_net.pdf [Viitattu 26.4.2018.]

Tilastokeskus: Vaalikartta-aineisto kunnittain – Eduskuntavaalit 2015.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaa_evaa_evaa_kar_2015/km_ku_fi_px [Viitattu 26.4.2018.]

Tilastokeskus: Väestö kielen mukaan sekä ulkomaan kansalaisten määrä ja maapinta-ala alueittain 1980–2016.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_011.px [Viitattu 26.4.2018.]

Valtiovarainministeriö: Valtion budjetti.

<http://vm.fi/valtion-budjetti>

Yleisradio 10.7.2017 “Vain Perussuomalaisten ja Uuden vaihtoehdon kannattajat haikailevat EU-kansanäänestyksen perään”.

<https://yle.fi/uutiset/3-9710808> [Viitattu 26.4.2018.]

Yleisradio 9.1.2018: Sateisin kesä miesmuistiin – vakuutusyhtiöltä ei tipu katokorvauksia.

<https://yle.fi/uutiset/3-10013359> [Viitattu 26.4.2018.]

Liite: Aineiston artikkelit

Evira: Jos löydät maastosta tällaisen ruskean palan, älä koske siihen

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/evira-jos-l%C3%B6yd%C3%A4t-maastosta-t%C3%A4llaisen-ruskean-palan-%C3%A4l%C3%A4-koske-siihen-1.205377>

Maitotilallisen hillitön Facebook-video lyö nettihuhun läskiksi: "Näin se maito värjätään maatilalla"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/maitotilallisen-hillit%C3%B6n-facebook-video-ly%C3%B6-nettihuhun-l%C3%A4skiksi-n%C3%A4in-se-maito-v%C3%A4rj%C3%A4t%C3%A4n-maatilalla-1.204791>

Päätoimittaja Rislakki tyytää kasviproteiineja: "Miten rankasti prosessoidusta ruuasta on tullut hyväksyttyä?"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/p%C3%A4toimittaja-rislakki-tylytt%C3%A4-kasviproteiineja-miten-rankasti-prosessoidusta-ruuasta-on-tullut-hyv%C3%A4ksytty%C3%A4-1.181726>

Pellonvuokraaja jätti vuokran perimättä vaikean satotilanteen vuoksi: "Maksatte sitten, kun on paremmat olosuhteet"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/pellonvuokraaja-j%C3%A4tti-vuokran-perim%C3%A4tt%C3%A4-vaikean-satotilanteen-vuoksi-maksatte-sitten-kun-on-paremmat-olosuhteet-1.208709>

Nämä kireät lihakset voivat aiheuttaa ongelmia ympäri kehoa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/n%C3%A4m%C3%A4-kire%C3%A4t-lihakset-voivat-aiheuttaa-ongelmia-ymp%C3%A4ri-kehoa-1.202279>

Verottajan ohje herättää närkästystä: Talkooväen ruoka mätkäistiin veronalaiseksi tuloksi

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/verottajan-ohje-her%C3%A4tt%C3%A4-veronalaiseksi-tuloksi-1.186516>

Savusaunassa palvattu liha kielletään syksyllä - Suomi nihkeä hakemaan poikkeusta EU:sta

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/savusaunassa-palvattu-liha-kiellet%C3%A4n-syksyll%C3%A4-suomi-nihke%C3%A4-hakemaan-poikkeusta-eu-sta-1.178975>

S-ryhmän sisäänostajat vaatineet vihannestuottajilta hintojen laskua

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/talous/s-ryhm%C3%A4n-sis%C3%A4n-ostajat-vaatineet-vihannestuottajilta-hintojen-laskua-1.174983>

Tuunattu maitopurkki toimii etana-ansana

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/tuunattu-maitopurkki-toimii-etana-ansana-1.185299>

Mikrobiologi tyrmää ekopesuaineet ja ilmanraikastajat myrkyiksi – "Sehän on varsinainen pommi!"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/mikrobiologi-tyrm%C3%A4%C3%A4-ekopesuaineet-ja-ilmanraikastajat-myrkyiksi-seh%C3%A4n-on-varsinainen-pommi-1.182440>

Professori kummastelee ravitsemuskeskustelua: "Kuin olisi palattu keskiajalle"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/professori-kummastelee-ravitsemuskeskustelua-kuin-olisi-palattu-keskiajalle-1.178137>

Subwayn Suomen ravintoloiden kana tulee Länsi-Euroopasta, ruotsalaislehden mukaan muualle Thaimaasta

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/subwayn-suomen-ravintoloiden-kana-tulee-l%C3%A4nsi-euroopasta-ruotsalaislehden-mukaan-muualle-thaimaasta-1.205784>

Miten selvitä, kun kumppani ei puintikaudella puhu eikä pussaa – Tässä avuksi 10 vinkkiä

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/miten-selvit%C3%A4-kun-kumppani-ei-puintikaudella-puhu-eik%C3%A4-pussaa-t%C3%A4ss%C3%A4-avuksi-10-vinkki%C3%A4-1.207890>

Tunnekouluttaja: "Ne kivuliaat asiat, joita vanhempi ei itsessään käsittele, kaatuu suoraan lapsen kannettavaksi"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/tunnekouluttaja-ne-kivuliaat-asiat-joita-vanhempi-ei-itsess%C3%A4n-k%C3%A4sittele-kaatuu-suoraan-lapsen-kannettavaksi-1.195612>

Pääkaupunkiseudun pitäminen asuttuna on kammottavaa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ mielipiteet/vieraskolumnit/p%C3%A4%C3%A4kaupun-kiseudun-pit%C3%A4minen-asuttuna-on-kammottavaa-1.205041>

Naisviljelijä konekaupoilla: Halusi koeajaa uuden traktorin – ohjattiin ruohonleikkuriosastolle

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/naisviljelij%C3%A4-konekaupoilla-halusi-koeajaa-uuden-traktorin-ohjattiin-ruohonleikkuriosastolle-1.194477>

Testi: Kuinka maalainen olet?

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/testi-kuinka-maalainen-olet-1.177352>

ESS: Kärköläistä lopettaa ilkvallan takia: "Ilkivalta on keskittynyt aitojen hajottamiseen ja eläinten ajamiseen pois laitumilta"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/ess-k%C3%A4rk%C3%B6l%C3%A4ist%C3%A4-lopettaa-ilkvallan-takia-ilkivalta-on-keskittynyt-aitojen-hajottamiseen-ja-el%C3%A4inten-ajamiseen-pois-laitumilta-1.175456>

Suomalaisten hedelmällisyys heikkenee ja syövät lisääntyvät - syyksi epäillään hormonitoimintaa häiritseviä kemikaaleja

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/suomalaisten-hedelm%C3%A4llisyys-heikkenee-ja-sy%C3%B6v%C3%A4t-lis%C3%A4ntyv%C3%A4t-syyksi-ep%C3%A4ill%C3%A4n-hormonitoimintaa-h%C3%A4iritsevi%C3%A4-kemikaaleja-1.185730>

10 syytä, miksi hevoshullu pärjää aina

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/10-syyt%C3%A4-miksi-hevoshullu-p%C3%A4rj%C3%A4-aina-1.194469>

Peruskoulun tasa-arvoisuus on nyt karkaamassa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/vieraskolumnit/peruskoulun-tasa-arvoisuus-on-nyt-karkaamassa-1.176024>

Joku roti pitää olla – siis mikä? Testaa, tunnetko vanhat sanat

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/joku-roti-pit%C3%A4-olla-siis-mik%C3%A4-testaa-tunnetko-vanhat-sanat-1.175627>

Mainonnan eettinen neuvosto: "Parempaa lihaa kuin Tinderissä" viittaa naisiin ja on loukkaava mainos

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/mainonnan-eettinen-neuvosto-parempaa-lihaa-kuin-tinderiss%C3%A4-viittaa-naisiin-ja-on-loukkaava-mainos-1.176763>

Kiroileva motokuski avautuu Ylessä: Tästä lähti kaikkien aikojen noituminen – YouTuben kautta sadattelu levisi ympäri maailmaa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/kiroileva-motokuski-avautuu-yless%C3%A4-t%C3%A4st%C3%A4-l%C3%A4hti-kaikkien-aikojen-noituminen-youtuben-kautta-sadattelu-levisi-ymp%C3%A4ri-maailmaa-1.175149>

Susipari käveli traktorin vastaan Pöytyällä - katso kännykällä otettu video

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/susipari-k%C3%A4veli-traktorin-vastaan-p%C3%B6yty%C3%A4ll%C3%A4-katso-k%C3%A4nnyk%C3%A4ll%C3%A4-otettu-video-1.189828>

Palvaajayrittäjä: "Jos saunapalvi kielletään Suomi 100 -vuotta kampanjan aikana, niin morjens"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/talous/palvaajayritt%C3%A4j%C3%A4-jos-saunapalvi-kiellet%C3%A4n-suomi-100-vuotta-kampanjan-aikana-niin-morjens-1.179069>

Tuomas Enbuske ja helsinkiläinen vihreiden varavaltuutettu saivat Twitterissä aikaan kohun hevostalouden "miljoonatuista"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/tuomas-enbuske-ja-helsinki%C3%A4inen-vihreiden-varavaltuutettu-saivat-twitteriss%C3%A4-aikaan-kohun-hevostalouden-miljoonatuista-1.207585>

Tommy Hellsten: Puhelin on pahimmillaan päihde, pian tarvitaan vieroitusklinikoita

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/kantri/tommy-hellsten-puhelin-on-pahimmillaan-p%C3%A4ihde-pian-tarvitaan-vieroitusklinikoita-1.190672>

Suvaitsevaisuus syö omat lapsensa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipiteet/kolumnit/suvaitsevaisuus-sy%C3%B6-omat-lapsensa-1.198290>

Saudi-Arabian aavikon tilalta lähtee maitoauto 40 minuutin välein

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/saudi-arabian-aavikon-tilalta-l%C3%A4htee-maitoauto-40-minuutin-v%C3%A4lein-1.180905>

Yksityistielaki muuttuu – kustannukset nousevat roimasti

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/talous/yksityistielaki-muuttuu-kustannukset-nousevat-roimasti-1.177974>

Kauppias Kaulanen suivaantui saunapalvauskiellosta: "Älyttömin tekosyy, minkä olen kuullut"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/kauppias-kaulanen-suivaantui-saunapalvauskiellosta-%C3%A4lytt%C3%B6min-tekosyy-mink%C3%A4-olen-kuullut-1.179103>

Helsinkiläinen muutti maalle ja osti 23-vuotiaana pientilan – "Ideaalitalossani olisi korkeintaan kuivakäymälä"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/helsinkil%C3%A4inen-muutti-maalle-ja-ost-23-vuotiaana-pientilan-ideaalitalossani-olisi-korkeintaan-kuivak%C3%A4ym%C3%A4l%C3%A4-1.187061>

Tuomas Enbuske: "Tehdään maaseudusta alue, jossa sallitaan kannabis, paritus ja uhkapeli"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/tuomas-enbuske-tehd%C3%A4n-maaseudusta-alue-jossa-sallitaan-kannabis-paritus-ja-uhkapeli-1.204132>

Massikkamies ajelee traktorilla kouluun - 16 000 alaikäisellä ajolupa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/koneet-autot/massikkamies-ajelee-traktorilla-kouluun-16-000-alai%C3%A4isell%C3%A4-ajolupa-1.176985>

OP:n Karhinen puuttui peliin: Viljelijät suututtanut blogi poistettiin yhtiön sivulta

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/op-n-karhinen-puuttui-peliin-viljelij%C3%A4t-suututtanut-blogi-poistettiin-yhti%C3%B6n-sivulta-1.208137>

Maria Lund Hankasalmen sanomissa: Kihisen raivosta, kun kaupunkilainen kyseenalaistaa maallemuuttoni

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/maria-lund-hankasalmen-sanomissa-kihisen-raivosta-kun-kaupunkilainen-kyseenalaistaa-maallemuuttoni-1.206518>

Saako pedon ampua, jos se on tappamassa tuotantoeläintä? Näin poliisi vastaa

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/saako-pedon-ampua-jos-se-on-tappamassa-tuotantoel%C3%A4int%C3%A4n-poliisi-vastaa-1.202925>

IL: Vihreät esittävät maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen lakkauttamista
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/il-aloite-vihreiden-puoluekokouksessa-esitt%C3%A4%3%A4-maatalousyritt%C3%A4jien-ja-turkistuottajien-lomituspalvelujen-lakkauttamista-1.187047>

Tämä sininen antioksidanttipommi päihittää muut terveellisyydessä mutta jää silti usein poimimatta

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/t%C3%A4m%C3%A4-sininen-antioksidanttipommi-p%C3%A4ihitt%C3%A4-muut-terveellisyydess%C3%A4-mutta-j%C3%A4%C3%A4-silti-usein-poimimatta-1.207838>

TalkKari ravilegendan juttusilla: Tapio Perttunen kertoo valmennuksen muutoksesta
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/talkkari-ravilegendan-juttusilla-tapio-perttunen-kertoo-valmennuksen-muutoksesta-1.186842>

"On tyhmää tuottaa sellaista, mitä joutuu väkisin myymään"

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/on-tyhm%C3%A4-tuottaa-sellaista-mit%C3%A4-joutuu-v%C3%A4kisin-myym%C3%A4n-1.187051>

Pakettiautojen rajoitukset poistuvat

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/koneet-autot/pakettiautojen-rajoitukset-poistuvat-1.185126>

Euroopan elintarvike-turvallisuusvirasto: Suomalainen ruoka on ylivoimaisesti puhtainta

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/euroopan-elintarvike-turvallisuusvirasto-suomalainen-ruoka-on-ylivoimaisesti-puhtainta-1.185711>

Ruotsalainen metsäkonekuski herätti nukkuvan karhun – katso SVT:n video

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4/ruotsalainen-mets%C3%A4konekuski-her%C3%A4tti-nukkuvan-karhun-katso-svt-n-video-1.181453>

Video: Ivalon-rekka vie ruokaa mennessään, tuo puuta tullessaan

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4/video-ivalon-rekka-vie-ruokaa-menness%C3%A4n-tuo-puuta-tullessaan-1.185377>

Palmuöljy voi aiheuttaa syöpää - EU rajoittaa käyttöä syksyllä

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ruoka/palmu%C3%B6lly-voi-aiheuttaa-sy%C3%B6p%C3%A4-eu-rajoittaa-k%C3%A4ytt%C3%B6-syksyll%C3%A4-1.183258>

Tiesitkö tästä luonnonmukaisesta "pesuaineesta"? Puhdistaa kädet marjastamisen jälkeen

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/ymp%C3%A4rist%C3%B6/tiesitk%C3%B6-t%C3%A4st%C3%A4-luonnonmukaisesta-pesuaineesta-puhdistaa-k%C3%A4det-marjastamisen-j%C3%A4lkeen-1.202346>

Video: Näin käy, kun alaston mies hyppää paalaimen

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/koneet-autot/video-n%C3%A4in-k%C3%A4y-kun-alaston-mies-hypp%C3%A4%C3%A4-paalaimen-1.183635>